

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
595

Subotica, 29. kolovoza 2014. Cijena 50 dinara

UDŽBENICI NA
ŠKOLSKIM KLUPAMA

»LIRA« DRUGI PUT
U SRIJEMU

NEZADOVOLJNI
MJEŠTANI JAMENE

ZAHTJEV ZA PRAVIČNIJU
RASPODJELU

INTERVJU
MATO MILOŠ

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara ONLINE Informativne novine u Svaštari

PLUS

Haslova Predaja oglasa Marketing Kontakti Moja stranica Odjavi

TRAZI

Svaštara >> Oglasi

3739 Rezultata pronadjeno za Kuće - prodaja

Filtriraj rezultate

Poredaj po: Datumu (prvo najnoviji) Rezultata po strani: 25

Sačuvani oglasi

Nemate sačuvane oglase

Marketing

VIP pristup preko **6265**

Svakog ponedjeljka od 8 sati imate **ekskluzivnu mogućnost** da do potrebnih informacija dođete pre svih.

VIP

Kursna lista

EUR 114.25
USD 85.4
CHF 92.66
GBP 133.03
AUD 76.58
CAD 81.17
JPY 0.87
HRK 15.12
KWD 299.7
HUF 0.38
BAM 58.41

Vremenska prognoza

Subotica centar-kuća
Prodajem kuću u strogom centru Subotice Dvosoban i trosoban stan na istom placu, malo dvorište, suvi ulaz, pogodno za...
20.08.2013
95,000 € (10,024,400 dinara)

Prodajem kuću u Hrvatskoj
Hrvatska, Jasenak - Trosobna kuća od 62 km, udaljena je 4 km od sli centra Bjelolasica. Kuća poseduje tri sobe, ...
27.08.2013
Pe dogovoru

Dvosobna kuća HITNO!
Dvosobna komforna kuća, sa kompletnom infrastrukturom, betonirano, pripremljeno za laminat ili broski pod, dve sobe, ...
24.08.2013
24,500 € (2,585,240 dinara)

Odmah useljiva kuća
Subotica - Odmah useljiva trosobna kuća (86 km) u Golubovoj 7. Etažno prejanje, pariet, izolacija, vodovod, ...
23.08.2013
32,000 € (3,376,640 dinara)

Bajša-trosobna kuća
Bajša - Trosobna useljiva kuća. Prateći objekti, plac ukupne površine 10 ar. Trotažna stuba, telefon, kablovska, ...
23.08.2013
10,000 € (1,095,200 dinara)

Subotica - prizemna kuća
Subotica - U kući su dve sobe, tpezanja sa kuhinjom, kupatilo, ostava. Pored kuće u dvorištu je još objekat sa ...
25.08.2013
38,500 € (4,062,520 dinara)

Kuća na prodaju, Subotica
Subotica - Kuća 70 km, 3 sobe, kuhinja, kupatilo. Gradski vodovod, kanalizacija, CATV, telefon. U dvorištu (250 ...
24.08.2013
17,000 € (1,793,640 dinara)

Subotica - Kuća
Subotica - Kuću sa potrošivom veličine 190 km, sa garažom 50 km, tehnom kuhinjom, sanitarnim čvorom, ...
26.08.2013
75,000 € (8,019,520 dinara)

Stambeno-poslovni prostor
Subotica - Radijator, stambeno poslovni prostor, odlična lokacija, pored Hale sportova.
26.08.2013
125,000 € (13,190,000 dinara)

Subotica-spratnica
Subotica - Legalizovana kuća na sprat od 180 km, Matjažanski put 161, na placu od 1.100 km, sa 2 ulaza, cg, ...
25.08.2013
48,000 € (5,170,400 dinara)

Subotica - Mali Radanovac
Subotica - Mali Radanovac - Prodaje se nezavršena kuća na sprat sa poslovnim prostorom od 300 km sa sendvič ...
23.08.2013
37,000 € (3,904,240 dinara)

Samostalna kuća
prodajem samostalnu kuću 73 km+terasa pod istim krovom 160km na placu od 600km u cenu prihvatanje legalnu vikendicu u ...
24.08.2013
22,000 € (2,321,440 dinara)

kuća kersko naselje
Subotica - Kersko naselje, kuća na sprat oko 180 km, plac 620 km, prejanje na gas i etazno, gradski ...
24.08.2013
55,000 € (5,801,600 dinara)

Kategorije

Nekretnine

Kuće - prodaja 3739
Kuće - zamena 210
Kuće - potražnja 106
Stanovi - prodaja 2005
Stanovi - zamena 119
Stanovi - potražnja 20
Iznajmljivanje - pon. 2338
Iznajmljivanje - pot. 144
Vikend kuće 168
Garaže - prodaja 48
Garaže - iznajmljivanje 42

Biznis

Poslovni inventar 318
Poslovni pr - prodaja 208
Poslovni pr - un. 396
Finansije, novac 37

Gradvinarstvo

Gradbenarstvi placovi 389
Gradbenarstvi materijal 361
Oprema za kupatilo 121
Nameštaj 1089

Tehnika

Mašine, alati 1502
Rezervoari, baterije 131
Peći, grejna tehnika 636

Elektronika

Elektronika 168
Audio oprema 227
DVG i sat. oprema 94
TV aparati 313
Foto oprema, kamere 313
Telefoni c

Auto - Moto

Automobili - prodaja 4815
Automobili - potražnja 76
Old timer vozila 47
Teretna i autobusi 510
Autoprikolice 113
Autobusovi 1559
Motocikli 805
Bicikli 249

Poljoprivreda

Poljo. mašine i pribor 3464
Poljo. zemljaše, sažice 633
Sazaji 145
Domaće životinje 1128
Prehrana 373
Bilje 410
Terizari 174
Hobi, sportski pribor 324
Muški instrumenti 317
Kućni ljubimci i ogr. 1749
Knjige, učila 169
Obruka, nastave 186
Antikviteti, namir 312

Zabava - kultura

Dizalo - prodaja 588
Iznajmljivanje - ostalo 29
Ostalo potražnja 43
Razmena robe c

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

Kupi računalo, laptop ili tablet i osvoji ljetovanje!

Sa
Laptopom
na more!

NAGRADNA IGRA TRAJE
DO 30. KOLOVOZA

www.tippnet.rs
024/555-765
Karadordev put 2
Subotica

Јавно комунално предузеће „Суботицагас“ - Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Morske kapljice u kosi...

Photo: sa sajta Photonet.hr

Volite li avanturizam? Motivira li vas posebno u tome sloboda kretanja? Je li more pravi izvor užitka i kada je u pitanju jedrenje po divnim modrim valovima, dok vam promiču dupini pokraj jedrilice, vjetar se igra jedrima, a sitne slane kapljice vas orose po licu i ostaju u kosi kao mali biseri... Ja to obožavam! Ima ljudi koji jednostavno ne mogu izdržati da ne otisnu svoju brodicu od obale svakoga dana, oni koji su rođeni uz more i žive s njim tako aktivno. I bolji im je život, reklo bi se...

No, kako je nama, »panonskim mornarima«? Hajde za trenutak da ponovno u mislima odemo na aktualno Jadransko more, tamo gdje smo već bili u ovim turističkim kolumnama koje pišem iz broja u broj, ali ovaj put ćemo doploviti u ta lijepa mjesta raširenim jedrima... Samo je nekoliko milja plovidbe od Brijuna do Pule, velike luke smještene u dubokome zaljevu, koju i danas štiti stari lukobran. Šetnja po uskim pulskim ulicama, koncerti u Areni i filmski festival dat će sadržaj našem boravku. No, pravi nautički život pulsira koju milju južnije. Kada prođemo sva kupališta, žala i kamene ploče pod vilama i hotelima, stižemo do otočića Veruda i Fraškerić, koji kriju ulaz u luku Verudu, pješčanu uvalu (Valsabion), i Soline. Veruda je sigurna luka čiju su zapadnu obalu zauzeli vezovi pulskih jedriličarskih klubova, a istočna pripada marini Veruda, jednoj od najvećih na Jadranu. Tu je sjedište mnogih čarter flota, a oдавде do otoka jadranskoga niza tek imamo dvadesetak nautičkih milja. Želite li pobjeći od vreве marine, ne trebate ići daleko. Kupati se možete u zavjetrini otoka Fraškere, a želite li provesti mirnu noć usidreni na sigurnom, dovoljno je uploviti u susjednu uvalu Soline.

Kada ploveći iz Tršćanskoga zaljeva usmjerimo provu prema Savudrijskom svjetioniku, čije se svjetlo za lijepa vremena vidi s 32 km udaljenosti, znamo da nas čeka najljepša avantura. Plovit ćemo hrvatskom obalom sve do njezinoga najjužnijeg rta – Oštra, među više od tisuću otoka, hridi i grebena. Vezat ćemo na stoljetnim rivama jadranskih gradića, sidriti u uvalama gdje će naš brod ponekad biti usamljena jedrilica u potrazi za romantikom, a negdje jedna od nekoliko desetaka sličnih barki koja je u Velikom zaljevu našla spokoj i sigurnost, uplovljavat ćemo u moderne marine, katkad vez naći u lučici sportskoga kluba. Jedriti od otoka do otoka, katkada otvorenim morem, a negdje tek koju milju širokim kanalima. Ukratko, pred nama je ono što nautičari iščekuju svih onih dana kad ih hladna zima i poslovne brige odvedu daleko od najdražega nam okoliša mora. Što slijedi? Put do Rovinja, sljedećega po mnogima najljepšeg istarskog obalnog gradića, nema puno plovidbe. Svaki nautičar koji je ikada bio u Rovinju znade ga izdaleka prepoznati. Kako se ide put juga Istre, nastavlja se niz obalnih otoka, a nautičari obično pramac usmjere natrag put Brijuna koji i danas predstavljaju svijet za sebe. Tu imate priliku obilaziti otočje na kojem su uživale europske okrunjene glave i bogataši. Usidriti se u luci Maloga Brijuna i odvesti se bajbotom do njih, sjesti u improvizirano gledalište i prepusti se čaroliji glume **Radeta Šerbedžije**. Dobra ideja, zar ne?

Piše: Marjan Antić
urednik web-portala
www.dobrodosli.net

Zato znajte da ste uvijek dobrodošli u Hrvatsku, kao i u naš web sajt s imenom – www.dobrodosli.net

AKTUALNO

Raspisani izbori za nacionalna vijeća..... 7

TEMA

Izbori za HNV 8-9

Đaci ponovno u školskim klupama

Konačno kompletirani užbenici za osnovnoškolce 14-15

INTERVJU

O. Mato Miloš, karmelićanin, vicepostulator kauze o. Gerarda Tome Stantića

Čuvaj red i red će te čuvati..... 12-13

SUBOTICA

Vlatko Dulić, glumac u mirovini

Malo nas je pa se trudimo 21

ŠIROM VOJVODINE

Nezadovoljni mještani Jamene

Strah od predstojeće zime 22-23

KULTURA

Međunarodna umjetnička kolonija *Stipan Šabić 2014.*

Vrelo kreativnosti u mirnoći paličke vile 32-33

SPORT

Marko Berberović, predsjednik NK *Tavankut*

Najvažnije je izboriti ostanak u ligi..... 55

Bitka je počela

Poslije kiše ne treba kabanica, vjerujem da ćemo se svi oko toga složiti. Pa je tako i sada svako lamentiranje nad činjenicom da se Hrvati nisu u dovoljnom broju upisali u poseban birački popis, kako bi svoje predstavnike birali na neposrednim izborima, u suštini prekasno. Trebalo je o tome misliti i na tome raditi – prije kiše. S druge strane, treba tu činjenicu imati u vidu za budućnost, za neke buduće izbore, te poticati svoje prijatelje, rodbinu, poznanike da se upišu na taj famozni PBP – oni ništa ne gube, a hrvatska zajednica u Srbiji samo dobiva. Ali sada, kada je napravljen presjek posebnog biračkog popisa i kada je nesumnjivo da će Hrvati, uz Crnogorce, Makedonce i Poljake, novi saziv svojega nacionalno-manjinskoga vijeća birati na elektorskoj skupštini – na Hrvatima u Srbiji je odluka kome će dati svoj glas. Naravno, samo na Hrvatima koji su upisani u birački popis i koji su time stekli biračko pravo. Pred njima (16.340 Hrvata, koliko ih je sada upisano) je odluka hoće li možda sami biti elektori, ili će svoje biračko pravo iskoristiti tako što će dati potpis za elektore koji će onda na elektorskoj skupštini izabrati članove novog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Za sada su na izborima za HNV u opticaju dvije liste – Hrvatska lista dr. Slaven Bačić (koja je do sada imala većinu u HNV-u) i nova opcija na hrvatskoj manjinskoj političkoj sceni – Zajednička lista hrvatskih udruga s dr. Tomislavom Stantićem na čelu. Izborna kampanja se zahuktava, no za sada još bez ponuđenih konkretnih i sveobuhvatnih programa za sljedeći mandat. Tek poneka otrovna strelica iz jednog ili drugog tabora na račun onih drugih. A udruge, kao najpoželjnije udavače u ovom izbornom vremenu, vrijedno prikupljaju potpise za elektore iz svojih redova, no malo koja otkriva – kome će dati svoju ruku, to jest za koga će na elektorskoj skupštini dati svoj glas. No, bitka za HNV je tek počela.

I još jedna interesantna stvar u svezi s ovim izborima za nacionalna vijeća. Mediji su objavili kako je Građanska inicijativa Goranaca, kao »jedina politička i nacionalna organizacija Goranaca u Srbiji«, donijela odluku da ne formira svoje nacionalno vijeće. »Razlog za ovakvu odluku je vrlo jednostavan i ovu odluku nije bilo teško donijeti«, navodi se na portalu ove organizacije, te se pojašnjava: »Opća definicija pojma nacionalna manjina podrazumijeva dio naroda koji živi izvan svoje matice, tj. izvan svoje nacionalne države. Goranci imaju jedinu svoju državu, svoju maticu, Srbiju. I, osim što je bespredmetno da u vlastitoj državi pravimo nacionalno vijeće nacionalne manjine, još je opasnije takvom politikantskom i nepromišljenom gestom proglašavati Gorance nacionalnom manjinom u vlastitoj državi. Gorancima je Srbija jedina država i drugu nemaju, niti je traže«, izjavio je predsjednik Građanske inicijative Goranaca dr. sc. Orhan Dragaš. Poznata je ova priča o manjini (bunjevačkoj) na sjeveru Bačke, koja »druge države nema«. Ostaje da se vidi hoće li možda i oni slijediti ovaj svijetli primjer?

J. D.

Raspisani izbori za nacionalna vijeća

Potpredsjednica Vlade i ministrica državne uprave i lokalne samouprave **Kori Udovički** raspisala je u utorak izbore za nacionalna vijeća nacionalnih manjina, koji će biti održani 26. listopada. Pripadnici 17 nacionalnih manjina koji žive u Srbiji birat će svoja vijeća neposrednim putem, a Crnogorci, Hrvati, Makedonci i Poljaci će vijeća birati putem elektorske skupštine. Na izbore neće izaći ruska i turska manjina, a Goranci su se ranije izjasnili da se ne smatraju nacionalnom

manjinom te neće birati nacionalno vijeće, prenosi Tanjug. Nacionalna vijeća nacionalnih manjina su, kazala je Udovički, ustavna kategorija preko kojih nacionalne manjine mogu realizirati svoje ustavno pravo na kulturnu samoupravu, a to se odnosi na kulturu, informiranje, uporabu jezika i obrazovanje. Navodeći da su nacionalna vijeća, njihov izbor i djelokruzi uređeni Zakonom o nacionalnim vijećima, ona je podsjetila kako je Ustavni sud koncem prošle godine odredio da taj zakon ima

nekih neustavnih aspekata, te da su oni odmah stavljeni van snage.

»Taj ćemo zakon morati staviti na stol. Planiramo to raditi kada izbori prođu i formiraju se i konstituiraju nova vijeća, kako bismo s njima vidjeli koji je najbolji način pristupiti rješavanju otvorenih pitanja«, rekla je Udovički. Najvažnijim smatra da će izbori 26. listopada biti održani na, kako je rekla, mnogo uređeniji način jer ih provodi Republičko izborno povjerenstvo, koje

je za to najkompetentnije. Poseban birački popis privremeno je zatvoren u subotu u ponoć, kada se na temelju broja upisanih odlučivalo hoće li manjine birati svoja vijeća na neposrednim izborima ili putem elektorske skupštine. Nakon raspisivanja izbora za nacionalna vijeća nacionalnih manjina, posebni birački popisi ponovno će biti otvoreni za upisivanje za one koji to nisu učinili, a bit će zaključeni 72 sata uoči održavanja izbora.

TRIBINA ZAJEDNIČKE LISTE HRVATSKIH UDRUGA U SUBOTICI

Primjedbe na račun vodstva HNV-a

Zatvorenost, nedostatan angažman, loša politika pregovaranja s državom, ispolitiziranost – neke su od primjedaba na račun aktualnog vodstva Hrvatskog nacionalnog vijeća, koje su istaknuli kandidati za članove novog saziva toga Vijeća okupljeni oko Zajedničke liste hrvatskih udruga. Oni su prošloga četvrtka govorili na tribini koja je održana u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici, objavila je Radio-televizija Vojvodine.

Tribinu je vodio dr. **Tomislav Stantić**, koji je u izjavi za *Dnevnik* na hrvatskom jeziku RTV-a kazao kako je siguran da postoji još mnogo ljudi koji nisu bili aktivni u hrvatskoj zajednici a koji žele pomoći njezinom boljitku. »Mi nemamo ideju da budemo protiv bilo koga, naša je ideja da imamo jednu zajedničku hrvatsku listu. Hoće li to biti moguće ili ne, ja to ne znam, vidjet ćemo kada se raspišu izbori«, izjavio je Stantić.

On smatra kako su se problemi hrvatske zajednice, a koji nikada nisu bili mali, rješavali u vrlo uskom krugu ljudi. »Ako vi mislite da hrvatska zajednica

ostvari svoje interese, a da je ne uključujete i da je ne pozivate da sudjeluje u tome, vi nikada nećete uspjeti«, rekao je Stantić.

Govoreći o primjedbama na račun aktualnog vodstva

HNV-a iznijetim na tribini, Stantić ističe: »Ne mislimo da je uspjeh ukoliko kada tražite od države da vam osigura udžbenike, a ona je to dužna, kada to ne uradi – da to učini

Hrvatsko nacionalno vijeće. Mi ćemo se truditi da to uradi država, jer je to njena obveza. I u mnogim drugim stvarima u kojima država Srbija ne izvršava svoje obveze prema ne samo hrvatskoj nacionalnoj zajednici, nego i drugim nacionalnim zajednicama, jer su manjinska prava nešto što još uvijek nije visoko u agendi bilo koje vlasti do sada, tako i ove. Naš je zadatak da tražimo nova rješenja.«

Na tribini su sudjelovali **Ivan Karačić, Stanko Krstin, Marinko Prčić, Vlatko Ratković, Marijan Sabljak, Mirko Paulić i Andrija Bašić Palković.**

D. B. P.

Hrvatsko-srpski odnosi

U Golubiću kod Obrovca u Republici Hrvatskoj, od 25. do 27. kolovoza održan je međunarodni skup »Hrvatsko-srpski odnosi: Zaštita identiteta«. Ovaj međunarodni skup održan je sedmi put, a organizirao ga je Centar za povijest, demokraciju i pomirenje iz Novog Sada, uz podršku Općine Obrovac, Srpskog narodnog vijeća u Hrvatskoj, vlada Srbije i Hrvatske, kao i Pokrajine Vojvodine. U okviru skupa otvorena je i izložba »Identiteti«, koju su pripremili profesori i studenti akademija umjetnosti u Novom Sadu i Osijeku. O temama iz života Hrvata u Vojvodini na ovom je skupu govorio **Mata Matarić**, predsjednik HKUD-a *Vladimir Nazor* i pokrajinski zastupnik iz Sombora.

Z. V.

IZBORI ZA HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

Hrvatska lista – dr. Slaven Bačić

Hrvatska zajednica će i ovoga puta morati birati svoje nacionalno vijeće putem elektorske skupštine, što na neki način izbornu kampanju čini specifičnom u odnosu na nacionalne zajednice koje svoje savjete biraju izravno. Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u tehničkom mandatu **dr. Slaven Bačić** u srijedu je predstavio programske ciljeve izborne liste koju će predvoditi na predstojećoj elektorskoj skupštini a koja će nositi naziv *Hrvatska lista – dr. Slaven Bačić*. Osim njega, na konferenciji za medije govorili su predstavnici udruga koje podržavaju ovu listu: **Zlatko Načev** iz HKC-a *Srijem - Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice i **Andela Horvat** članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje i članica HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavakuta.

Dr. Bačić je istaknuo da je osnovni programski cilj nastavak započetkog posla koji je pokrenut prije četiri godine, za koje vrijeme je, kako je kazao, učinjeno dosta toga. On je istaknuo da je Vijeće danas jedna funkcionalna institucija s određenim

procedurama, te da ono »više nije svrha samom sebi«.

»Jedan od osnovnih elemenata programa, zbog kojeg su i prije četiri godine udruge stale uz nas, bilo je opredjeljenje da će Vijeće izravno pomagati različite projekte u hrvatskoj zajednici, prije svega u obrazovanju, kulturi i informiranju, i mi smo posljednje četiri godine to dosljedno i provodili«, kazao Bačić i dodao: »Mi čvrsto ostajemo kod toga da sredstva koja dobiva Vijeće ne mogu biti isključivo korištena za potrebe Vijeća - plaće, stimulacije, prijevozne troškove, nego moraju biti u funkciji zajednice«. On je istaknuo da je većina onih koji podržavaju *Hrvatsku listu – dr. Slaven Bačić* godinama aktivna u području manjinskih prava. »Osnovni smisao našeg političkog angažmana i našeg programa jest trajno opredjeljenje za manjinska prava Hrvata, za zaštitu i unapređenje prava Hrvata, prije svega onih prava koja su propisana«, kazao je Bačić ističući da su propisi koji postoje u Srbiji i Vojvodini dobri, ali da se nedovoljno provode.

S tim u vezi on je iznio stav da je pred nama razdoblje ključno za ostvarivanje manjinskih prava, te da su pristupni pregovori Srbije EU jedinstvena prilika da se u ovom procesu provedu sve one stvari koje su manjkave kada je riječ o manjinskim prava. »Mislim da najveću prepreku u tome predstavlja isto ono što i prije četiri godine – sudjelovanje velikih političkih stranaka na izborima za nacionalna vijeća«, kazao je Bačić i dodao da se velike stranke skrivaju iza grupa građana ili fiktivnih udruga. »Nitko ne sprečava Hrvate iz drugih stranaka da sudjeluju na izborima, mislim da je to čak i poželjno, ali granica u tome jest stranka koju oni predstavljaju«, kazao je Bačić.

Zlatko Načev je istaknuo da *Hrvatsku listu – dr. Slaven Bačić* podržavaju i HKD *Šid*, te hrvatske udruge iz Gibarca, Ljube, Zemuna, Petrovaradina. »Hrvati u Srijemu su prepoznali da se radi o opciji koja nosi hrvatsku zajednicu i s kojom hrvatska zajed-

nica ima perspektivu«, kazao je Načev podsjećajući na rezultate u posljednje četiri godine, među kojima su: osnivanje tri nove udruge i pokretanje jedinstvene manifestacije svih hrvatskih društava u području kulture, pokretanje nastave hrvatskog jezika u desetak škola u Srijemu, zapošljavanje dva novinara iz Srijema u RTV i *Hrvatskoj riječi*, uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu u Sotu i Batrovcima. Načev je istaknuo kako se želi doprijeti i do Hrvata koji žive u Beogradu, Šapcu, Nišu, Zaječaru, te da postoji ideja o formiranju informativnog centra za regiju Srijema i Beograda, i najavio temeljito istraživanje po Srijemu koje bi pokazalo gdje postoje mogućnosti za otvaranje novih odjela na hrvatskom jeziku.

S. M.

Pripremni sastanak za MMO

Predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji ing. **Petar Kuntić**, prof. **Tomislav Žigmanov** i dr. **Slaven Bačić** sudjelovali su 25. kolovoza na pripremnom sastanku za sjednicu Međuvladinog mješovitog odbora (MMO), prenosi Radio Subotica, Uredništvo na hrvatskom jeziku. Planirano je da se sjednica MMO-a održi sredinom sljedećeg mjeseca u Zagrebu i jednom mjestu u Hrvatskoj gdje većinom žive Srbi.

Prema uobičajenoj proceduri, prije svakog sastanka MMO-a, koji prati provedbu zaštite manjina u Srbiji i Hrvatskoj, održi se pripremna sjednica na

kojoj se analizira stupanj provođenja danih preporuka. Tom se prilikom daje mišljenje pripadnika dviju manjinskih zajednica i predstavnika državnih tijela dviju zemalja.

Vrlo je malo učinjeno na realiziranju preporuka, barem kada je riječ o srbijanskoj strani spram hrvatske zajednice u Srbiji, kaže dr. Slaven Bačić: »Imamo neriješena pitanja iz područja obrazovanja, poput udžbenika, potom pitanje poznavanja hrvatskog jezika za rad u nastavi, pa sve do prosvjetnih savjetnika za nastavu na hrvatskom jeziku. Tu je i naš najvažniji politički zahtjev – provedba sporazuma u svezi

sa zajamčenim zastupnikom u srbijanskom parlamentu. Naime, srpska zajednica u Hrvatskoj ima tri svoja zastupnika u Saboru, dok hrvatska zajednica u Srbiji nema niti jednog.«

Bačić podsjeća kako nije problem u deklariranju namjera spram manjina, već u nečinjenju spram onoga što je potpisano u međunarodnim ugovorima ili napisano u domaćem zakonodavstvu.

Ukoliko pitanje provedbi međunarodnih preuzetih obveza ostane na bilateralnoj razini, u ovom slučaju bilateralnih sporazuma, treba ga staviti pod svjetlo pristupnih pregovora Srbije

Europskoj uniji, predlaže Slaven Bačić.

Bačić dodaje kako nije riječ o nekakvim izmišljenim političkim zahtjevima, već se oni samo odnose na provedbu onoga što je Srbija preuzela kao obvezu provesti, radilo se o unutarnjim propisima, bilateralnim sporazumima ili multilateralnim međunarodnim sporazumima.

Osim navedenih, postoji i cijeli niz drugih neriješenih pitanja vezanih primjerice uz kulturu, kao što je zaštita kulturnih dobara. Tu je i razmjerna zastupljenost predstavnika hrvatske zajednice u državnim i javnim tijelima.

IZBORNA KAMPANJA ZA HNV NA FACEBOOKU

Utrka i u virtualnom prostoru

U ovom virtualnom prostoru svoje profile (za sada) imaju dvije liste: Hrvatska lista dr. Slaven Bačić i Zajednička lista hrvatskih udruga.

Internet je ušao u mnoge pore naših života, posebice društvena mreža Facebook. Na tom tragu, a kao u slučaju predsjedničkih, parlamentarnih ili lokalnih izbora, na popularnom *fejsu* vodi se i izborna kampanja aktera zainteresiranih za sudjelovanje (vlast) u novom sazivu Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Izbori za nacionalna vijeća nacionalnih manjina raspisani su u utorak 26. kolovoza, a utrka za novi saziv HNV-a na Facebooku počela je već ranije. U ovom virtualnom prostoru svoje profile (za sada) imaju dvije liste: Hrvatska lista dr. Slaven Bačić i Zajednička lista hrvatskih udruga čiji profil nosi naziv *HNV izbori*. Prvospomenuta je lista u srijedu, prije zatvaranja ovog broja našeg tjednika, imala 161, a drugospomenuta 112 *svidanja* (*lajkova*).

Na oba profila možete pročitati intervju s nositeljima lista, opće informacije o izborima, kao i poneki komentar, te pogledati fotografije potencijalnih elektora.

Slogan Hrvatske liste dr. Slaven Bačić, prema profilnoj fotografiji, glasi *Budi to što jesi, budi tu gdje jesi*. Sudeći po fotografijama u albumu pod nazivom *Naši elektori*, na ovoj će se listi najvjerojatnije naći istaknutiji članovi

Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, kao i predstavnici nekih od udruga: HKC Srijem – Hrvatski dom iz Srijemске

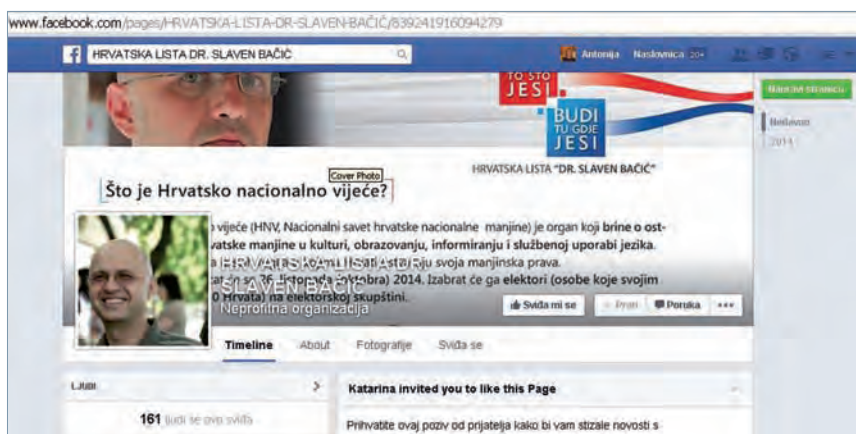
gan ili razrađeniji promidžbeni materijal. Na njihovom profilu, prema postavljenim fotografijama, razvidno je kako će nosi-

Dužijanica, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* i većina hrvatskih svećenika uz dvadesetak hrvatskih udruga podržat će na tim izborima (za HNV, op. ur.) ZAJEDNIČKU LISTU HRVATSKIH UDRUGA. Naš cilj je jedan i jednoznačan: iako će kampanja biti za dvije ili više lista, mi želimo prije elektorske skupštine napraviti jedinstvenu listu i da elektorska skupština bude slavlje hrvatske zajednice, a ne borba Hrvata protiv Hrvata. A poslije formiranja novog sastava HNV-a želimo raditi prije svega za opće dobro svih Hrvata u R. Srbiji, a NE za neke uske političke interese.

Na nama poznatim Facebook profilima hrvatskih udruga za sada nije vidljivija kampanja za izbore za HNV. Jedino na profilu Hrvatske nezavisne liste možete pročitati njihova priopćenja koja se dijelom odnose i na izbore za HNV, a koja smo već prenijeli na stranicama našeg tjednika.

Inače, važno je napomenuti kako je Facebook prostor u kojem svatko može iznositi različite, pa i neistinite informacije, te objavljivati fotografije drugih bez njihove suglasnosti.

D. B. P.

Mitrovice, HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, KUDH *Bođrog* iz Monoštora, HKD *Vladimir*

telj ove liste biti dr. **Tomislav Stantić**. On u jednom od svojih postova piše kako je ova stranica

Nazor iz Stanišića, HKPU *Zora* iz Vajske, HUG *Bezdanska marina* iz Bezdana, HLU *Cro Art* iz Subotice...

Zajednička lista hrvatskih udruga (*HNV izbori*) nema slo-

otvorena »za iznošenje mišljenja, ideja, prijedloga... naravno i kritika...«. Zanimljiv je *status Andrije Anišića* prenesen na ovom profilu, u kojem se među ostalim navodi sljedeće: »UBH

O d ovoga broja izvještavat ćemo o aktivnostima koje poduzimaju nacionalno-manjinske stranke, udruge i pojedinci glede izbora za Hrvatsko nacionalno vijeće koji će se održati 26. listopada. Za početak smo predsjednicima hrvatskih udruga postavili pitanje koje će aktivnosti poduzimati povodom predstojećih izbora za nacionalna vijeća. I u narednim brojevima moći ćete čitati njihova mišljenja, opredjeljenja, te o poduzetim aktivnostima.

Zlatko Ifković, predsjednik Hrvatske nezavisne liste

VIŠE SREDSTAVA ZA UDRUGE

U druga Hrvatska nezavisna lista će na sjednici Glavnog odbora odlučiti hoće li sudjelovati na izborima za novi saziv HNV-a. Možemo za izbore ponuditi kvalitetne kandidate iz Subotice, Beograda, Novog Sada, Sombora, Bezdana... Dosadašnje smo aktivnosti provodili u svezi s upisom u poseban popis hrvatske nacionalne manjine kao dio »Zajedničke liste hrvatskih udruga«. Udruga Hrvatska nezavisna lista je vodila promidžbu za upis

u poseban popis radi održavanja neposrednih izbora u vrijeme kada izbori za nacionalna vijeća još nisu raspisani, i nismo prikupljali potpise za elektore, jer smo smatrali da se može dostići upis kako bi bili održani neposredni izbori. Mi nećemo sudjelovati u kampanji na način stvaranja dvije ili više lista, nećemo dijeliti Hrvate, elektore i udruge na više ili manje hrvatske. Iz tih razloga nećemo dati potporu da bude vijećnik sadašnji predsjednik Izvršnog odbora HNV-a, što je dijelio hrvatske udruge na one kojima je DSHV servis i one kojima nije. I na taj način je vrednovao projekte udruga.

Udruga Hrvatska nezavisna lista je napravila program kako treba funkcionirati HNV, u kom su kriteriji vrednovanja projekata, raspodjele novca iz proračuna po područjima, i to da novi saziv HNV-a ima vijećnike iz svih sredina razmjerno broju Hrvata po popisu stanovništva. Dužnosnici bi također trebali biti birani na isti način.

Da bi udruge uopće mogle funkcionirati, realizirati projekte iz kulture i informiranja, prvi uvjet je da imaju osnovne uvjete za obavljanje djelatnosti. U proračunu za 2015. treba predvidjeti posebice sredstva za obavljanje djelatnosti udruga (plaćanje troškova, npr. struje, grijanja, PTT troškovi...), a posebice sredstva za projekte i manifestacije. Razmjerno treba biti podijeljen novac iz proračuna HNV-a za 2015. na sve udruge za obavljanje djelatnosti u visini od 20 posto proračuna. Razmjerno treba biti podijeljen novac iz proračuna HNV a za 2015. po natječaju za projekte i manifestacije u visini od 15 posto proračuna.

U prethodnom je razdoblju HNV bio u funkciji stranaka, a ne stvaranja zajednice Hrvata u Srbiji i zato nije ostvario kulturnu autonomiju cijele zajednice. Krećemo u kampanju s programom i ljudima koji će svojim djelovanjem razviti i osnažiti zajednicu Hrvata na cjelom teritoriju Republike Srbije. Zato je neophodno da 29 vijećnika dolaze iz svih lokalnih zajednica u Republici Srbiji. To znači da Subotica daje 7 vijećnika, Novi Sad 3, Beograd 4, Banat 1, uža Srbija

1, Apatin 2 ... Kada naši vijećnici ovako izabrani budu formirali novi saziv HNV-a imat ćemo i čelne ljude iz različitih sredina, što će u kvalitativnom smislu utjecati na razvoj i djelovanje HNV-a kao operativnog tijela zajednice Hrvata u Republici Srbiji.

D. B. P.

Josip Pavlović, predsjednik HKD Šid

OSAM ELEKTORA ZA JEDNOG PREDSTAVNIKA

S obzirom na kratko vrijeme koje nam je bilo na raspolaganju, a i na nedovoljnu informiranost glede raspisivanja izbora za Hrvatsko nacionalno vijeće, što se tiče rokova, tj. prijave kandidata za elektore buduće elektorske skupštine hrvatske nacionalne manjine, uspjeli smo u veoma kratkom roku istaknuti kandidate za elektore i zadovoljiti zakonsku regulativu, što se tiče zastupljenosti žena u tijelima upravljanja – 30 posto. S obzirom na neke realne proračune da će za jednog vijećnika u HNV-u biti

potrebno 7,4 glasova elektora, realno se možemo nadati da možemo iznjedrati jednog predstavnika, što bi stvorilo osnovni preduvjet za bolju informiranost što se tiče ostvarivanja prava hrvatske manjine u kulturi, obrazovanju, informiranju i službenoj uporabi jezika i pisma u našoj sredini. Ovoga će puta za jednog elektora biti potrebno svega 60 potpisa onih koji su upisani u poseban birački popis, tj. ukupno 500 osoba za kandidiranje 8 elektora iz naše sredine, a u prošlom sazivu kandidirani su bili Violeta Colner, Ivica Vrdoljak, Josip Hodak i Josip Pavlović, za čiji je izbor prikupljeno preko 400 potpisa u veoma kratkom roku. Zbog čega broj upisanih u birački popis hrvatske nacionalne manjine nije veći, razloga je više: razućenost pripadnika hrvatske manjine po svim mjesnim zajednicama općine Šid, kao i sama njihova razućenost u gradu Šidu (u svakoj ulici živi po 5-6 Hrvata), nemogućnost provođenja akcija »od vrata do vrata«, nepostojanje tradicije okupljanja na jednom mjestu (izuzev crkve), nepostojanje ogranka DSHV-a u našoj sredini, kao i nepostojanje želje za stvaranjem takve političke stranke u našoj sredini, kao i nedovoljno uključivanje Hrvata u politički život na razini općine Šid. Postojanje HKD Šid svega četiri godine govori o tome kako je iskazivanje svijesti o nacionalnoj pripadnosti tek u povelju ili blagoj ekspanziji, a istaknuo bih i nedovoljno uključivanje pripadnika hrvatske nacionalne zajednice iz Morovića i Vašice u aktivnosti hrvatske udruge u Šidu.

Istaknuo bih i vrlo dobru suradnju u proteklom razdoblju s HNV-om, kao i DSHV-om. U organizaciji prikupljanja potpisa za elektore, kao i upisa pojedinaca u poseban birački popis, očekujemo logističku podršku kao i prije četiri godine vlč. Nikice Bošnjakovića, koji je svojim angažiranjem omogućio da u vrlo kratkom roku od svega 48 sati sakupimo potpise za tri elektora. Bez obzira s koje liste dolazili elektori ne bi trebalo bespotrebno dizati tenzije i vršiti bilo kakve podjele koje za posljedicu mogu imati smanjenje učinkovitosti i rezultata u područjima za koja su nacionalna vijeća i predviđena postojati. Dosadašnjim radom HNV-a, mi žitelji hrvatske nacionalne manjine, kao i članovi HKD Šid, možemo u cijelosti biti zadovoljni, ali svakako uvijek može i bolje. Gledajući u cjelini, ni u cijeloj državi mnoge stvari nisu urađene na najbolji način, pa posljedice toga dosta mirno prihvaćamo gotovo kao normalne. Naši kandidati za elektore HNV-a su: **Ivica Vrdoljak** iz Sota, **Željko Dovčak** iz Sota, **Violeta Colner** iz Batrovaca, **Goran Žeravica** iz Šida, **Josip Hodak** iz Šida, **Marija Hodak** iz Šida, **Magdalena Pavlović** iz Šida i **Josip Pavlović** iz Šida.

S. D.

Mata Matarić, predsjednik HKUD-a *Vladimir Nazor* iz Sombora NA LISTI KULTURNIH UDRUGA

To što će hrvatska nacionalna zajednica novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća birati ne na izravnim izborima već na elektorskoj skupštini pokazuje nezainteresiranost HNV-a, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i drugih hrvatskih institucija da učine dodatni napor i osiguraju još nekoliko tisuća birača. Velika je šteta što smo jedna od rijetkih nacionalnih zajednica koja će ići na elektorsku skupštinu i nema opravdanja što nismo uspjeli prikupiti dovoljan broj

birača, ali mislim da to ide u prilog baš ovim institucijama. *Vladimir Nazor* će imati na elektorskoj skupštini šest elektora i podržat ćemo listu kulturnih udruga. To što je u Somboru u poseban popis birača upisani oko 2 800 Hrvata nam garantira da neće biti problem prikupiti potrebnih 360 potpisa za tih šest elektora.

Z. V.

Krunoslav Đaković, predsjednik HKC Srijem – Hrvatski dom Srijemska Mitrovica

ZAJEDNO S MITROVAČKIM DSHV-OM

Hrvatska udruga HKC Srijem-Hrvatski dom na predstojeće će izbore za nacionalna vijeća ići organizirano s mitrovačkim DSHV-om. Mi smo inače ovdje u Srijemu uvijek jedinstveni, zajedno nastupamo i zajedno radimo za hrvatske nacionalne interese i zato ćemo zajedno i za ove, kao i za prethodne izbore sakupljati elektore HKC Srijem – Hrvatski dom i DSHV u Srijemskoj Mitrovici. Koliko ćemo sakupiti to u ovom momentu ne možemo znati, sakupljat ćemo koliko god možemo, a poslije kada dođu izbori, vidjet ćemo kakvo će biti stanje s listom dr. Slaven Bačić koju ćemo najvjerojatnije i podržati. Mi imamo prijedloge za 15 elektora, ali sve ovisi hoćemo li uspjati sakupiti toliko ovjerenih potpisa. Sve to ovisi i o onim ljudima koji su upisani u birački popis, jer mnogi se na žalost nisu upisali u poseban birački popis, što je velika šteta, jer da su se svi upisa-

li imali bismo izravne izbore, a ovako ćemo imati elektorske i to predstavlja mali problem i za sakupljanje elektora, ali je istina korektnije, da se ne bi upisivali za elektore tko god stigne, što je bilo slučajeva na prethodnim izborima. Nadamo se da ćemo dobro proći i da ćemo uspjeti sa svojim vijećnicima i samim funkcijama pridonijeti boljem životu Hrvata u Srijemu – to nam je najveća briga i interes, kao i naravno, u cijeloj Vojvodini i Srbiji.

S. D.

Željko Šeremešić, predsjednik KUD-a Hrvata *Bodrog* iz Monoštora HNV URADIO MNOGO

Razlog što Hrvati nemaju dovoljan broj birača za izravne izbore je smanjenje broja Hrvata, njihova nezainteresiranost, ali i strah zbog svega što se dešavalo u ranijem periodu. Mislim da ljudi nisu dovoljno ni informirani, jer sama Hrvatska riječ ili stranka nisu dovoljni da bi doprli do svih i da bi znali koliko je to bitno. Za elektorsku skupštinu vjerojatno ćemo imati svoje kandidate. Izbori kod nas uvijek proizvode neke podjele, koje su naizgled nepremostive.

Mislim da je sadašnji saziv HNV-a uradio mnogo, naravno uvijek može bolje i što se nas tiče mi smo zadovoljni njihovim radom i angažiranjem. Ljude s ove druge liste ne znam dovoljno, a iskreno ne vidim da oni nude nešto novo, što bi iz korijena poboljšalo položaj Hrvata.

Z. V.

Stanka Čoban, predsjednica UG Tragovi Šokaca Bač

OPREDIJELIT ĆEMO SE ZA NAJBOLJE

Osobno ću se angažirati u predstojećim izborima za HNV, tako što ću zajedno s mojim suradnicima prikupljati potpise u ime naše udruge. Ja ću biti jedna od elektorki, a pokušat ćemo pronaći eventualno još jednoga elektora, iako to u našoj sredini neće biti baš lako. U tom smislu radit ćemo na motiviranju pripadnika naše zajednice i pravovremenom informiranju o svim pitanjima vezanim uz izbore, izborne liste itd. Nadamo se da ćemo uspjeti u ovom važnom poslu, jer sada već poznajemo ljude koji su zaslužili voditi ovu instituciju. Uvjerena sam da ćemo se opredijeliti za najbolju listu.

Pavle Pejčić, predsjednik HKUPD-a *Dukat Vajska* – Bođani
IZMEĐU DVIJE SOLUCIJE

Kao i do sada, i ovoga ću se puta angažirati u prikupljanju potpisa za elektore kako bi bio izabran što bolji novi saziv HNV-a. Još se dvoumim između dviju solucija: hoću li ići preko HKUPD-a *Dukat*, ili neovisno o udruzi. Ipak mislim da ćemo to uraditi kao udruga. Pri tome sam odlučio da ja, kao predsjednik *Dukata*, budem jedan od elektora, a osim mene opredijelit ćemo se za još jednoga. Tek ćemo se potom odlučiti za odgovaraćuju listu, koja nam najviše odgovara.

Kata Pelajić, predsjednica HKUPD-a *Matoš Plavna*
SVI ĆEMO SE POTRUDITI

Na prošlim sam izborima za HNV bila elektorka, pa ću to ponoviti i ovoga puta kao predsjednica udruge *Matoš* u Plavni. Nadam se da ćemo u našem mjestu prikupiti potreban broj potpisa za dva elektora, s obzirom da smo 2010. imali više od 200 osoba upisanih u poseban popis birača. U dogovoru s predsjedništvom *Matoša* odabrat ćemo još jednu aktivnu osobu koja će biti drugi elektor. Svi ćemo se potruditi, kao i uvijek, ovaj važan posao učinkovito obaviti. Naše članstvo već dobro poznaje aktivne osobe u našoj zajednici, te ćemo se znati opredijeliti za onu listu koja to najviše zaslužuje.

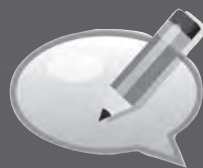
Željko Pakledinac, zastupnik HKPU *Zora Vajska*
ZAPOČELA KAMPANJA

Uključit ću se aktivno u izborne aktivnosti za izbor novog saziva HNV-a. Budući da obnašam dužnost tajnika ove institucije i dalje ću nastaviti svoje angažiranje i u suradnji s ostalim udrugama u Općini Bač radit ćemo na prikupljanju potpisa za buduće elektore. Pokušat ćemo u Vajskoj izabrati dva elektora, što bi bila optimalna mogućnost, iako u ovom kraju postoje izvjesne subjektivne i objektivne poteškoće, te ovaj posao neće biti lako obaviti. U tom smislu već smo održali dva radna sastanka s predstavnicima udruga i analizirali situaciju, temeljem koje ćemo započeti

predizbornu i izbornu kampanju.

Z. Pelajić

Tiski elektori

Bio sam mali, ali se sjećam socijalizma. Postojao je jednopartijski sustav, a slobode nisu bile prevelike. Izbori su bili kada se na listi od sedam imena zaokružuje recimo pet. Zapravo, nije se ni moglo biti kandidat lako. Netko je morao predložiti, nahvaliti, ukazati na prethodne zasluge, skoro pa zamoliti da preuzme nominaciju. Čuli smo i za drugi model glasanja, onaj zapadni. Tamo onaj tko želi uzeti funkciju ustane, nominira sam sebe bez prenemaganja, najavi što želi raditi i to je to.

Mi još trpimo posljedice našeg modela. Pravimo se skromnima, nećamo, umjesto da ljudski, kao odrasle osobe pokažemo ambiciju i odgovornost, da kažemo u kom smjeru bi vodili stvari. Kod nas mnogi još uvijek čekaju da ih netko zamoli za nešto. To je sada već smiješno.

Ali, ima i onoga što je tužno. Dva desetljeća demokracije su nas dovela do nekih čudnih praksi. Imali smo prije par ljeta, u sred višestranačja, pluralizma i demokracije, da neki stranački šef nadgleda tajno glasanje svojih ljudi u skupštini. Sjećate li se tih scena? Hoću reći, izašli smo iz jednoulmlja nadajući se nečemu, a kasnije smo pali još niže.

Uopće u ovome neću zaobići naše demokratske mentore. U SAD-u su se prije tri ciklusa mjesecima zbrajali glasovi, a registracija nove političke stranke u SAD-u je ravna nemogućoj misiji. A prije par mjeseci je biran europski komesar s liste na kojoj je bilo jedno ime?! Očito, demokracija je širok i rastegljiv pojam.

Kakve to ima veze s nama? Među nama ima dosta sunarodnjaka koji su s jedne strane sazrijeli da se kandidiraju i osobno traže potporu kako bi bili elektori ili vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća. S druge strane, pri lokalnim i inim izborima baš i ne idu toliko u narod. No, s treće strane, elektorsko biranje ništi tajnost izbora. Mene to doista smeta. Ali, u svakom mraku postoji i svijetla točka. Kada se fokusiram, vidim je. U vojvodanskih Hrvata nisam zamijetio pojavu »kupnje« glasova, kakvu sam uočio na primjerice republičkim izborima. Nisam čuo da netko nudi novac, a radilo se o tisući do dvije tisuće dinara po glavi birača. Nadam se da me budućnost neće demantirati.

Zapravo, možda je najteže od svega biti elektor. Oni će se jednog dana sastati i donijeti neku personalnu odluku. Time se njihova misija završava. Oni su kao tiski cvijet, onaj insekt koji živi samo par sati. Toliko je i mandat elektora. Ali, tiski cvijet je lijep, razigran, lepršav, on ima jako kratko vrijeme za osigurati nastavak vrste. Nadam se kako će takvi biti i naši elektori.

N. Perušić

O. MATO MILOŠ, KARMELIĆANIN, VICEPOSTULATOR KAUZE O. GERARDA TOME STANTIĆA

Čuvaj red i red će te čuvati

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

*Ako se želimo baviti znanošću, moramo biti disciplinirani, marljivi i ustrajni * Ne smijemo se dati ni u kakve političke igre, čuvajmo svoj hrvatski identitet, poštujući svako uvjerenje i svaki narod s kojim živimo*

Karmelićanin o. Mato Miloš, rođen u Sonti, od 2008. godine do danas obavlja visoku dužnost vicepostulatora kauze o. Gerarda Tome Stantića.

HR: Kada ste osjetili poziv za put kojim hodite i što vas je odvelo u red karmelićana?

Potječem iz pobožne obitelji s osmero djece. Majka je bila je članica franjevačkog Trećeg reda, a otac dugogodišnji član župnog pastoralnog vijeća. Brat Antun bio je svećenik Subotičke biskupije. Od kad znam za sebe privlačio me je redovnički način života. U Sontu su dolazili držati misije braća kapucini iz Osijeka. Među njima je bio i glasoviti propovjednik o. Anđelko. Njega sam godinama viđao u svetištu Majke Božje Aljmaške, gdje sam s roditeljima hodočastio svake godine. Radosno sam, kao dijete, godinama slušao njegove žive i zanosne propovijedi, a majci sam govorio: »Mama, kad porastem i ja ću biti kao pater Anđelko.« Osim Aljmaša, moji su roditelji svake godine hodočastili u karmelićansku crkvu u Sombor.

Svečanu misu Karmelske Gospe slavio je subotički biskup s brojnim svećenicima i četrdesetak ministranata, odjevenih u bijele haljinice sa smeđim škapularom i kapuljačom. Osim toga, u prezbiteriju karmelićanske crkve u Somboru, na desnoj strani oltara, postoji i danas vitraž koji predstavlja sv. Šimuna Štoka kako od Gospe prima škapular. Gledajući i ministrante i taj prizor Gospe i sv. Šimuna, iznutra sam osjetio želju postati karmelićaninom. Završivši osnovnu školu, prijavio sam se poglavaru somborskog samostana, a on me je u rujnu uputio u dječačko sjemenište u Remetama. Izravnim vlakom, koji je tada polazio u 22 sata iz Sonte, pošao sam s majkom u Zagreb i upisao se u klasičnu gimnaziju. Tako sam stupio na stazu koja je vodila svećeništvu i karmelićanskom redu.

HR: Osim svojih crkvenih dužnosti, bavite se i znanošću. Kojom i zbog čega?

Pripadam redu koji gaji svetu znanost meditativno-kontemplativne i mistične molitve.

U našim konstitucijama (br. 125) piše: »Da bi braća doista bila prikladna za zadatke i službe koji će im biti povjereni, neka im se omogući odgovarajuća duhovna izgradnja, kao i znanstvena, tehnička, kulturna i apostolska, koja neka bude usklađena i tijesno povezana s onom redovničko-karmelskom.« To je naša karizma koja nas razlikuje od karizmi drugih redova. Zato sam i poslan na Teresianum u Rim studirati teologiju duhovnosti.

HR: Vrlo ste pedantni poljima. Je li to donijelo rezultate koje ste ostvarili i u svojem redu i u znanosti?

Smisao za temeljitost i pedantnost ponio sam iz obitelji, a u Karmelu sam se kroz odgojne ustanove još više u tome učvrstio, zahvaljujući Božjoj milosti i mojim odgojiteljima. Odgajani smo prema načelu: »Čuvaj red i red će te čuvati.« Svaki odgoj je težak, jer se moraš korigirati u svojim stavovima i pogledima, svoju subjektivnu savjest ispravljati i ravnati se prema objektivnoj

savjesti. To je neophodno mladima tijekom odgoja i nadgradnje, kako bi postali zreli i odgovorni ljudi, radi općeg dobra Crkve, Reda i društva. Ako se želimo baviti znanošću, moramo biti disciplinirani, marljivi i ustrajni. Potvrda će se pokazati kroz rezultate u životu i radu.

HR: Puno putujete. Što je razlog vaših putovanja?

Da, puno putujem. Prije svega kao vicepostulator u kauzi o. Gerarda, jer treba ići na teren, po župama, među puk, širiti upoznavanje života i duhovnosti sluge Božjega, te poticati Božji narod da se moli Bogu po zagovoru o. Gerarda za potrebno čudo. Angažiran sam i u održavanju duhovnih vježbi raznim redovničkim zajednicama, duhovnim obnovama i tečajevima o molitvi. Zadužen sam i kao ispovjednik, osobito naših klauzarnih karmelićanki. To iziskuje dosta vremena i izbjivanja iz zajednice kojoj pripadam, kao i pripreme sadržaja koje trebam po želji raznih zajednica temeljito izložiti. Ova zaduženja i

služenje protežu se na Italiju, Austriju, Njemačku, Sloveniju, BiH i Hrvatsku.

HR: U posljednja dva je vrlo prisutna u političkom životu, kako naše matične, tako i domicilne države. Koliko je to dobro rješenje?

Ako riječ politika uzmemo u izvornom smislu *polis*, narod, onda je normalno da je Crkva prisutna u svim segmentima društva. *Polis* se odnosi na Božji narod, Crkvu, zajednicu vjernika. Crkva i njezino vodstvo uvijek su bili uz narod. Da nije bilo Crkve, na našim bačkim prostorima i šire, kao narod, kroz povijest bismo nestali. Mi smo mali hrvatski narod i upravo zahvaljujući Crkvi u mnoštvu drugih, većih naroda smo opstali i nismo nestali. Crkva nam je kroz liturgijske knjige, molitvenike i crkveni tisak, kao i školstvo, sačuvala hrvatski jezik i to je vrlo pozitivno.

HR: Kakav je vaš stav o uvođenju vjeronauka u škole?

I prije je vjeronauk bio u škola. Dolaskom komunista na vlast strpan je u »sakristiju«. I to je u onim vremenima bio spas za vjernike, za odgoj djece i mladih u vjeri. Sada imamo demokraciju i vjeronauk je ponovno zadobio vrijednost u školi. To pozdravljam. Upravo zahvaljujući vjeronauku u školi i našim vrijednim katehisticama i katehetama, sluga Božji o. Gerard je zadobio svoje mjesto u katehezi. Na Gerardovo svake godine školska djeca sudjeluju u natječajima pisanja pisma i molitva ocu Gerardu, koja čitaju na svečanosti u karmelskoj crkvi i dobivaju zaslužene nagrade. S druge strane, svjesni smo i onoga što nas pomalo zabrinjava, a to su školske ferije, kada ne vidimo djecu na župnim misama, a to je pogrešno.

HR: Jedan broj svećenika u Srbiji vrlo je aktivan na polju kulture, a poneki se očituju i u politici, javno se konfrontirajući s HNV-om. Kakve efekte može izazvati takav njihov angažman?

Kao što drugi narodi i narodnosti imaju svoje nacionalne ustanove u kojima se okupljaju i gaje svoju nacionalnu kulturu, tako i naš narod ima svoje. Crkva i svećenici su oduvijek bili uz svoj narod, kulturu i narodne običaje. Tako je i sada i to pozdravljam. Žao mi je što se naš mali hrvatski korpus u Srbiji cijepa i dijeli u nekakve male grupacije i tako rastače hrvatsko tkivo. Tako je, nažalost, bilo i kroz našu dugu povijest na ovim prostorima. Pojedinci su se prodavali za sitan novac i radili protiv svoga hrvatskog naroda. Moramo biti hrabri, ne dati se ni u kakve politikantske igre, čuvati svoj hrvatski identitet, poštujući svako uvjerenje i svaki narod s kojim živimo.

HR: I za ovaj kirbaj ste u svom rodnom mjestu. Ima li razlike između Sonta iz vaših mladih dana i danas?

Ima, vrlo velike. Ovo nije nekadašnja živa, mladenačka Sonta. Kada sam išao u prvi razred, bilo je po tri, kasnije i četiri odjela u svakoj generaciji. Sada ima neusporedivo manje djece. Sonta na žalost izumire. Nema djece, nema krštenja, nema vjenčanja, a sve je više sprovoda.

Umjesto kolijevki, lijesovi. Kada gledam naše kuće po sokacima, sjetim se kako su sve bile uređene, oličene, podmazane, a guske naključane. Danas! Kuće se ruše same od sebe, jer nitko ne stanuje u njima. Dvorišta prazna. Od moje nekada brojne rodbine imam još malo mojih vršnjaka koje pohodim, mladi su otišli. Inače, na groblju je Sonta. Tu se dođem pomoliti i onda natrag.

HR: Prijašnjih godina sončanska crkva je obično bila puna, danas ne. Koji su, po vašem mišljenju, razlozi?

Gore rečeno odražava se i na pohod misama i pobožnostima u crkvi. Nekada bi na »maloj misi« crkva bila puna djece i žena koje bi poslije išle kuhati ručak. Na »velikoj misi« crkva bi bila puna djevojaka, momaka i Božjeg naroda. Danas, samo jedna misa u 10 sati i to u polupraznoj crkvi. Izumiremo i to je najveći problem. Ne znam ni što se to uvuklo u naš narod, pa se bune protiv svećenika. Ne valja ovaj, ne valja onaj. Svi smo mi od krvi i mesa, imamo svojih nesavršenosti i mana, ali treba znati da je svećenik pomazanik Božji. Svećenika treba poštovati, pomagati mu u vođenju župne

zajednice, a ne blatiti ga i po novinama ga obezvrjeđivati. Sonta je obilovala i duhovnim zvanjima. Sad već dugo nismo imali mladih misa. Svećenika trebamo izmoliti.

HR: Što u budućnosti od o. Mate Miloša na polju znanosti, a što u oviru karmelićanskog reda?

Iz Sonte sam u život ponio niz vrednota koje sam primio u obitelji, Crkvi i na vjeronauku, te od naših članica franjevačkog Trećeg reda. I danas ih se sjećam i nosim u mojim molitvama, kao i sve moje drage Sončane. Svojim znanjem i sposobnostima i dalje želim surađivati na polju znanosti duhovnosti, doprinijeti pisanom riječju u različitim publikacijama na našim prostorima, kako bi onaj izvorni evanđeoski duh i dalje živio u našoj Crkvi i u našem hrvatskom puku. Radujem se svakoj novoj inicijativi u promicanju vjere i kulture. Svoju vjeru, svijest pripadništva Crkvi, svoj jezik i kulturu nikada ne smijemo izgubiti. Karmel živi u Bačkoj, Karmel njeguje duh i duhovnost sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića. I dalje sam spreman punim srcem služiti svojoj Crkvi i svome narodu.

ČAST MI JE SLUŽITI KAO VICEPOSTULATOR

»Čast mi je služiti kao vicepostulator u kauzi sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića. U dobi od 9 godina susreo sam ga na hodniku crkve kada je izišao iz ispovjedaonice i žurio se na svečanu misu Karmelske Gospe. Stavio je ruku na moju glavu i blagoslovio me, te žurno otišao u sakristiju. Vjerujem da je i taj blagoslov doprinio da sam postao karmelićanin. Mi ga s pravom nazivamo ocem hrvatske karmelske provincije sv. oca Josipa. Da bi neki sluga Božji postao blaženim i svetim mora proći kroz pojedine faze crkvenog pravorijeka o njegovoj svetosti. Prva faza počinje u biskupiji na čijem je teritoriju živio. Nakon pomnog istraživanja o njegovim herojskim krepostima, prema iskazima svjedoka i članova sudišta osnovanog od strane biskupa određene biskupije, vrši se zaključna sjednica sudišta pred javnošću Crkve. Svi se relevantni dokumenti postupka zapečate i šalju se na Kongregaciju za svete u Rim, gdje određeni stručnjaci teolozi sve dokumente ponovno istražuju i zaključuju da je dotični sluga Božji uistinu živio kreposti na »herojskom stupnju«, te zaslužuje da bude proglašen »časnim slugom Božjim«. U međuvremenu se na domicilnom terenu radi na upoznavanju dotičnog sluga Božjega, njegove duhovnosti i svetosti i potiče se vjernike na molitve Bogu po zagovoru sluga Božjega za milosti i čudo koje je potrebno za proglašenje blaženim. Ako se postigne čudo po zagovoru sluga Božjega i kada teolozi i stručnjaci prosude da je to čudo autentično, papi se predstavi dokument dotičnog sluga Božjega da je živio herojske kreposti. Tada papa potpisuje dekret da se može dotični sluga Božji proglašiti blaženim. To je beatifikacija. Da netko bude proglašen svetim, mora se ponovno voditi postupak za njegovo proglašenje svetim, što znači kanonizacija. Postupak je isti kao i kod beatifikacije. Postupak za proglašenje blaženim našeg o. Gerarda je sada u Rimu na Kongregaciji za svete, gdje rade teolozi i stručnjaci po tom pitanju.«

ĐACI PONOVO U ŠKOLSKIM KLUPAMA

Konačno kompletirani udžbenici za osnovnoškolce

Ove školske godine udžbenici od 1. do 4. razreda će stići izravno u škole i tako dočekati učenike na školskim klupama Svi kojima je prijevoz potreban mogu se prijaviti u ured HNV-a ili u školi*

Da nova školska godina već kuca na vrata najbolje znaju školarci, njihovi roditelji, kao i svi oni koji su uposleni u prosvjeti. U ponedjeljak 1. rujna, nakon dva i pol mjeseca odmora, kroz školska će vrata proći na tisuće školaraca. Među njima su i učenici koji nastavu pohađaju na svome materinjem, hrvatskom jeziku i koje će, napokon, na školskim klupama dočekati novi udžbenici.

Prije tri godine udžbenici za niže razrede su bili osigurani, dok su nastavnici u višim razredima bili prinuđeni snalaziti se kako su znali i umjeli. Od ove školske godine ovome je problemu došao kraj.

Iako baš i nije za hvalu s obzirom da je ovo 13. godina obrazovanja na hrvatskom nastavnom jeziku, ipak je vrijedno spomena da su svi udžbenici za nastavu na hrvatskom jeziku u osnovnoj školi sada kompletirani i odobreni od strane Ministarstva obrazovanja republike Srbije.

UDŽBENICI ZA NIŽE RAZREDE

»Već treću godinu udžbenici za hrvatski jezik od 1. do 4. razreda koriste se od BIGZ-a, točnije Školske knjige, a važno je spomenuti kako su i ovi udžbenici od ove godine uvršteni u projekt besplatnih udžbenika«, kazala je **Anđela Horvat**, članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje i dodala: »Svi udžbenici su pre-

vedeni i pripremljeni sredstvima HNV-a i donacijama iz Hrvatske, a zatim su od strane države Srbije uvršteni u program besplatnih udžbenika. U pitanju su potpuno novi udžbenici, koji ne postoje u Srbiji.«

Horvat je pojasnila kako su se od prošle godine na škol-

Anđela Horvat

skim klupama našli i udžbenici Kreativnog centra – matematika, svijet oko nas i glazbeno, koji su naknadno dobili dozvolu. »Država je za te udžbenike pokrila samo komercijalnu cijenu, a Hrvatsko nacionalno vijeće će i dalje isplaćivati razliku koju bi roditelji trebali platiti s obzirom da cijena udžbenika na srpskom i hrvatskom nastavnom jeziku nije ista, jer su udžbenici na hrvatskom niskotiražni i cijena im je veća«, rekla je Anđela Horvat. Ove će školske godine udžbenici od 1. do 4. razreda stići izravno u škole i tako dočekati učenike na školskim klupama.

UDŽBENICI ZA VIŠE RAZREDE

Ono što je novina jesu udžbenici za više razrede osnovne škole, koji su stigli u HNV, a ovih dana trebaju biti prosljeđeni i školama. Za roditelje je najvažniji podatak da su udžbenici besplatni, točnije njihove troškove je pokrilo Hrvatsko nacionalno vijeće. »Prijašnjih smo godina udžbenike za više razrede uvozili iz Hrvatske, a ove godine imamo kompletno nove udžbenike koji su od srpskih nakladnika prevedeni na hrvatski jezik i potpuno su usklađeni s planom i programom Republike Srbije, po kojem se nastava odvija. Kada se započelo s procesom prevođenja udžbenika od 1. do 4. razreda, koji su prevedeni isključivo resursima HNV-a i uz dobru volju nastavnika, nakladnička kuća BIGZ je preuzela na sebe odraditi prijevod za udžbenike od 5. do 8. razreda, te su troškovi plaćeni sredstvima Ministarstva vanjskih i europskih poslova, preko Državnog ureda za Hrvate izvan republike Hrvatske.

Svi ovi udžbenici su odobreni od strane Ministarstva prosvjete Republike Srbije, te su prošli proceduru i uzvršteni su u katalog udžbenika za ovu školsku godinu«, kazala je Horvat.

Rješavanju ovoga problema zasigurno će se radovati kako učenici tako i nastavnici, ali i roditelji. »Raduje me ta informacija, jer prijašnjih godina neke udžbenike smo dobili, a neke kupovali«, kazao je **Zlatko**

Matković, roditelj učenica petog i osmog razreda, te je dodao: »Puno knjiga je bilo na srpskom jeziku, primjerice geografija, povijest, biologija... puno je bilo skripti, prepisivanja, te se nadam da će djeca s novim udžbenicima dobiti pravo obrazovanje na hrvatskom jeziku. Što se tiče jezika, sigurno će im olakšati rad. Šteta je što se do sada čekalo, ali bolje ikad, nego nikad«, kazao je Matković.

UZ UDŽBENIK I BON ZA PRVAŠIĆE

U razgovoru s Anđelom Horvat saznali smo kako se i nadalje nastavlja organizirati prijevoz učenika, koji obavlja *Suboticatrans*. »Nastavljamo kako smo stali u 6. mjesecu. Prijevoz se organizira prvenstveno za učenike nižih razreda, a po potrebi se mogu priključiti i stariji razredi, koji će se uklopiti u raspored prijevoza. S obzirom da dobivamo samo jednu smjenu, teško je uskladiti raspored i s višim razredima, no oni imaju pravo na mjesečne pokazne karte«, objasnila je Horvat i rekla kako se svi kojima je prijevoz potreban mogu prijaviti u ured HNV-a ili u školi. S obzirom da ima novih učenika, točnije da se u prijevoz uključuju i prvašići, ruta ovoga autobusa će se mijenjati, o čemu će roditelji biti obaviješteni.

Kao i svake godine do sada, svi prvašići koji su se upisali na nastavu na hrvatskom jeziku dobit će i jednokratnu pomoć

od HNV-a bon u vrijednosti od 10 000 dinara.

MALI BROJ UČENIKA

Po riječima Anđele Horvat, u prve razrede hrvatskih odjela ove se školske godine upisalo svega 25 učenika. Neke generacije su brojnije, neke manje brojne. O ovome smo pitanju pisali godinama unazad i nitko nikada nije imao pravi i jasan razlog zašto je mali broj upisane djece u hrvatske odjele. Nitko od onih koji su upisali svoju djecu se nije pokajao, niti govorio nešto loše o ovim odjelima, no njihovo pozitivno iskustvo ne utječe na druge.

O pozitivnom iskustvu govorila je i učiteljica **Nataša Pastva** iz OŠ *Sveti Sava*. Nakon dvije godine u ovoj školi ponovno ima upisanih prvašića u hrvatske odjele. Nažalost, njih je samo dvoje, ali im neće smetati da prva slova i brojke nauče skupa sa svojim starijim prijateljima. »Ovo je već treći put da imam ovu kombinaciju, dakle prvi i četvrti

razred. U četvrtom razredu su četiri učenika, dok će u prvom biti dvoje. Moram priznati kako sam se nadala da će ih biti malo

više, s obzirom da je prošle godine ovdje u Aleksandrovu otvoren vrtić na hrvatskom jeziku. Bila su svega četiri predškolca

OBEĆANJA JE BILO I PREVIŠE

Prilikom nacionalnog praznika bunjevačke nacionalne zajednice *Dan Dužijance*, u Subotici je prisustvovala i **Stanislava Pak-Stanković**, savjetnica predsjednika Republike Srbije **Tomislava Nikolića**, koja je pokraj čestitki istaknula kako će predsjednik Nikolić pomoći da se osiguraju udžbenici na bunjevačkom jeziku za osnovce, te da je to jedan od prvih koraka koje će država učiniti kako bi najmlađi učili na svom jeziku. Kako komentirate ovu izjavu?

»To obećanje sam shvatila kao da će predsjednik Nikolić iz osobnih sredstava pokriti troškove udžbenika za bunjevački jezik. To je njegova dobra volja. Ako država ne poštuje svoje zakone, ne bi bilo loše da i mi nađemo nekog državnika koji bi bio voljan osigurati udžbenike za hrvatsku nacionalnu manjinu. Svi znamo da je obećanja bilo i previše. Neki i sada govore kako je to pitanje već odavno riješeno, mada mi to iskreno ne primjećujemo. Vučić je isto u nekoliko navrata izjavio kako su udžbenici za Hrvate riješeni i zbog čega se to pitanje ponovno spominje. Predsjednik Nikolić se ovom izjavom očitovao na kojoj je strani. Obećanje postoji, a što će od toga biti, to ćemo vidjeti«, rekla je Anđela Horvat.

i jedan se odselio iz Subotice, a drugi dječak živi u Maloj Bosni i tamo će ići u školu«, rekla je učiteljica Pastva i dodala kako o kombiniranim odjelima ima pozitivno iskustvo. »Iz osobnog iskustva mogu reći kako se rad u kombiniranim odjelima pokazao dobrim. Učitelj je prinuđen drugačije se fokusirati i prilagoditi se, ali djeca dobro savladavaju gradivo, usmjereni su na samostalni rad, međusobnu suradnju i nikada nismo imali nekih prepreka. S obzirom da ih je malo, mogu im prići i individualno i posvetiti se onomu kome je pomoć potrebna. Iz prijašnje generacije mogu samo reći kako su roditelji bili oduševljeni kako je sve bilo usklađeno i kako su djeca lijepo napredovala«, kazala je Nataša Pastva.

U ovoj školi nastava na hrvatskom jeziku postoji samo u nižim razredima, a kasnije učenici prelaze u pete razrede osnovnih škola *Ivan Milutinović* ili *Matko Vuković*.

Ž. Vukov

Kakvu jesen očekujete?

SLAĐANA ZEČEVIĆ,
diplomirana politologinja,
Šid

Začarani krug

Financijska očekivanja za nastupajuću jesen nisu optimistična, osobito u obiteljima čija primanja čine plaće iz javnog sektora i mirovine, s obzirom na njihovo najavljeno smanjenje. Umanjenje već niskih primanja svakako će utjecati na potrošnju, koja bi po pravilu u ovom razdoblju trebala biti veća zbog početka školske godine, pripreme zimnice i nabave ogrjeva. Međutim, sva je prilika da će upravo biti suprotno. Kućna će lisnica biti tanja, a cijene veće, što će sve skupa dovesti do toga da se, po tko zna koji put, nađemo u začaranom krugu odgođenog plaćanja. Ako se obistine ovakva očekivanja, to će nepovoljno utjecati na kvalitetu života i kućni proračun, jer ćemo biti primorani trošiti unaprijed, a da jesenske dugove plaćamo s nepovoljnim kamatama najvjerojatnije do proljeća. Naravno, očekivanja i nadanja su uglavnom različita, tako da ćemo, kada pripremimo djecu za novu školsku godinu, napravimo zimnicu i kupimo ogrjev, vjerojatno skromnije nego do sada živjeti. Kao i uvijek, ostat će nada da nam dolaze bolji dani i da će iza nas ostati kako privatni problemi, tako i sve nedaće, koje su zbog poplava ovog proljeća izravno ili neizravno zadesile naše prijatelje, rođake, poznanike ili susjede. Koliko god da bi financijski mogla biti teška jesen koja je pred nama, nadam se da su nepovratno iza nas ostale strahote koje može izazvati snaga prirode, koja nam je po tko zna koji put pokazala i podsjetila nas, veoma surovo, kako postoji sila protiv koje smo nemoćni. Zato se nadam da i ova jesen neće biti kišovita.

S. D.

BOJAN BAKO,
komandir u zatvoru,
Đurđin

Božja pomoć

Budući da supruga Suzana i ja čekamo treće dijete i da ona zbog obveza oko odgoja naše djece ne može trenutačno nigdje raditi, itekako nam je bitan moj posao i plaća. Uposlen sam u javnom sektoru, kao komandir u zatvoru, te je i nama najavljeno smanjenje plaće za 10 posto. Naravno da će to utjecati na naš kućni proračun i da će biti manje prostora za luksuz. Kao i do sada, gledat ćemo uštedjeti gdje god je moguće. S obzirom da živimo na selu i imamo tu mogućnost, držimo stoku i ne moramo kupovati meso i jaja. Osim stoke, imamo i vrt u kojemu nam moja supruga osigura sve potrebno voće i povrće. Ovo osim financijskih, ima i prednost što znamo da jedemo neprskanu i neotrovanu hranu i ne strahujemo što se krije iza »omota«, kao što bi bio slučaj da kupujemo po tržišnim centrima – prvenstveno radi toga što su nam djeca mala. Što se tiče predstojeće sezone grijanja, nemamo veliko opterećenje, jer smo se prije par godina prebacili na grijanje pomoću biomase, isključivo zbog financijskih razloga. Mogu reći da smo prezadovoljni time, jer duplo manje novca potrošimo u odnosu na prije kad smo ložili drva ili ugalj. Na taj način smo smanjili financijsko opterećenje svima nam problematične zime. Snađemo se kako znamo i umijemo. Kao što sam već rekao, ovo najavljeno smanjenje plaće neće nam dobro doći, ali ne kukamo. Nije nam ni do sada bilo lako, neće ni od sada. Imamo iskustvo da nam je Bog do sada uvijek pomagao, tako da vjerujemo da će i dalje to činiti te se uzdamo u njegovu providnost, više i od smanjenja i povećanja plaća!

Je. D.

TANJA KOLAR,
učiteljica, Sombor

Činimo nemoguće

Druga polovica kolovoza i rujna su već su tradicionalni periodi kada imamo velike troškove koji znatno premašuju kućni proračun. Tada troši daleko više od mogućnosti. Tu su izdaci oko početka školske godine, pripremanja zimnice, obnavljanja garderobe za hladnije dane, nabave ogrjeva, »težih komunalnih računa u tom dijelu godine«, a onda i poskupljenje struje, pa smanjenje plaće... Uh, bolje da ne nabrajam dalje. Tijekom kasne jeseni zaboljet će nas glava, što od svođenja računa, što od naplate prispjelih čekova, kartica, pozajmica... Što se moje obitelji tiče, teke sam kupila tijekom srpnja »po starim cijenama«. Za mlađeg školarca sam preuzela rabljene udžbenike po povoljnoj cijeni, a radne bilježnice kupila nove. Što se starijeg djeteta tiče, polazak u prvi razred srednje škole bit će mi poseban izdatak jer će dijete putovati u Apatin u školu, pa me uz kupovinu školskog pribora očekuje i izdatak putnih troškova koji neće biti mala stavka za naš proračun. Zimnicu postupno i promišljeno pripremam vodeći računa o trenutnom proračunu i potrebama djece. Ogrjev mi je bolna stavka, a što se tiče obnavljanja dječje garderobe, za njih mora biti. Nekad pomislim da neću uspjeti osigurati potrebno, ali i da činim nemoguće, uostalom, kao i većina građana. Trenutačno me brine poskupljenje struje i smanjenje plaće što je zaista veliki minus za sve spomenute izdatke. Moja baba je govorila »Samo zdravlja da nam je, svega će biti«, ali u današnje vrijeme i fizičko i mentalno zdravlje iziskuju više novca od danog običnom pojedincu.

Z.V.

RAZGOVOR O OPSTANKU RADIO MARIJE U SRBIJI

NIKOLA JARAMAZOVIĆ, KOORDINATOR
HRVATSKE REDAKCIJE RADIO MARIJE U SRBIJI

Molite, slušajte i darujte

Jedini katolički radio koji postoji u Srbiji jest Radio *Marija*, no hoće li ovaj radio opstati i hoće li oni koji su nemoćni, stari i bolesni moći čuti Božju riječ u svojim domovima, ovisi od svakog katolika u našoj zemlji. Činjenica da ovaj radio nije namijenjen samo starima i bolesnima, nego svim dobnim skupina, trebala bi nas dodatno potaknuti da svatko da svoj doprinos.

O aktualnim pitanjima u uredništvu na hrvatskom jeziku u Radio *Mariji* razgovarali smo s koordinatorom **Nikolom Jaramazovićem** te doznali da se 1. lipnja Radio *Marija* u Srbiji podijelila na dvije redakcije, jedna je hrvatska, a druga mađarska.

Što točno podrazumijeva ta podjela i hoće li biti izmjena u programu?

Od posljednjeg posjeta predsjednika svjetske obitelji Radio *Marije* **Emanuela Ferarria** dogovoreno je da hrvatska redakcija dobije svoj studio u Subotici. Mađarskoj redakciji bi ostao studio koji se sada koristi. Za studio u Novom Sadu nemam točnih podataka, pa o tome ne bih niti govorio. Dakle, hrvatska redakcija bi trebala imati svoj studio i trenutačno smo u pregovorima sa Subotičkom biskupijom oko prostora. Zapravo i sadašnji studio Radio *Marije* se nalazi u sklopu zgrade koja je u vlasništvu Subotičke biskupije u Ulici Matije Gupca u Subotici. Što se tiče programa, on je sada takav kakav jest. Trenutačno rješenje baš i nije najbolje, ali je tako. Kada smo dobi-

vali frekvenciju u Republičkoj radio-difuznoj agenciji je bio i sadašnji zagrebački episkop **Porfirije**, te smo u dogovoru s njim dobili frekvencije u Subotici, Novom Sadu, Somboru, Vrdniku, Plandištu, Nišu i Leskovcu, međutim s frekvencijama smo za Suboticu i Sombor dobili i takozvani *time shering* s braćom pravoslavicima. Tako mi sada imamo 12 sati programa za pravoslavne vjernike, a 12 za katolike, koji se još dijeli na hrvatski i mađarski jezik. I to važi samo za Sombor i Suboticu. Ukoliko bismo imali registrirane korisnike i sami se financirali, imali bi 12 sati programa na hrvatskom jeziku.

Kako će se financirati redakcija na hrvatskom jeziku?

I nadalje je glavni financijer svjetska obitelj Radio *Marije* iz Italije, koja ima redakcije u više od 60 zemalja širom svijeta. Već više od deset godina oni financiraju naš radio, točnije redakciju, a sada je vrijeme da se mi sami počnemo snalaziti. Ono što oni sada zahtijevaju od nas jest da do kraja godine prikupimo 2000 registriranih slušatelja i stalne donatore, kako bi vremenom prešli u samofinancirajuću udrugu. Iz tog razloga osnovana je Udruga *Marija* koju je osnovalo uredništvo na hrvatskom jeziku. Ista udruga postoji i od strane mađarske redakcije pod drugim imenom. Svjetska obitelj Radio *Marije* će nas i nadalje potpomagati ukoliko bude postojao neki tehnički problem ili potreba za novom opremom. Njihova osnovna ideja je da oni određenoj redakciji instaliraju i opre-

me studio, postave satelite i financijski pomognu otvaranje redakcije i njen rad. Dakle, dali su nam sve što je potrebno da radimo i napredujemo, sada se od nas očekuju da postanemo samostalni uz njihov nadzor.

Mislim da je to realno, imali smo dosta vremena za uhodavanje i svima je jasno da je nemoguće financirati sve postaje u 60 zemalja.

Što sada očekuje hrvatsku redakciju Radio *Marije*?

Ono što je sad pred nama jeste da trebamo imati snažnu udrugu s puno registriranih članova, slušatelja i da se na taj način samofinanciramo. To je jedini pravac na kome mi možemo graditi 24 satni katolički radio, pa onda ga eventualno dijeliti. Na nama je sada izboriti jednu regionalnu frekvenciju s kojom bi se mogli čuti u cijeloj Vojvodini, na to mislim da bi s Pančevom pokrili i Beograd. To bi po mom mišljenju bilo izglednije za početak, nego da i hrvatska i mađarska redakcija dobiju svoju frekvenciju. Jer, koliko je realno da katolici u Srbiji, kojih po popisu ima svega 3 posto, dobiju dvije regionalne frekvencije? Mislim da to niti ne trebamo očekivati.

Kako se i tko može pomoći?

Naša poruka je: molite, slušajte i darujte. Dakle, molite i slušajte je rekao bih pod obvezno, a darujte po mogućnostima, dakle tko koliko može. Radio koji

nema slušatelje ne treba postojati, to je mislim jasno. U Srbiji imamo oko 60 tisuća Hrvata, zar nije milost imati jedan katolički radio na hrvatskom jeziku? To nam je mogućnost da se može slušati sveta misa, moliti krunica, slušati razni duhovni sadržaji, duhovne emisije... Da se Božji glas čuje u svakoj kući. Svi oni koji žele pomoći mogu to učiniti tako što će popuniti pristupnice, koje se mogu pronaći na župama i u redakciji Radio *Marije* i svatko tko želi se može registrirati i pomoći opstanak ovoga radija. Treba jasno reći da to nije članstvo gdje se mora plaćati članarina, nego svatko po svojim mogućnostima može donirati onoliko koliko može. Zanimljiv je primjer da ako imamo 2000 registriranih članova i da svaki član mjesečno izdvoji samo jedan euro, a mislim da to i nije neki veliki izdatak, mi bismo time pokrili sve troškove i Radio *Marija* na hrvatskom jeziku u Srbiji bi opstala. Potrebni su ljudi koji će biti spremni dugoročnije donirati, dakle svatko po svojim mogućnostima. Bilo bi idealno kada bi stvorili naviku kod ljudi da se i s malo može puno učiniti.

Ž. Vukov

VEČERAS POČINJE PROGRAM PROSLAVE DANA GRADA

Probuditi optimizam građana

Ako svi zajedno radimo u cilju stvaranja boljeg života za našu zajednicu, ako što veći broj naših sugrađana u tome sudjeluje, onda će se to morati promijeniti, kazao je gradonačelnik Maglai

PROSLAVA DANA GRADA • VÁROSNAPI ÜNNEPSÉG • PROSLAVA DANA GRADA
29.08 - 01.09. 2014. 2014.08.29. - 09.01.

Dragi sugrađani, hvala Vam što činite ovaj grad.

Bez Vas je i najraskošnija palača grada - ruina, najdulja ulica - čorsokak, a najvećeraznija proslava - skup dosade.

Dodite da rođendan našeg grada proslavimo zajedno.

Köszönet Polgártársaim!
Ez a város közös otthonunk.

Köszönjük, hogy a magunkénak érezték, és kitartással mellettük, mert az Örök, jelenléte teszi ezt a várost élhetővé és szerethetővé.

Az Ünnepeket közösen kell megélni.
Ünnepeljünk együtt Szabadka születésnapján!

Dragi sugrađani, hvala Vam što činite ovaj grad.

Bez Vas je i najraskošnija palača grada - ruina, najdulja ulica - čorsokak, a najvećeraznija proslava - skup dosade.

Dodite, proslavimo skupa rođendan našega grada.

www.subotica.rs

СУБТИЦА
mo sam ja!
SZADKA
en vagyok!
SUBOTICA
fo sam ja!

ca, predstavnici škola, zdravstva, ovogodišnji počasni građani, predstavnici partnerskih gradova, konzulata, veleposlanici, dosadašnji gradonačelnici i predsjednici općine, predstavnici republičke vlasti. »Smatram da je moja obveza kao predsjednika Skupštine 1. rujna osobno se obratiti građanima, napraviti jednu rekapitulaciju, što je lokalna vlast u prethodnom razdoblju uradila, što planira uraditi u narednom razdoblju«, kazao je Maravić.

Proračun za Dan grada ove godine je za jednu trećinu manji, iznosi nešto preko 2,5 milijuna dinara.

»Dragi sugrađani, hvala vam što činite ovaj grad. Bez Vas je i najraskošnija palača ruina, najdulja ulica čorsokak, a naj-svečanija proslava skup dosade. Dodite, proslavimo skupa rođendan našeg grada«, stoji u pozivnici upućenoj Subotičanima koju potpisuju gradonačelnik i predsjednik Skupštine grada.

S. M.

Subotica, to sam ja – slogan je ovogodišnje manifestacije Dana grada kojom će, od 29. kolovoza do 1. rujna, biti obilježeno 235. godina od kako je Subotica dobila status grada. Bit će to proslava dana građana, a ne grada kao institucije, stoga je lokalna samouprava odlučila raskinuti s dosadašnjom tradicijom proslave i Dan grada približiti građanima, istaknuto je u lokalnoj samoupravi povodom najave manifestacije.

»Ovo je jedan pokušaj mijenjanja mentaliteta ovog grada«, rekao je gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** ističući kako Subotica godinama unatrag ima jedan *Kalimero* sindrom koji se ogleda u tome »da smo sa svim nezadovoljni, da nam ništa ne odgovara, da mislimo da je sve ovdje loše, da se ovdje ne može ništa normalno uraditi«. »Želimo pokušati naše sugrađane usmjeriti optimističkom razmišljanju.

Ako svi zajedno radimo u cilju stvaranja boljeg života za našu zajednicu, ako što veći broj naših sugrađana u tome sudjeluje, onda će se to morati promijeniti«, kazao je gradonačelnik Maglai.

Predsjednik Skupštine grada **Ilija Maravić** je rekao da su na svečanu sjednicu u ponedjeljak u 9 sati pozvani svi vijećnici Skupštine grada Subotice, svi republički i pokrajinski zastupnici, predstavnici vjerskih zajedni-

IZ PROGRAMA PROSLAVE DANA GRADA

Proslava Dana grada počinje programima najavljenim za petak, 29. kolovoz, otvorenjem izložbe *Drugi pogled* u 18 sati u Likovnom susretu, za 19 sati u Gradskom muzeju najavljena je međunarodna izložba *Tragač za zvijezdama*, a od 20 sati u katedrali koncert Simfonijskog orkestra *Odeon* iz Münchena. Subotički bendovi će se na glavnom gradskom trgu u subotu i nedjelju u večernjim satima smjenjivati svakih pola sata, a među najavljenim manifestacijama su maraton dječjih crtanih filmova u Art kinu u subotu i nedjelju od 10 do 16 sati, od subote do ponedjeljka najavljene su besplatne projekcije najnovijeg filma *Planet majmuna* u Eurocinema od 10 sati, izložba maketa vlakova u Novoj općini u subotu. Za sva tri dana najavljene su dječje predstave na Trgu slobode u izvođenju subotičkog Dječjeg kazališta i Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića iz Osijeka (ponedjeljak u 18 sati). U tri cjelodnevna i raznovrsna programa najavljeni su, među ostalim, plesni podij na sunčanom satu, pekarski specijaliteti u *pekarskoj ulici*, fotografiranje za *najfacu*, od ponoći u subotu i nedjelju je u Ulici Matije Korvina *Orange party*. U ponedjeljak će na trgu u pratnji benda *Perpetuum mobile* pjevati **Mirna Radulović**, a toga dana je besplatan ulazak na zatvoreni gradski bazen na Prozivki i besplatan parking u svim zonama od 14 sati. Također, u vrijeme večernjih koncerata, prijevoz autobusima iz prigradskih naselja će biti besplatan.

VLATKO DULIĆ, GLUMAC U MIROVINI

Malo nas je pa se trudimo

Vojvođanskih Hrvata nema mnogo u hrvatskim medijima, ali kvalitetom redovito iskaču u fokus javnosti

Brojne kazališne, televizijske i filmske uloge krase dugu i uspješnu karijeru umirovljenog glumca **Vlatka Dulića**, rođenog Subotičanina koji je već pola stoljeća na zagrebačkoj adresi. Kao i svake godine, tijekom ljetnih ferija, neizostavno dio odmora provodi u rodnom gradu, pa smo iskoristili prigodu i na tren ga animirali za kraći razgovor na temu vidljivosti vojvođanskih Hrvata kroz medije, u kojima je upravo on ostavio neizbirljivi umjetnički trag.

Koliko su vojvođanski Hrvati medijski vidljivi u Hrvatskoj?

Vidi, malo nas je pa se trudimo. Sve je to započeo još pokojni redatelj **Šarčević**, kada je radio četiri emisije o Bolti na televiziji tamo negdje '71. godine prošloga stoljeća. Potom je uslijedio radijski program gdje se dosta čitalo radova hrvatskih bunjevačkih pjesnika, već godinama je sa svojim filmovima nagrađivan **Branko Ištvančić**, a prošle godine je po prvi puta na kazališnim daskama u mojoj režiji postavljen komad **Tomislava Žigmanova** *Bunjevački blues*.

Kako je to izgledalo kada ste vi počinjali?

Bilo je to prije više od pedeset godina, bilo je to neko posve drugo vrijeme i danas ga se rado sjećam. A početak je bio kao i svaki drugi, polagano se gradila karijera.

Je li postojala određena jezična barijera u smislu navikavanja na standardni hrvatski jezik bez primjesa dijalekta i naglasaka subotičke sredine?

Osobno nisam imao nikavih problema, jer je sve stvar i pitanje sluha, truda i vježbe. Primjerice, kada smo radili *Bunjevački blues*

u predstavi sam imao glumce iz Zagreba, Zagorja, Zadra, Slavonije, ali su svi oni, već po opisu svog radnog mjesta, prioritetni zadaci i postupno uhvatili bunjevački govor. Tako sam ja

igrao i na dubrovačkom, kajkavskom...

Aktualna priča je novi film Branka Ištvančića, još jednog umjetnički nadarenog vojvođanskog Hrvata. Recite nam

Kako je počeo rat na mom otoku

Taj film je jednostavno došao u pravom trenutku i jednostavno je nevjerovatno da ga je u hrvatskim kinima vidjelo više od 350 000 gledatelja.

Samo jedna uloga u Subotici

Zanimljivo, Vlatko Dulić je svoju jedinu ulogu u Subotici odigrao tek nedavno u *Bunjevačkom bluesu* koji je sam i režirao.

nešto o ulozi koju igrate u Mostu na kraju svijeta?

Iskreno govoreći malo mi je teško govoriti o tom filmu jer ga još uvijek nisam uspio pogledati. Što se moje uloge tiče, ona je zbilja lijepa, igram oca glavnog junaka Hrvata iz Bosanske Posavine. Film govori o raseljenim Hrvatima koji su uselili u srpske kuće, a na drugoj strani Srbi su se uselili u kuće hrvatskih prognanika. Mladi se čarkaju, a mi matori se, kada oni dođu vidjeti svoju kuću, uz rakiju pomirimo...

Nema nas baš puno, ali iz priloženih primjera se vidi kako mi Hrvati iz Vojvodine ipak uspijevamo biti vidljivi i izvan naših teritorijalnih okvira?

Ima nas. Što bi Hercegovci rekli, nema nas puno, ali smo dobro raspoređeni.

Već godinama ste u mirovini, ali ipak Vas i dalje ima na kazališnim daskama i u filmskim ulogama. Hoćete li uskoro ponovno biti raspoređeni na neki novi set?

Ja sam već u godinama kada se ne prave dugoročni planovi, a ukoliko mi ponude neku zanimljivu ulogu uvijek sam je spreman prihvatiti. U matičnom kazalištu *Kerempuh* nemam trenutno niti jednu ulogu, ali zato imam jednu u *HNK* i jednu kod *Histriona*.

Na koncu, moramo se malo dotaknuti i Subotice, grada u kojem živi najviše vojvođanskih Hrvata. Kako se osjećate kada dođete u svoj rodni grad?

Meni je dobro. Zato i svake godine dolazim. Imam mnogo prijatelja, nađemo se na kavi, družimo se komentirajući sadašnjost i sjećajući se zajedničke prošlosti.

Dražen Prčić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 29. kolovoza do 4. rujna

29. KOLOVOZA 1854.

Prosvjetnim vlastima Subotice s najvišeg je mjesta prosljeđena odluka prema kojoj franjevački red više neće davati nastavnički kadar za gimnaziju. Gradu je naloženo neka angažira petero svjetovnih nastavnika uz godišnju plaću od 700 forinata. Naredne godine franjevci su i nadalje obavljali svoje prihvaćene nastavničke obveze.

29. KOLOVOZA 1976.

U 56. godini preminuo je **Milan Martinović Metalac**, predratni pripadnik radničkog pokreta, nosilac Partizanske spomenice 1941., dugogodišnji tajnik Okružnog i Kotarskog komitet KPJ u Subotici i drugih političkih i inih organizacija.

30. KOLOVOZA 1897.

Poslije višegodišnjih, ne malih, teškoća okončana je izgradnja tramvajske pruge i električnih vodova od središta grada do Palića. Povjerenstvo u sastavu: izaslanik Ministarstva trgovine, veliki župan **András Schmaus** i gradonačelnik **Lazar Mamužić** – prošao je i pregledao prugu u cijeloj dužini.

30. KOLOVOZA 1920.

Utemeljeno je Hrvatsko prosvjetno društvo *Neven*, kojemu je prvi predsjednik bio svećenik **Ilija Kujundžić**, dopredsjednik **Ivan Vojnić Tunić**, tajnik **Ivan Malagirski Tanar** i rizničar **Remija Miljački**, a ostali članovi čelnštva bili su: **Lajčo Budanović**, **Matija Evetović**, **Matija Ispanović**, **Ivo Kujundžić**, **Mijo Mandić**, **Ivan Marcikić**, **Lazar Orčić**,

Josip Prčić, **Kata Prčić** i **Kata Taubert-Sudarević**.

30. KOLOVOZA 1991.

Subotički *Életjel* objavio je pet novih knjiga na mađarskom jeziku – djela **Zoltána Déra**, **Ferenca Máka**, **Cvetka Maluše**, **Milovana Mikovića** i **Jánosa Urbána**, dok su u Rijeci objavljene dvije nove knjige subotičkih pjesnika **Vojislava Sekelja** (*Rič fali*) i **Milovana Mikovića** (*Avaške godine*), nakladom autora i slikara **Ivana Balaževića** – pisane bačkom bunjevačkom ikavicom, jednim od dijalekata hrvatskog jezika.

31. KOLOVOZA 1899.

Na Paliću i u Subotici s uspjehom je okončan petodnevni XXX. Zemaljski skup liječnika i prirodosnanaca Austro-Ugarske monarhije. Bio je to, uistinu, prvi znanstveni skup održan u našem gradu.

31. KOLOVOZA 1994.

Iznenada, u 48. godini, preminuo je **Petar Krmpotić**, diplomirani geograf, dugogodišnji novinar i tehnički urednik tjednika *Subotičke novine*.

1. RUJNA 1779.

U nazočnosti visokih zemaljskih dužnosnika, gradskih čelnika i uglednika, zaslužnih prvaka, plemića i oko 12 000 stanovnika grada i okolice, kraljevski komesar **Andrija Vlašić**, proglasio je dotadašnji komorski grad Szent Mária, odnosno Suboticu, slobodnim kraljevskim gradom – Maria Theresiopolisom. Prema odredbama iz povelje od tada je slobodni kraljevski grad Maria Theresiopolis podređen isklju-

čivo vladaru – samo zakonito krunisanom ugarskom kralju. U sastavu grada je 12 okolnih pustara: Čantavir, Verušić, Tompa, Ludoš, Zobnatica, Žednik, Vamtelek, Đurđin, Bajmak, Tavankut, Šebešić i Kelebija, zatim potoci Jasenovac i Kireš, kao i jezero Palić sa svim koristima i prihodom. Sva ova prava grad dobiva temeljem svojih vojničkih i građanskih zasluga te za iznos od 266 666 forinata i 40 krajcara, na ime otkupnine. Svota koju treba u određenim ratama, u roku od narednih šest godina, uplatiti Kraljevskoj riznici (Komori). Prema odredbama ove povelje grad je uključen u rad Zemaljskog sabora, gdje ima svoje zastupnike, nadalje, potvrđeno mu je i pravo mača i pomilovanja (*jus gladii et aggratiandi*), što će reći pravo života i smrti, kao oznaka najviše vlasti, te mu je dopušteno podizanje stupa srama i vješala. Među ostalim, grad je obavezan povećati broj stanovnika i obrtnika, napose korisnih zanata, a Poveljom je, također, potvrđen i grb grada.

2. RUJNA 1758.

Prema jednom poreznom popisu u Subotici su zabilježene 533 vinara koji su proizveli 7 025 akova (ili oko 380 370 litara) vina. Početkom devedesetih godina XIX. stoljeća, godišnja proizvodnja vina procijenjena je na oko 55 000 akova vina i bila je gotovo osam puta uvećana.

2. RUJNA 1928.

Na Paliću je izgorio hotel *Trščara*. Istragom je utvrđeno da je požar prouzročila raketa ispaljena iz zrakoplova tijekom vježbe. Premda je ovaj hotel

obnovljen, zbog nebrige nadležnih kasnije je devastiran i radi toga srušen.

3. RUJNA 1901.

Na jednom nogometnom susretu po prvi put su naplaćene ulaznice; za sjedenje jedna, a za stajanje pola krune. Sljedeće godine za 18. Za lokalni derbi između *Bačke* i *Športa* tiskano je 300 ulaznica, ali je prodano samo 77. Prihod od susreta *Bačke* i *Ferencvárosa* iznosio je 157 kruna i 20 filira, a rashodi 210 kruna i 35 filira.

4. RUJNA 1928.

Preminuo je **Stipan Vojnić Tunić**, pravnik, agilni javni djelatnik i političar. Jedan je od utemeljitelja *Bunjevačke školske zadruge* 1913., a po završetku I. svjetskog rata prvi dogradonačelnik Subotice, narodni poslanik Ustavotvorne skupštine, veliki župan Baje i Pečuha, urednik *Nevena*, te istaknuti član novoosnovane Bunjevačko-šokačke stranke. Rođen je 25. prosinca 1883. godine.

4. RUJNA 1992.

Tročlano izaslanstvo DSHV-a u sastavu: **Bela Tonković**, **Ivan Poljaković** i **Josip Gabrić**, u svojstvu promatrača prisustvuje radu Londonske konferencije o sudbini zemalja bivše Jugoslavije. Među ostalim je formirana Radna grupa za manjine sa zadaćom preporučivati nove inicijative i pristupe pitanjima manjima u podgrupama koje se bave posebno s Kosovom, Vojvodinom, Sandžakom i položajem Albanca u Makedoniji.

POGLED S DRUGE STRANE:

MALO TREBA ZA UGODNIJI GRADSKI UGOĐAJ

ju prolaznika jedne ulice i njihovoj povezanosti. Nekoliko novih klupa postavljeno je i u parku na Trgu slobode, kod »Socijalnog«. Sugrađani imaju zanimljivih prijedloga i za »pokrivanje« fasada nedovršenog objekta Narodnog kazališta, gradilišta na kojem se puno (s)rušilo, a malo gradilo. Pokrivanjem fasada velikim crtežima budućeg izgleda kazališne zgrade, smatraju, postigao bi se makar optimističniji vizualni efekt središta grada.

ŠUŠKAVI GRAD

U ovoljetne komunalne teme i brige »ušuškao« se – pijesak. Više nego obično šušti pod nogama u mnogim ulicama, i tamo gdje ga nije bilo. Jedna od pretpostavki sugrađana je kako je u većoj količini na površinu iznesen u opsežnim radovima na toplovodnim cijevima ovog ljeta, a onda ga vjetar raznio na sve strane. I u drugu pretpostavku upleten je vjetar: olujnim zamaskama karakterističnim za ovu godinu s pjeskovitog područja raznosi ga na sve strane. Donijele su ga rijeke koje su potekle gradskim ulicama u nekoliko navrata u nevremenu, također iz dijelova koje odavno zovu pješčarom – još je jedno od smatranja. Koje god od objašnjenja uzeli u obzir, ili dokazali argumentima, zajednička je upletenost vjetra i pijeska. Ali ono što brine sugrađane je u kolikoj mjeri je pijesak na ulicama pokazatelj oštećenosti zelenog (šumskog) pojasa oko grada, davno podignutog u zaštitu gradskog područja od vjetrova i nanosa pijeska. Naime, od sredine 19. stoljeća planski je povećavana površina šuma, upravo radi suzbijanja raznošenja pijeska vjetrom. Kako su nekada brinuli o sebi, ali i nama, svojim potomcima, imamo i mi duga prema ovim, a pogotovu sljedećim generacijama.

Katarina Korponaić

Poučeni primjerima iz proteklih godina u kojima su srušeni ili narušeni (i naruženi) brojni objekti i bitne gradske lokacije, sugrađani sada budno prate izvođenje i mnogo manjih, i najmanjih, radova. Kao veliko dobrovoljno (pri tom besplatno) gradsko nadzorno povjerenstvo! Nadležni (i plaćeni) za ovakve poslove mogli bi imati mnoštvo pomoćnika ako ih zainteresira kako sugrađani vide, analiziraju, komentiraju i uočavaju i najmanju omašku gdje god u gradu ašov zakopa u ulicu ili krene premjeravati, čak i duže promatrati kakav objekt. Poput pojave koja se povremeno na društvenim mrežama šaljevo prokomentira fotografijama i potpisima »domaći google«, »susjedstvo, brže i bolje od interneta«, »ulični video nadzor« ..., ali u ovom slučaju pogleda i pozornosti usmjerene ka gradu, k zajedničkom interesu. S razlogom.

TKO JE SRUŠIO?

U takvim komentarima u gradskim mini-skupinama

saznajete gdje je trava pokošena, a onda u nedovršenom poslu ostavljena na gomili, kako su važna gradska drveća, koja se, eto, i pogledima čuvaju, previše orezana, a na drugoj lokaciji nakon posla granje nije kupljeno, oštećena je ogradica uz park ali još nije popravljena, i mnoštvo drugih, može se učiniti, sitnih detalja. Sitnih, ali ljudima važnim za procjenu o stupnju brižnosti nad uređenjem i upravljanjem gradom od strane nadležnih institucija. To bi mišljenje građana, kao svojevrsnog kontrolnog civilnog sektora, moralo biti važno.

Kada uoče nedostatak u komunalnom poslu, građani nisu baš uvijek sigurni kome se obratiti, nisu sigurni ni u ishod primjedbe, ali VIDE. S takvim zanimanjem praćeni su i opsežni ovogodišnji radovi na toplovodnoj mreži u gradskim ulicama, a pogotovu se prati hoće li sve kopane ulice vratiti u prvobitno stanje. »Tako je obećano«, komentira sugrađanka. Valjda više od samog ishoda, u suštini pozornosti je – obećanje. Tj. hoće li ga ispuniti. Možda

još nisu okončani svi popravci nakon zatrpavanja uličnih kanala, možda će se radnici vraćati popravcima, ali primjedbi ima. Jedna od njih je srušena metalna ogradica pokraj dekorativnog raslinja u Ulici Matka Vukovića.

Kako nepopravljeni detalj može ugroziti sliku cjelokupnog velikog posla, tako i jedan naizgled mali potez može značajno pridonijeti ugodnom ugođaju cijele ulice. Naime, nakon što je vrlo prometna i jedna od najomiljenijih ulica užeg gradskog središta, Ulica Dimitrija Tucovića, uspješno obnovljena prije nekoliko godina, i jednom stranom opremljena klupama postavlenim oko drveća, ona je uz park pokraj Gradske kuće, postala i dijelom grada gdje se slučajni susreti s prijateljima i znancima ugodno provode uz kratke stanke na klupama u hladovini bogatih krošnji koje krasi ovaj kraj. Ove godine i druga strana ulice je dobila klupe i time »oživjela«. Sada se i ovdje sastaje i čakula uz kratak odmor na klupama. Učini se kako su četiri klupe na novoj lokaciji tek mali urbani detalj, a one pridonose ukupnom ugođaju

NEZADOVOLJNI MJEŠTANI JAMENE

Strah od predstojeće zime

Svi zahtjevi za nadoknadu su pozitivno riješeni, ali ima nagovještaja da će biti i negativnih

Poslije velikih svibanjskih poplava koje su u Vojvodini najviše pogodile mjesto Jamena u šidskoj općini, općinska komisija za procjenu štete obišla je, pregledala i popisala oštećenja na objektima. Prema informacijama iz općinske uprave Šida do prošloga tjedna ukupno je obrađeno 168

tu 350 000 dinara i 600 000 dinara za kuću koja je najviše oštećena. Proces kategorizacije je spor i još uvijek nije definitivna, a ovih dana u Jamenu su stigle i dvije komisije – predstavnici nevladine organizacije iz Beograda i predstavnici šidske općine, koji su obišli svih deset kuća bez kategorija i za koje se procjenjuje da

najavljuju žalbe na konačna rješenja, jer smatraju da je učinjena nepravda, a sa sredstvima koja su dobili ne mogu sanirati svoje stambene objekte.

SPORA PROCEDURA

U Jameni primjećujemo ispred pojedinih kuća građevin-

koja je bila na terenu i procijenila u kojoj mjeri su objekti oštećeni. Općinska komisija je dala svoje prijedloge, a novac daje Republika i to ide jako sporo. Vrlo je mali broj ljudi koji su zadovoljni. U Jameni je do sada najviše isplaćeno 350 000 dinara, četvrta kategorija, a ovdje sigurno ima 30 posto obitelji, koji ni

Miodrag Starčević

predmeta, a na adrese mještana Jamene poslano je 148 rješenja. Svi zahtjevi za nadoknadu su pozitivno riješeni, ali ima nagovještaja da će biti i negativnih. Općinska uprava je utvrdila da u Jameni ima 13 kuća prve kategorije s najmanje oštećenja, 63 kuće druge kategorije, 62 kuće treće kategorije, 10 kuća četvrte i jedna kuća pete kategorije s najviše oštećenja. Za najmanje oštećene kuće dobiva se 120 000 dinara, za drugu kategoriju 200 000 dinara, za treću 250 000 dinara, za četvr-

su za rušenje. Komisija će odrediti i 20 kuća koje bi se renovirale novcem iz europskih fondova, preko nevladine organizacije iz Beograda. Skupština općine Šid je 18. kolovoza na sjednici lokalnog parlamenta donijela odluku da se dužnosnici i zaposleni u javnom sektoru odreknu jednodnevne zarade, a donesena je odluka da se Jamenčani koji žive od poljoprivrede oslobađaju obveza plaćanja samodoprinosa i naknade za očuvanje životnog okoliša. Mnogi mještani Jamene

ski materijal i radove na adaptaciji Doma kulture. Također, radnici Elektro distribucije već uveliko postavljaju novu elektro mrežu u selu. Od predsjednika MZ Miodraga Starčevića saznajemo da će svi stanovnici Jamene uskoro imati svoje satove izvan dvorišta i nove priključke za struju. Predsjednik navodi da u selu vlada opće nezadovoljstvo i da mnogi nisu zadovoljni rješenjima, a neki ih još nisu dobili: »Općinska uprava izdaje rješenja na prijedlog općinske komisije

sa 600 000 ne mogu dovesti svoje kuće u predašnje stanje. Ima ljudi koji su ušli u program za izgradnju nove kuće, ali je neizvjesno kada će izgradnja početi, jer još nisu stigla rješenja. Prema nekim informacijama, 12 kuća će graditi Republika, 10 nevladina organizacija, ali to još uvijek nije sigurno. Ljudi su razočarani. Kruh će se u selu dijeliti do sredine rujna, za sada imamo dovoljno rezervi brašna koje nam je osigurala Pokrajinska vlada, kao i prehrambene pakete. Redovito dobivamo hranu za stoku. Što se oranica tiče, čekamo da Vlada Republike Srbije donese program u poljoprivredi i da on bude usvojen u Skupštini, nakon čega ćemo znati hoće li biti pomoći poljoprivrednicima«, ističe prvi čovjek sela Miodrag Starčević. Od strane Pokrajinske vlade Jameni je odobreno i 2,6 milijuna dinara za izgradnju

ceste od Jamene prema graničnom prijelazu prema Republici Srpskoj. Međutim ta sredstva još uvijek stoje na općinskom računu: »Javni tender je raspisan prije deset dana. Iako je rečeno da će javne nabave biti ubrzanе za ugrožena područja, smanjio se rok za samo pet dana. Da su odmah pokrenute javne nabave čim su sredstva prebačena, cesta bi već bila izgrađena, a nama je ta cesta vrlo značajna«, kaže Starčević.

SMJEŠTAJ POD ŠATOROM

A neki od mještana, koji u svojim domovima nemaju adekvatne uvjete za život, smješteni su u šatore. Krećući se ulicama Jamene, u više kuća primijetili smo šatore koje su mje-

Gospava Stepanović

štani ovog sela dobili od Vlade Norveške. **Gospava Stepanović**, iz čije je kuće voda prilikom poplave sve izbacila van a kuća je pukla na pola, kaže: »Podnijela sam zahtjev za izgradnju nove kuće, jer obnova ne bi vrijedila. Još uvijek nisam dobila rješenje, niti odbijenicu. Zima ide, strahujem i ne znam gdje ću. Šator moram vratiti u rujnu, a gdje onda? Imam mirovinu od 10 000 dinara, a time ne mogu podmiriti niti osnovne potrebe, a kamoli graditi kuću«, kaže Gospava. Ulazimo u još jednu kuću stradalom od poplava. U njoj su najviše stradali parketi, a vlaga i buđ osjeti se u svakoj prostoriji. **Ljubica Radovanov**, 72-godišnja baka, svakog dana iznosi propali parket iz svojih soba i iako svakodnevno otvara prozore, vlaga

je još uvijek prisutna. Ona još uvijek čeka rješenje za obnovu: »Mi, mještani, nismo zadovoljni. Dobili su rješenja vlasnici

Ljubica Radovanov

kuća čije su kuće stare preko 60 godina i koje su i prije poplave bile ispućane i trošne. Oni čije su kuće uništene zbog poplava dobili su manje novca nego oni kod kojih voda nije bila u kući. Nove kuće su stradale, a stare su stradale i prije poplava i oni su dobili novac i malo pokrpali, a što ćemo mi?» kaže baka Ljubica ističući, kako ima sreće što je suha sinovljeva soba na katu gdje nema vlage, jer se u prizemlju zbog vlage ne može spavati.

POLJOPRIVREDNICI – SOCIJALNA KATEGORIJA

Ispred jedne lijepe kuće zatičemo mještanina Jamene koji nas sa zadovoljstvom poziva unutra. Na prvi pogled kuća, iako je stara, izgleda lijepo. Međutim, ulaskom u prostorije bivamo iznenađeni prizorom. U svakoj prostoriji uništen je brodski pod, a zidovi su izguljeni jer je vlaga doprla skoro do pola zida. Ovaj je čovjek prije nekoliko godina došao je iz Srijemske Mitrovice u Jamenu živjeti i baviti se poljoprivredom. Obrađuje 30 jutara zemlje koja je potopljena, a potopljen mu je i traktor, priključci i sve ostalo čime je obrađivao zemlju. Za obnovu kuće dobio je 250 000 dinara što, po njegovima riječima, nije dovoljno ni za početak. Na konačno rješenje uložio je žalbu: »To je bila jedna lijepa kuća, građena pedesetih godina od čvrstog materijala.

Kompletno je stradala, pukla, podovi su u svakoj prostoriji propali. Mi smo u ulici dobili direktno vodu sa Save koja nas je potopila – vode je bilo preko 1,5 metra. Da bi se samo kuća dovela u neko prijašnje stanje, potrebno mi je oko 6000 eura. A ono što me je najviše pogodilo je što u ovoj kući imamo samo 140 četvornih metara pomoćnih objekata: svinjaca, šupa, štala, što komisija uopće nije uzela u obzir. Od čega seljak da živi, nego od svinja. Gdje da držim kukuruz, radila... Ne znam od čega ću

Goran Matić

sada živjeti, jer poljoprivrednici su postali socijalna kategorija. Ne znam kako nastaviti raditi zemlju«, ističe **Goran Matić**. Neki su u sanaciju krenuli ulažući vlastita sredstva, strahujući da neće imati vremena obnoviti kuću do zime: »Konačnim

Branko Gligorević

rješenjem dobili smo 200 000 pomoći, ali su oštećenja na kući mnogo veća, tako da smo uložili žalbu na rješenje. Kuća je ispućala i izvana i iznutra, podovi su propali i stradao nam je kompletan namještaj. Radimo vlastitim sredstvima, kako bi se sve

osušilo do zime«, kaže **Branko Gligorević**.

NAJVEĆA STRADANJA U NOVOSADSKOJ ULICI

Najveći broj stambenih objekata stradao je u Novosadskoj ulici, u neposrednoj blizini rijeke Save, gdje su se mještani među posljednjima vratili u svoje domove. Jedna od obitelji koja je započela sanaciju svoga objekta u Novosadskoj ulici je obitelj **Jovković**. Za obnovu su dobili 250 000 dinara i nisu se žalili. U njihovoj kući bilo je 40 centimetara vode, osim kuće stradali su im i usjevi, jedino su stoku uspješli spasiti: »Prodali smo svinje da bi započeli sanaciju objekta, kako

Ljubinka Jovković

bi se sve isušilo do zime. Imamo 14 hektara zemlje i ništa nam od usjeva nije ostalo. Što se tiče jesenske sjetve, ili ćemo opet prodati stoku, ili se zadužiti, i onda opet do sljedeće jeseni nemamo ništa. Imamo sreću jedino što nam je stoka preživjela, a što će drugi koji niti to nemaju?» kaže **Ljubinka Jovković**.

Kako mještani ističu, prvih dana nakon poplave solidarnost kod ljudi je bila veća. Ljudi su sada ogorčeni jer se nema, a i onda kada netko nešto dobije, pojavi se zavist. Najveći je strah od zime, kako kupiti ogrjev, pripremiti zimnicu i što je najvažnije, gdje prezimiti? Mnogi su već poduzeli korake i riješili prodati svoje imanje i otići u mjesta bliže Šidu. Za one ostale preostaje nada da će biti dovoljno sredstava da se saniraju svi objekti i da ovi ljudi dobiju krov nad glavom.

Suzana Darabašić

UVOĐENJE PLINA U SOMBORSKA SELA I SALAŠE

U što je uloženo 30 milijuna eura?

*Interes za uvođenje plina u somborskim selima i salašima – mali *
U Srbijagasu spremno odgovaraju kako ni ne očekuju veliki broj potrošača,
no to ih ne zabrinjava, jer, kažu, nije riječ o komercijalnoj investiciji*

Kada je prije dvije i pol godine simboličnim varom službeno označen početak plinifikacije sela u okolini Sombora, moglo se tada čuti od čelnika grada kako je to značajna investicija, koja prije svega ima »socijalnu dimenziju stvaranja mogućnosti da preko 40 tisuća stanovnika dođe u situaciju da može koristiti ovaj energent«. Još je rečeno kako će ovaj projekt biti generator razvoja Sombora i kako će omogućiti razvoj gospodarstva. Gdje se s investicijom, u koju je uloženo 30 milijuna eura, stiglo dvije i pol godine poslije?

POTENCIJALNI POTROŠAČI NEINFORMIRANI

Do prošle jeseni sve je vrvjelo od radnika, strojeva i cijevi, koji su u selima i salaškim naseljima razvodili plinsku mrežu. Čudili su se ljudi što se to kopa i radi i pitali se tko će taj plin koristiti. »Izgrađena je plinska mreža u Bezdanu, ali još nema uvjeta da se potrošači priključuju i koriste taj plin. Čak i da ima mogućnosti da se plin koristi, nema interesa mještana za priključenje na plinsku mrežu. Naravno da je tu presudna cijena. Sam priključak košta 760 eura, zatim treba izgraditi kućne instalacije i tek tada imate uvjete za korištenje plina, a cijena je takva da se kućanstvima to ne isplati«, kaže **Robert Horvat**, tajnik MZ Bezdan. Plinska je mreža prošla i kroz Lemeš, a u Mjesnoj zajednici kažu kako ih nitko nije obavijestio kad su počeli radovi što se to radi, niti imaju bilo kakve informacije o tome kada se i pod kojim uvjetima kućanstva mogu priključiti na plin. »Nitko

nam se od investitora ili izvođača radova nije obraćao. U vrijeme dok je postavljana plinska mreža u selu, mještani su se kod nas interesirali za uvjete, ali nismo mogli dati nikakve informacije. Nije toliko problem ni sama investicija oko uvođenja plina, osobito kod onih koji već imaju centralno grijanje, već je problem cijena plina«, kaže tajnica MZ Lemeš **Katalin Borbaš**. Slična je situacija i u salaškim naseljima kroz koja je prošao plin. U mjesnim zajednicama kojima pripadaju ovi salaši kažu kako ih nitko od salašara nije, čak ni informiranja radi, upitao za uvjete uvođenja plina. Paradoks je da je plinska mreža stigla čak i do nekih usamljenih salaša na kojima godinama nitko više i ne živi. Plinska je mreža prošla i kroz salaško naselje Bezdanski put, no da je pokraj njihovih salaša prošao plin mještani znaju jedino po tome što su im ulazi jesenas bili raskopani. »Nemamo nikakvih informacija niti o cijeni, niti o uvjetima, kao ni o tome kada bismo mogli početi koristiti plin. Osim toga ljudi nisu zainteresirani za uvođenje plina. Mi na salašima imamo šapurine, sojinu slanu i druge jeftinije načine grijanja od plina«, kaže **Antun Delija** s Bezdanskog puta.

POSAO GOTOV, ČEKA SE TEHNIČKI PRIJEM

Ugovoreni posao sa *Srbijagasom* o izgradnji plinske mreže izvođač radova *Bobar Beška* završio je u ugovorenom roku do kraja prošle godine, kako je bilo i precizirano prigodom potpisivanja ugovora u Somboru, kazao je u izjavi za

naš list **Vladimir Bobar**, direktor poduzeća *Bobar Beška*. Da je izgradnja plinske mreže završena potvrđuju i u *Srbijagasu*. U tom poduzeću kažu kako su za dio mreže urađeni tehnički prijem, a tehnički prijem za ostatak mreže bit će obavljen do početka zime, tako da će u svim selima potrošači moći koristiti plin. Zanimalo nas je, s obzirom na slabu zainteresiranost za plin, je li prije početka izgradnje plinske mreže, odnosno ulaganja silnih milijuna eura, rađena procjena zaintere-

siranosti potrošača za uvođenje plina. Doznajemo kako je za plinovod na području Sombora rađena studija opravdanosti za 20 godina, prema kojoj se u prvoj godini korištenja plina očekuje da se na mrežu priključi 5 do 10 posto od ukupnog broja potencijalnih potrošača. Gdje je tu onda isplativost cijelog posla? I na to pitanje u *Srbijagasu* imaju spreman odgovor i kažu kako se kod takvih investicija gleda malo šire od toga kolika je trenutčna zainteresiranost za uporabu

29. kolovoza 2014.

plina. »Kada je riječ o infrastrukturnim objektima poput vodovoda, plinovoda, cesta, važno je istaknuti kako razdoblje njihove eksploatacije nikako nije komercijalno, već se sagledava na duži rok. *Srbijagas* projekte plinifikacije na teritoriju cijele Srbije realizira u skladu sa Strategijom razvoja energetskog sektora, u kojoj se isplativost također planira na duže razdoblje«, odgovor je PR službe *Srbijagasa*.

OD MONTMONTAŽE DO SRBIJAGASA

Priča o uvođenju plina u Sombor počela je početkom dvijetisućitih kada je u Somboru utemeljeno poduzeće koje se trebalo baviti tim poslom. Ubrzo je partner s većinskim udjelom u vlasništvu postala *Montmontaža* iz Zagreba, koja je uradila plinifikaciju grada. Uvođenje plina Somborci su tada plaćali više od tisuću eura, što je bilo znatno skuplje u odnosu na gradove u okruženju. Za nekoliko godi-

na *Montmontaža*, odnosno poduzeće *Somborgas* uvelo je plin na teritoriju grada Sombora i tu je priča stala iako se najavljivao i njen nastavak, odnosno plinifikacija sela. Uz pristanak *Montmontaže* nastavak tog posla Grad Sombor prepustio je *Srbijagasu* i tako je s kraja 2011. godine, kada su potpisani prvi ugovori, počela priča o izgradnji oko 600 kilometara plinske mreže u koju je uloženo 30 milijuna eura. Tada, pri javnom potpisivanju ugovora, ni riječi nije bilo o tome postoji li nekakva procjena koliko će ova plinska mreža biti iskorištena i koji postotak stanovništva, poduzetnika i malih gospodarstvenika u selima ima namjeru koristiti plin.

No, činjenica je i kako mnogi u Somboru koji imaju plin u svojim kućama odustaju od njegove uporabe zbog cijene, jer mjesečni računi koji su im stizali bili su i po 15, 20 tisuća dinara. Dovoljan razlog da se odustane od udobnog, ali skupog grijanja.

Zlata Vasiljević

APATINSKI SLUČAJ

Zbog slabog interesa za uporabu plina, prije skoro godinu dana ugašeno je poduzeće *Apatingas*, koje je postalo samo ispostava *Srbijagasa*. Iako je u apatinskoj općini izgrađena distributivna mreža dužine oko 350 kilometara, u gradu je na plin priključeno oko 700 kućanstava. U okolnim selima tek ih je po nekoliko.

29. kolovoza 2014.

TJEDAN U BAČKOJ

Kao akademci

»Radi realiziranja inicijative Skupštine Grada Sombora o potrebi osnutka visokoškolske ustanove u Somboru, formirana je radna skupina čiji je zadatak nalaženje najboljeg modela funkcioniranja i uspostavljanja buduće ustanove. Zahtjev za formiranje ustanove podnesen je nadležnim tijelima AP Vojvodine«, priopćila je Služba za odnose s javnošću Grada Sombora. U prvim mah nije mi bila baš najjasnija ova informacija, niti o kakvoj se to visokoškolskoj ustanovi radi, a onda sam se prisjetila kako je na inicijativu Udruge građana *Bolji Sombor* prije dvije godine pokrenuta inicijativa da se u Somboru otvori Visoka škole likovnih i primijenjenih umjetnosti strukovnih studija. Bio je to tada ustupak *Boljem Somboru* za potporu vladajućim demokratima, a kako je *Bolji Sombor* sada dio vladajuće većine, ova je inicijativa i dalje aktuelna. Da se razumijemo, nisam protiv toga da Sombor postane sveučilišni grad, ali nekako sve to uzimam s rezervom i pitanjem gdje je opravdanost otvaranja takve visokoškolske ustanove i hoće li i gdje biti posla za svršene studente.

Nije ovo prva ideja da Sombor osim Pedagoškog fakulteta dobije još neku visokoškolsku ustanovu. Prije nekih sedam, osam godina aktuelna je bila inicijativa oko osnutka odjela Poljoprivrednog fakulteta u Somboru. Imalo je to tada nekakvog smisla, jer se činilo kao da se vidi neka bolja perspektiva i u poljoprivrednoj proizvodnji, a oko 200 000 hektara obradive zemlje u Somboru i okolici itekako je bila šansa za mlade školovane ljude poljoprivredne struke. No, potpora je izostala, pa se sve završilo samo na ideji da se i Sombor uvrsti među fakultetska središta.

No, moram se vratiti na u posljednje vrijeme sve popularnije visoke škole strukovnih studija. Znam jednu privatnu, koja ima istureni odjel i u Somboru, na kojoj se seminarski radovi pišu tako što se s interneta skida materijal po principu *copy-paste*. Znam i one koji imaju razne titule strukovnih onih ili ovih stručnjaka i naravno neki dobar posao, koji se dobiva po stranačkoj preporuci. Nešto razmišljam da i ja upišem neki strukovni studij. Ako sam prije dvadeset i nešto godina mogla u roku završiti prirodoslovni fakultet, pa valjda ću se izboriti i s ovim strukovnim studijima. Naopako, nisam nezadovoljna svojom diplomom i poslom, ali valja biti u trendu, a sada su u trendu strukovni studiji. Kao onomad radnička sveučilišta, gdje su diplome stjecali tadašnji partijski kadrovi.

Z. Vasiljević

INICIJATIVA HKD-A VLADIMIR NAZOR IZ STANIŠIĆA

Zahtjev za pravičniju raspodjelu

HKD Vladimir Nazor iz Stanišića uputio je gradonačelniku Sombora **Saši Todoroviću** dopis u kome se predlaže promjena kriterija za raspodjelu sredstava namijenjenih KUD-ovima koji njeguju nacionalni identitet, kao i sredstava koja su namijenjena elektroničkim medijima, a isplaćuju se iz proračuna Grada.

Predsjednik HKD-a Vladimir Nazor **Ivan Karan** kaže kako je o problemu raspodjele sredstava za KUD-ove nacionalnih zajednica s gradonačelnikom Sombora **Sašom Todorovićem** razgovarao na prijemu koji je prvi čovjek Grada upriličio za somborsku Dužionicu. »Rekao sam tada kako je u pitanju mali novac, a podsjetit ću, to je 900 000 dinara, da bi se zbog tog iznosa podizale tenzije između bunjevačke i hrvatske zajednice u Somboru. Predložio sam tada da kriteriji budu izmijenjeni i da se donesu kriteriji kakve ima Pokrajina. Ukoliko se kriteriji izmijene na način da se odredi svota za nacionalne zajednice, a onda u okviru toga da se rade kriteriji tehničke prirode, koji bi KUD za koje aktivnosti dobio više novca, onda smatram da neće biti problema. Također, dok je na snazi Zakon o nacionalnim vijećima nadam se da će se ispoštovati i da će se prilikom raspodjele sredstava u okviru jedne nacionalne zajednice tražiti mišljenje nacionalnih vijeća«, kaže Karan.

NAJAVLJUJU NOVE KRITERIJE

Kako je navedeno u obrazloženju, »u prethodne dvije godine odlukom Povjerenstva za raspodjelu sredstava, nesrazmjerna je visina sredstava odobrenih za

KUD-ove bunjevačke, mađarske i hrvatske zajednice. Smatramo da se opredijeljena visina sredstava za ovaj natječaj trebala dijeliti na zajednice ovisno o broju pripadnika u stanovništvu na teritoriju Grada Sombora, a u okviru zajednice po projektima KUD-ova. Ovakav kriterij imaju i Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije,

Hoće li biti izmjene kriterija po kojima se godinama unazad vrši raspodjela sredstava namijenjenih KUD-ovima koji njeguju nacionalni identitet, pitali smo **Nemanju Sarača**, vijećnika Gradskog vijeća zaduženog za kulturu. On kaže kako se izmjenice kriterija pripremaju, ali kakvi će biti novi kriteriji još se ne zna. »Problemi o kojima govo-

i u njemu sudjeluju Odjel za društvene djelatnosti, KC *Laza Kostić*, odbori Skupštine Grada Sombora, pomoćnik gradonačelnika koji je bio član prethodnog povjerenstva koje je dodjeljivalo sredstva, Savjet za međunacionalne odnose. Kada svi oni daju svoje mišljenje mi ćemo pripremiti prijedlog, koji bi po našem mišljenju bio prihvatljiv za sve, i tražiti da se svi oni konkretno izjasne o njemu«, kaže Sarač. Prema njegovim riječima prijedlog stanišićke udruge dobro je argumentiran, s obzirom da se poziva na usporednu praksu, ali otvoreno je pitanje je li takav prijedlog prihvatljiv i za ostale nacionalne zajednice.

ZA MEDIJE PO PROJEKTIMA

U inicijativi hrvatske udruge iz Stanišića također se predlaže da se u natječajima za sufinanciranje elektroničkih medija za informiranje javnosti o aktualnim događanjima od značaja za život građana omogući i NVO s područja Grada Sombora koje produciraju radijske i TV emisije na manjinskim jezicima (hrvatski, romski, njemački i bunjevački govor) koje se emitiraju na medijima u Somboru da konkuriraju za sredstva. Pomoćnik gradonačelnika zadužen za kulturu i informiranje **Dušan Jović** najavio je kako će za iduću godinu predložiti izmjene kada je riječ o sredstvima koja se iz proračuna izdvajaju za medije. »Moj će prijedlog biti da se za iduću godinu poveća iznos sredstava za medije i da se ide na projektno financiranje, kao što to rade Ministarstvo i Pokrajina«, kazao je Jović na naš list.

Z. Vasiljević

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje i Grad Subotica. Ovo bi omogućilo pravedniju raspodjelu sredstava – pa bi tako najviše dobila mađarska zajednica, pa hrvatska itd... a ne da i ove godine više od polovice sredstava dobije UG *Bunjevačko kolo*. U inicijativi upućenoj gradonačelniku predlaže se da se 900 000 dinara podijeli na taj način što bi mađarskoj zajednici pripalo 425 000 dinara, hrvatskoj 330 000 dinara, Bunjevcima 100 000, Romima 30.000 i Nijemcima 15 000 dinara.«

rimo su iz vremena prethodne administracije. Održavanje harmoničnih međuetničkih odnosa i transparentno trošenje sredstava definitivno je jedan od prioriteta nove gradske administracije. Kriterije za raspodjelu sredstava po ovom natječaju donosi Gradsko vijeće, ali na prijedlog Kulturnog centra *Laza Kostić* i uz mišljenje Savjeta za međunacionalne odnose i Odjela za društvene djelatnosti. Mi mo i prije upućivanja ovog prijedloga HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića razmatrali procjenu adekvatnosti postojećih kriterija i konzultacije oko toga su još u tijeku. To je složen proces

SAJAM AGRA U GORNJOJ RADGONI

Monoštor i Bezdan među izlagačima

Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova ove godine osmi put nastupa na prestižnoj gospodarskoj manifestaciji – 52. međunarodnom sajmu poljoprivrede AGRA 2014. u Gornjoj Radgoni u Sloveniji. Nakon otvorenja sajma, vojvođanski je štand posjetio predsjednik Republike Slovenije **Borut Pahor**. U razgovoru s predstavnicima Tajništva i Gospodarske komore Vojvodine, predsjednik Pahor i ministar poljoprivrede Slovenije

pokrajinskog tajnika za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova **Miroslava Vasina**, kojoj su nazočili i nazočnima se obratili i dužnosnici Republike Slovenije, kao i predsjednik Gospodarske komore Vojvodine.

Među izlagačima na sajmu u ponedjeljak je predstavljen i Turistički podunavski klaster *Istar 21* sa svojim članicama. Poljoprivredne su proizvode predstavili Monoštorci, Bezdan, Banoštorci, Turijci, Koviljčani i Beloblačani. Presentacija

Tajnik Miroslav Vasin na monoštorskom štandu

Dejan Zidan izrazili su zadovoljstvo zbog višegodišnje suradnje Pokrajinske vlade i vojvođanskih gospodarstvenika sa sajamskim kućama u Sloveniji.

Na zajedničkom štandu u okviru izložbenog prostora AGRA predstavljeno je 17 izlagača iz pokrajine. Tajništvo ima za cilj predstavljanjem najkvalitetnijih proizvoda iz AP Vojvodine predstaviti pokrajinu i učiniti je prepoznatljivom i konkurentnom na tržištu Europske unije.

U ponedjeljak 25. kolovoza održana je konferencija za medije

nije bila orijentirana samo na poljoprivredne proizvode, nego i na multikulturalnost Vojvodine, bogatstvo nošnji, glazbu i naravno gastronomiju. Tako su posjetitelji štanda UG *Podunav* iz Monoštora mogli kušati i kupiti med, medljenu rakiju, brojne proizvode od meda, kulen od divljači, različite vrste rakija, sireve, štrudle..., te upoznati kulturu i očuvanu prirodu ovoga mjesta objedinjene u eko i ruralnu turističku ponudu.

Z. Mitić

TJEDAN U SRIJEMU

Svađe, ucjene i vrijeđanja

Upravo riječima u naslovu mogla bi se nazvati posljednja sjednica lokalnog parlamenta SO Šid, na kojoj su se vijećnici umjesto da donose konkretne odluke u korist građana, više sati vrijeđali i svađali. A, da, donosile su se krupne odluke, vezane za rebalans proračuna i kreditno zaduženje Općine, koje su između ostalog i dovele do najoštrijih rasprava između oporbe i pozicije, ali i vijećnika iz vodeće stranke SNS, koji su se u više navrata pojavljivali za govornicom, izjavljujući kako dizanje dugoročnog kredita u iznosu 29 milijuna 460 tisuća dinara za »kapitalne« projekte, u odnosu na godišnji proračun u iznosu od 800 milijuna, nije odlika dobrih »domaćina«. Vijećnička skupina NDS uložila je tom prigodom amandman da se umjesto 29 milijuna 460 tisuća dinara, podigne kredit od 365 milijuna 915 tisuća dinara i da se ta sredstva ulože u kapitalan i značajan projekt – izgradnju paralelnog cjevovoda Batrovci – Šid, kao i izgradnju vodovodne mreže u Fruškogorskim selima Sot, Bikić Do, Molovin, Privina Glava i izgradnju vodotornja u Erdeviku. Tim kapitalnim projektom, kako je istaknuo predsjednik vijećničke skupine NDS **Željko Brestovački**, riješio bi se dugogodišnji problem Šidana, a to je loša vodoopskrba. Amandman nije usvojen, a vijećnici su usvojili dvije odluke o kreditnom zaduženju Općine Šid i to jedan u iznosu od 29 milijuna 460 tisuća dinara i drugi kratkoročni, za financiranje deficita tekuće likvidnosti u iznosu od 15 milijuna i 500 tisuća dinara. Tijekom sjednice, koja je u više navrata prekidana, za govornicom je govorio i vijećnik NDS-a **Zoran Lazić**, ističući kako mu je supruga od strane direktora JKP *Standard* gdje je donedavno radila, ucijenjena i kako joj je rečeno da će dobiti otkaz ukoliko joj se suprug ne učlani u SNS. Zbog slične stvari za govornicu je izašla i bivša predsjednica Općine Šid, sadašnja vijećnica NDS-a **Nataša Cvjetković**, koja je tijekom govora u jednom momentu zaplakala, tražeći da je predsjednik SO Šid zaštiti od aktualnog predsjednika Općine **Nikole Vasića**, koji joj prijeti otkazom zato što kritizira njegov rad. Po napuštanju sjednice vijećnika NDS-a, usvojene su sve predviđene odluke, između ostalih i one koje su se odnosile na kreditno zaduženje koje se na žalost ne odnosi na stvaranje preduvjeta za potencijalne investitore kojima se Šidani već godinama nadaju. Višesatne sjednice u posljednje vrijeme postale su prilika za osobna i politička prepucavanja, a vijećnici su očito zaboravili tko ih je izabrao i zbog čega dobivaju visoke dnevnice.

S. Darabašić

SUSRET PUČKIH PJESNIKA *LIRA NAIVA* U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Drugi put u Srijemu

Uspjeli smo, jer podsjetimo se, u Subotici smo krenuli 2004. godine s petnaestak pjesnika, a danas je već 60 ljudi okupljenih oko ovog projekta, kazala je Katarina Čeliković

Srijemska Mitrovica bila je u subotu, 23. kolovoza, domaćin dvanaestog po redu susreta pučkih pjesnika pod nazivom *Lira naiva*, kada se na veliko zadovoljstvo organizatora okupio veliki broj pjesnika iz: Podunavlja, Beograda, Bačke, Subotice, Republike Hrvatske i Srijema. Organizatori susreta su Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz

Subotice, a domaćin je ovoga puta bio Hrvatski kulturni centar *Srijem – Hrvatski dom*. Tijekom književne večeri predstavljena je knjiga izabranih stihova *Cidi se život – Lira naiva 2014.*, a gošća susreta bila je **Željka Zelić**, pjesnikinja iz Subotice, dok je pjesme za zbirku izabrao **Stjepan Blažetin**, književnik i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha.

USPJEH

Ova godina je specifična jer se susret pučkih pjesnika po drugi puta održava u Srijemu poslije Golubinaca, koji su bili domaćinima prije nekoliko godina. Kako su istaknuli organizatori susreta, prvobitni cilj bio je okupiti pjesnike koji pišu na svom materinjem jeziku – one koji pišu na standardnom hrvatskom književnom jezi-

ku, bunjevačkom i šokačkom govoru: »Željeli smo im dati prostor da mogu pokazati što misle, iskazati svoju liricu putem pjesama. Uspjeli smo, jer podsjetimo se, u Subotici smo krenuli 2004. godine s petnaestak pjesnika, a danas je već 60 ljudi okupljenih oko ovog projekta, time zaista možemo biti više nego zadovoljni. Obišli smo gotovo sva vojvođanska mjesta i nadam se da ćemo već iduće

Krunoslav Đaković, Katarina Čeliković
i Andrej Španović

godine biti u Zemunu, u želji i u nadi da Hrvate u Vojvodini, pa i u Srbiji, podupremo u iskazivanju svog nacionalnog identiteta. Cilj nam je okupiti ljude da čuvaju svoj jezik, nacionalni identitet«, istaknula je **Katarina Čeliković**.

Susret je i ovog puta imao svoj standardni program. Poslije upoznavanja pjesnika i druženja u Hrvatskom domu, pjesnici su imali priliku upoznati grad i znamenitosti Srijemske Mitrovice. Svim sudionicima uručena je knjiga *Cidi se život*, zbirka koju je ove godine pripremio Stjepan Blažetin, a koja je i predstavljena tijekom književne večeri. Na veliko zadovoljstvo organizatora, ovoga puta okupio se veliki broj pjesnika, od najmlađih do najstarijih: »Lira naiva je zapravo naziv za pjesnike i pjesnikinje, koji su počeli stvarati još u

prošlom stoljeću prije pedesetak godina. Drago mi je što u ovim redovima stasaju mladi pjesnici koji su tek počeli pisati, ali i ima i onih koji imaju blizu 80, pa i više godina. Poručujem svima da što više čitaju, jer mislim da su pjesnici danas jedan od posljednjih bedema obrane kulture, a ovog puta čak i obrane nacionalnog identiteta«, kazala je Katarina Čeliković.

PREDSTAVLJENA KNJIGA ŽELJKE ŽELIĆ

A gošća književne večeri bila je pjesnikinja iz Subotice Željka Želić, čija je prva zbirka ljubavne poezije *Intimna kronika srca* izdana prošle godine u nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice. O tome na koji način nastaju njene pjesme i gdje pronalazi inspiraciju Želić

kaže: »Moja zbirka je nastajala oko tri godine i radi se o zbirci ljubavnih pjesama, koje su po mom mišljenju esencija poezije, jer čovjek u prvom redu mora prenositi svoje emocije, onda je iskren i može biti blizak čitateljima i to je ono čime se vodim u svome pisanju. Inspiracije ima svugdje i u prvom redu je pronalazim u samoj sebi.. Prvi puta sudjelujem u *Liri naivi*, a u Srijemu sam sada drugi put i imam vrlo pozitivne dojmove u prvom redu o ljudima, koji su vrlo srdačni.« Iz Sonte je došla mlada pjesnikinja **Maja Andrašić**, koja je izjavila: »Pišem stihove od četvrtog razreda osnovne škole – uglavnom ljubavnu poeziju. Inspiraciju za svoje pjesme pronalazim u svemu – prirodi, ljudima i u bilo kom drugom motivu. Nije mi prvi put da sudjelujem na *Liri naivi* i drago mi je što ponovno imam priliku

družiti se s dragim ljudima, pjesnicima, sada.«

Domaćini ovogodišnjeg susreta iz HKC-a *Srijem - Hrvatski dom* istaknuli su da im je bilo zadovoljstvo što su bili u prilici ugostiti pjesnike: »Drago nam je da se ponovno u Srijemskoj Mitrovici mogu okupiti Hrvati iz cijele Srbije – Subotice, Sombora, Zemuna, Beograda i iz Republike Hrvatske. Važno je da se družimo, razmjenjujemo mišljenja, a i međusobno se povežemo«, istaknuo je je **Krunoslav Đaković**, predsjednik HKC-a *Srijem - Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice. A u prelijepim stihovima toga su dana u Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici, pokraj mnogobrojnih ljubitelja pisane riječi, uživali i konzul Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić** i predsjednik IO HNV-a **Darko Sarić Lukendić**.

Suzana Darabašić

DOJMOVI SUDIONIKA:

Slavko Žebić, Osijek:

Uvijek rado dolazim u Srijem, Srijemsku Mitrovicu i moj rodni Gibarac. Pišem pjesme još od gimnazijskih dana, kada je to bilo samo za moju dušu. Kada sam se preselio u Hrvatsku objavio sam nekoliko svojih pjesama u listu *Udruženja književnika* iz Zagreba, trenutačno radim na knjizi *Gibarac od A do Ž*, a podatke za tu knjigu sam prikupljao upravo u arhivima iz Srijemske Mitrovice. Na *Liri naivi* sudjelujem već deveti put i smatram da je ovo jako lijep način okupljanja i druženja onih koji se bave poezijom i lijepom riječju.

Mila Španović, Srijemska Mitrovica:

Ovaj skup je tradicionalan i još 2002. godine sam sudjelovala u njegovom osnivanju zajedno s Katarinom Čeliković i ekipom pjesnika. Pohvalno je što se održava od grada do grada, svugdje gdje žive Hrvati koji pišu hrvatskim jezikom. Inspiracija je svugdje oko nas. Ja pišem o zavičajnim temama, ljubavnu poeziju, socijalnu... Ovi susreti su jako važni, posebice od 2002., kada je počelo s konzumiranjem prava Hrvata kao nacionalne manjine u Vojvodini, ali i zbog toga što mi pjesnici nismo svi u prilici objavljivati svoje zbirke.

Prisutni u trenutku

Inspiraciju za temu ovotjedne kolumne dobio sam nakon čitanja teksta o završetku maratonskog performansa **Marine Abramović**, u kojem se slavna umjetnica bavi pitanjem – jesmo li i koliko sposobni ne raditi ništa i biti »prisutni u trenutku«. Tijekom dva i pol mjeseca, šest dana tjedno, osam sati dnevno, posjetitelji su u londonskom Serpentineu imali priliku s performerkom gledati u prazne galerijske zidove, biti u tišini, ili zatvoriti oči i »biti sami sa sobom«. Kako bilježi jedna kritičarka, Abramović je galerijski prostor pretvorila u mjesto za »opuštanje, odmaranje, okretanje sebi, zaboravu i suočavanju sa sobom«. Snažan dojam koji je performans ostavio na publiku Marina je pokušala objasniti time da je emocionalno u našim svakodnevnim životima zapostavljeno. »Nikada nemamo vremena zaustaviti se. Mi smo potrošački narkomani«, kazala je ona u jednom intervjuu.

I zbilja, koliko smo mi danas u prilici zastati i biti svjesni trenutka, koliko smo u stanju biti prisutni u sadašnjosti? Također, koliko smo spremni iskazati osjećanja? Sve navedeno, osim za zdrav život, preduvjet je svakog ozbiljnijeg čina umjetničkog stvaranja.

Naime, ne vole umjetnici tek tako osamu, ili mir nekog mjesta u prirodi, izvan buke gradova. To im osigurava dotaknuti dubine vlastite duše, ali i ostvariti specifičan, uzvišeni odnos s naizgled običnim svakodnevnim pojavama i ritualima, koje tzv. običan čovjek teško primjećuje jureći za sve većim potrebama koje mu potrošačka kultura nameće. U krajnjoj liniji mirnoća umjetnicima osigurava i da bolje sagledaju, te opišu svijet oko sebe.

S druge strane, prisutnost i mirnoća potrebni su i da bi se umjetnost konzumirala. A suvremeni je čovjek u stalnom pokretu, teško se sustiže s obvezama. Tako dolazimo do zatvorenog kruga koji objašnjava pojave poput krize čitanja, deficita pažnje, površne naobrazbe...

Stoga raduje kada pročitate kako je ovogodišnji susret *Lira naiva*, iako se radi o amaterskim pjesnicima, okupio veliki broj sudionika, te vidite kako je saziv Međunarodne umjetničke kolonije *Stipan Šabić* rezultirao kvalitetnim radovima. Očito da još ima onih koji imaju dovoljno vremena zastati i susresti se sa sobom, pretačući te trenutke u manje ili više vrijedna umjetnička djela.

D. B. P.

USPJEH MARKA DULIĆA, STUDENTA KOMPOZICIJE U NOVOM SADU

Najbolji na svjetskoj razini!

Na međunarodnom glazbenom natjecanju *Antonin Dvořák* održanom u Pragu početkom kolovoza, **Marku Duliću** iz Subotice dodijeljena je nagrada iz kategorije slobodne kompozicije za najbolju komornu glazbu za gudački kvartet. Osim osobnog, Marko je ovom nagradom zaslužio i najveće priznanje školi koju pohađa, odnosno departmanu za kompoziciju pri Akademiji umjetnosti u Novome Sadu. Osim ovoga uspjeha, Marko se može pohvaliti i prošlogodišnjim plasmanom u finale na istome natjecanju. »Ovo je natjecanje na svjetskoj razini. Tko želi sudjelovati, treba poslati svoju kompoziciju u Seul. Ondje stručan žiri pregleda pristigle radove, kojih je kako prošle, tako i ove godine bilo nekoliko stotina te od njih izabire radove – prošle godine dvanaest, a ove osam u mojoj kategoriji, preko kojih se plasira u finale«, pojašnjava Marko.

Finale ovog glazbenog natjecanja održava se svake godine u Pragu i traje 5 dana. Sudionici dobivaju zadatak za to vrijeme napisati dvije kompozicije. Skladba koja je Marku donijela nagradu na ovome uglednom natjecanju zove se *Lost* i nastoji dočarati spomenutu izgubljenost. »Kad smo dobili teme, prva dva dana nisam znao što raditi. Počeo sam tek treći dan završivši je u zadanom roku. Na moju sreću, kompozicija se svidjela i žiriju te su je proglasili najboljom za obje kategorije – i seniore i juniore. Žiriju je posebno bilo zanimljivo što ja ne sviram niti jedan gudački instrument, a znao sam napisati takvu kompoziciju«, priča Marko, koji je svoj muzički talent otkrio preko tambure, instrumenta za koji još nije napisao niti jednu kompoziciju, ali mu je, kako kaže, to u što skorijem planu.

Planovi za budućnost ovog mladog talenta su završiti započete osnovne studije te otići u Njemačku na daljnje usavršavanje. »Želim se baviti ovim cijeli život i svjestan sam da je i u svijetu teško živjeti od toga, a kamoli u Srbiji, stoga svoju budućnost nikako ne vidim u ovoj zemlji«, kaže naš sugovornik.

Je. D.

FAMNAZ u Pančevu

PANČEVO – Festival alternativne muzike na jezicima nacionalnih zajednica (FAMNAZ) održan je prošloga petka u Pančevu, u organizaciji Udruga za razvoj kulture *Elektrika* iz Pančeva.

Pod sloganom *FAMNAZ terapija*, treće izdanje tog festivala predstavilo je romske, rusinske, slovačke i rumunjske strip autore, hip hopere, rock i punk izvođače. Program je započeo *Delikatesnom terapijom* u klubu Dvorište, gdje je održana besplatna degustacija hrane spremljene prema tradicionalnim receptima više etničkih zajednica koje žive na teritoriju Pančeva, uz prigodan kulturno-umjetnički program.

U okviru festivala otvorena je izložba stripova i ilustracija **Dušana Durmana** iz Novog Sada, te je prikazan film *Živan pravi punk festival* **Ognjena Glavonića**. Uslijedili su koncerti bendova *Datum Vyroby* iz Slovačke, *Crazy Cousins* iz Ruskog Krstura, *Jump In* iz Pančeva i, u završnici, *Gipsy Mafie feat. Braća Blackvutric* iz Zrenjanina.

8. Vukovar film festival

VUKOVAR – U Vukovaru je u ponedjeljak otvoren 8. Vukovar film festival, filmski festival podunavskih zemalja na kojem će biti prikazan 81 film u 12 kategorija od kojih su tri – dugometražni, kratki i dokumentarni film, natjecateljske. Festival je otvoren projekcijom kratkometražnoga igranog filma *Zajedno* redateljice i novinark **Jasne Nanut**, a potom i prikazom njemačkoga filma *Križni put*, njemačkoga redatelja **Dietricha Bruggemanna**, dobitnika Srebrnoga medvjeda za najbolji scenarij i Nagrade ekumenskog žirija na Berlinskom filmskom festivalu.

Vukovar film festival završava sutra, 30. kolovoza, a sve filmove u službenoj konkurenciji pratit će tročlani žiri kojega čije filmska kritičarka **Branka Šomen**, filmski povjesničar **Danijel Rafaelić** i slovenska glumica **Milena Zupančič**.

Organizatori 8. VFF-a su Discavera d.o.o., grad Vukovar i Hrvatski dom Vukovar.

Dunavski dijalozi u Novom Sadu

NOVI SAD – U Novom Sadu je u srijedu počeo festival suvremene umjetnosti *Dunavski dijalozi 2014.*, koji će okupiti 85 umjetnika i 12 kuratora iz 14 zemalja podunavske makroregije – Njemačke, Austrije, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Srbije, Rumunjske, Bugarske, Ukrajine, Moldavije, Slovenije, Češke, Crne Gore, Bosne i Hercegovine.

Manifestacija traje do 15. rujna, a tijekom njezina trajanja u galerijskim, muzejskim i alternativnim prostorima u Petrovaradinu i Novom Sadu bit će postavljeno ukupno 14 zasebnih izložbi. Osim izložbi, održava se i niz drugih programa – razgovori, performansi, prezentacije, projekcije.

U okviru festivala, u ogranku Srpske akademije nauka i umjetnosti u Novom Sadu (Nikole Pašića 6) večeras (petak, 29. kolovoza), bit će otvorena izložba umjetnika iz Hrvatske (**Đorđe Jandrić, Iva Gobić, Ivan Posavec, Sebastijan Dračić, Zlatan Vehabović, Matija Debeljuh, Alen Florićić, Davor Sanvicenti, Šikuti Machine**). Kustos izložbe je **Mladen Lučić**, a otvorenje je zakazano za 18.30 sati.

Poziv za slanje rukopisa!

SUBOTICA – Nakladničko vijeće Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* iz Subotice poziva književne autore i autorice iz Republike Srbije koji stvaraju na standardnom hrvatskom jeziku ili na dijalektalnim govorima Hrvata da šalju svoje neobjavljene rukopise radi njihove objave u idućoj godini. Rukopise je potrebno poslati u elektroničkom obliku na e-mail: naklada@hrvatskarijec.rs.

O objavi nekog od naslova temeljem pristiglih rukopisa odlučuju članovi Nakladničkog vijeća NIU *Hrvatska riječ*.

Radi poticanja suvremenog književnog stvaralaštva na hrvatskom jeziku u Vojvodini i djelatnog pomaganja, stvaranjem primjerenih uvjeta rada na završavanju novih književnih djela, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i ove godine raspisuje

NATJEČAJ

za besplatni sedmodnevni boravak i rad književnika
od 22. do 28. rujna 2014. godine u Tavankutu

Boravak će biti organiziran na upravo renoviranom Etno salašu Balažević, a podrazumijeva smještaj, prehranu, prostor za rad, računalo i internetsku vezu. Zavod osigurava i putne troškove. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata će ove godine osigurati mogućnost i uvjete rada na završavanju književnih djela za dvoje književnika.

Na natječaj se mogu javiti književnici iz Vojvodine koji su do sada objavili najmanje jednu knjigu na hrvatskom jeziku ili na nekom njegovom dijalektu, koji imaju rukopis visoke zgotovljenosti, što autor potvrđuje relevantnom recenzijom, i koji prihvaćaju uvjete boravka.

Prijavu s kratkim životopisom, adresom stanovanja, brojem telefona i pratećom dokumentacijom (recenzija, objavljena knjiga) zainteresirani trebaju poslati do petka, 5. rujna 2014. godine, na adresu: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Harambašićeva 14, 24000 Subotica, s naznakom »za natječaj«.

Stručno povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata donijet će odluku o izboru sudionika za sedmodnevni besplatni boravak i rad u Tavankutu do 11. rujna 2014. godine i o tome odmah obavijestiti sve prijavljene kandidate.

MEĐUNARODNA UMJETNIČKA KOLONIJA STIPAN ŠABIĆ 2014.

Vrelo kreativnosti u mirnoći palićke vile

Na koloniji je ove godine sudjelovalo 14 umjetnika iz Rumunjske, Češke, Mađarske, Hrvatske i Srbije

Četvrti saziv Međunarodne umjetničke kolonije *Stipan Šabić* održan je od 19. do 23. kolovoza u Subotici, točnije u vili DDOR-a na Paliću. Na koloniji je ove godine sudjelovalo 14 umjetnika (13 slikara i jedan grafičar) iz Rumunjske, Češke, Mađarske, Hrvatske i Srbije. Riječ je o mahom akademskim umjetnicima različitih generacija, ali i stvaralačkih poetika i pristupa, koji su tijekom pet dana stvarali u mirnom i inspirativnom ozračju obale Palićkog jezera.

Nastala djela javnost je mogla pogledati prigodom zatvaranja kolonije, koje je priređeno u subotu 23. kolovoza u dvorištu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

POTICAJ I INSPIRACIJA

Organizator ove likovne manifestacije, koja nosi ime

subotičkog slikara i likovnog pedagoga, je Hrvatska likovna udruga *Cro Art* iz Subotice. Predsjednik udruge **Josip Horvat** se prigodom zatvaranja kolonije zahvalio sudionicima »što su potaknuli vlastitu duhovnu kreativnost s vrela koje se zove Kolonija 'Stipan Šabić'«.

»Na početku kolonije poželjeli smo vam da tu nađete nadahnuće i da vlastitim Božjim darom ostavite trajnu uspomenu i na ovo četvrto naše druženje, Stipi na čast i spomen. Večeras vam puni radosti, širom otvorena srca i sretni u duši, kažemo hvala što ste istinski ostavili dio sebe na slikama koje su ovdje

nastale, tijekom ove kolonije«, kazao je Horvat dodavši i kako su na ovaj način umjetnici dali svoj skromni doprinos i kulturi grada Subotice.

»Želimo da svake godine lik i djelo **Stipana Šabića** budu poticaj i inspiracija nekim novim umjetnicima, čijim stvaralaštvom ćemo jedni druge oplemenjivati«, zaključio je Horvat.

RAZMJENA ISKUSTAVA

István Nemes iz Kaposvára redovito sudjeluje na likovnim kolonijama u Mađarskoj i drugim europskim zemljama. Prvi je put sudjelovao na ovoj subotičkoj koloniji i dojmovi su mu, kaže, izvanredni. »Vladala je iznad svega jedna obiteljska atmosfera, a samo stvaranje u blizini jezera bilo je predivno. Nas je tu bilo iz više zemalja, što obogaćuje samu koloniju, a razne škole i stilovi kojima pripadamo omogućili su

nam razmjenu iskustava. Slikam uglavnom vodenim bojama, a zaljubljenik sam u akvarel. Ovdje sam radio i u tehnici akrila, a motivi su mi različiti, to su uglavnom pejzaži iz mog unutarnjeg svijeta, slike koje slične snovima», kaže Németh.

Tudor Francu iz Oradea u Rumunjskoj kao najvažniji segment kolonije ističe razmjenu iskustava s kolegama, čega kako ističe nije manjkalo ni ovdje. »Slikam u različitim stilovima, ali uglavnom apstraktne slike. Ovdje sam radio na nekoj vrsti eksperimenta stvarajući u interakciji s drugim slikarima i mislim da je rezultat dobar. Razmjena ideja s drugim umjetnicima iz različitih dijelova Europe, s različitim umjetničkim iskustvom i znanjem, to je najvažniji aspekt ovakvih umjetničkih okupljanja«, pojašnjava Francu.

SECESIJA I FIGURACIJA

Svestrani likovni umjetnik **Andrej Németh** iz Češke inspiraciju je pronašao u subotičkoj secesiji. »Jedna od zadanih tema bila je secesija u Subotici, te sam pojedine elemente toga

stila obradio na svojim slikama. U okviru vlastita stila dočarao sam svoj doživljaj secesije«, ističe Németh.

Mlada subotička slikarica **Nora Evetović** kaže kako svaka kolonija, pa tako i ova, za umjetnike predstavlja posebno iskustvo. »Upoznala sam umjetnike iz drugih zemalja, te sam obogaćena i kroz poznanstva ali i nova saznanja o umjetnosti. Inače, bavim se figuracijom i motivima žena, a naslikala sam tri slike u tehnici akrila. Jedna je 'Selfie', a druge dvije, koje su u paru, naslovljene su 'Misice'«, kaže naša sugovornica.

POTPORA MANIFESTACIJI

Umjetničku koloniju zatvorio je **Mato Groznica**, podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice.

»Tajništvo u kojem radim i pokrajinska administracija u cijelosti podupiru ovakve manifestacije i zbog toga se radujemo. Hvala umjetnicima što su našli vremena, snage i volje doći u Suboticu i ovdje stvarati nekoliko dana. Sretan

sam da postoji udruga kakva je 'CroArt', koja sve ovo organizira. Ljudi koji to rade svakako rade s velikim samoodricanjem. U tom smislu za ovakve pothvate Pokrajinsko tajništvo

za upravu, obrazovanje i nacionalne zajednice imat će razumijevanja, u onoj mjeri koliko je to moguće«, rekao je Mato Groznica.

D. B. P.

ZAHVALA PAJI ĐURAŠEVIĆU

Paji Đuraševiću, vlasniku salaša na kojem se ranije održavala ova, a dugi niz godina i likovna kolonija *Bunarić*, prigodom zatvaranja manifestacije uručena je slika na dar. Sliku, djelo rumunjskog slikara **Salageana Ovidiua**, uručio mu je predsjednik *CroArt*-a Josip Horvat za, kako je naglasio, doprinos likovnoj kulturi ovdašnje hrvatske zajednice.

GORAN KUJUNDŽIĆ DOKTORIRAO NA ZAGREBAČKOJ AKADEMIJI LIKOVNIH UMJETNOSTI

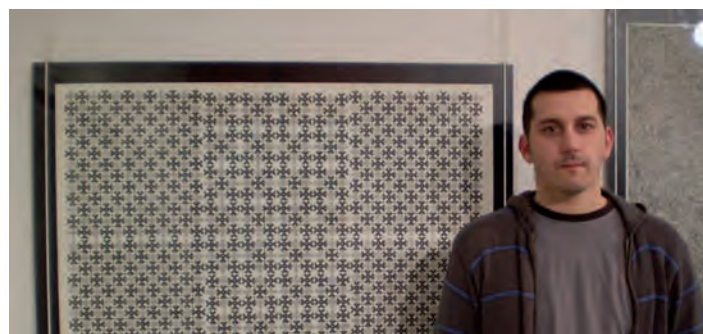
Dublji teorijski uvid u područje praktičnog rada

Goran Kujundžić, akademski slikar-grafičar i docent na Učiteljskom fakultetu u Osijeku, nedavno je doktorirao na Akademiji likovnih umjetnosti (ALU) u Zagrebu u okviru poslijediplomskog doktorskog studija slikarstva. Naziv teme njegova doktorata glasilo je »Vizualizacija principa permutacije proučena na ornamentalnim uzorcima iz zbirke tradicijskog uporabnog tekstila Muzeja Slavonije«.

»Titula doktora umjetnosti – dr. art. mi prije svega omogućava kontinuitet rada na Učiteljskom fakultetu u Osijeku. Osim toga, tijekom poslijediplomskog studija je u velikoj mjeri omogućio dublji teorijski uvid u interesno područje mog praktičnog rada, što ću svakako primijeniti u budućem djelovanju«, kaže za naš tjednik Goran Kujundžić.

Što se tiče profesionalnih planova, kako kaže, nema u vidu neke dramatične promjene. »Zapravo, i dosad su se različite mogućnosti otvarale same, te sam prema njima određivao svoje planove i prioritete. U području likovnog izričaja i dalje ću istraživati postupke ornamentalnog oblikovanja, dok ću u okviru nastavnog djelovanja imati priliku dodatnog angažmana«, kaže on.

Goran Kujundžić rođen je 1976. godine u Subotici, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je grafiku 2003. godine na

Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi profesora **Miroslava Šuteja**. Tijekom studija je u sklopu studentske razmjene boravio u Budimpešti, te je osvojio prvu nagradu u okviru Pasijske baštine na temu *Moj doživljaj muke*. Nagrađen je za izniman rad i uspjeh tijekom studija. U razdoblju od 2007. do 2014. izlaže na skupnim izložbama u Osijeku, Subotici, Banjoj Luci, Pečuahu, Vinkovcima i dr. U istom je razdoblju imao samostalne izložbe u Pečuahu, Vinkovcima, Križevcima, Zagrebu, Osijeku, Belom Manastiru i Vukovaru. Živi u Dardi.

D. B. P.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA – MUŠKI POSLOVI III. DIO

Staranje o marvi

Piše: Alojzije Stantić

Volovi čekadu na zapovjed volara.

GOVEDAR

Govedar je muškarac koji se staro o marvi i unutra o volarici, najviše s poslovima koji su se radili svakog dana. Ujtru je najprija marvi očistio jaslje od ogrizina (oglabana stabaljika kuružne), udilio njim ranu, makar samo kravama češagijom skinio dronjke sa stražnjeg čereka, očistio i izguro đubre u korlat, prostro čistu stelju (prostirku). Ako je bilo više krava, a da budu pomužene dok njim je spuštano mliko (dok je u vime-nu), onda su mu i drugi pomagali. S pomoću drugi, napojio je marvu.

U odranjivanju teladi i gojenju bikova govedaru su drugi pomagali samo ako je radio s više od 50 rogate marve, s toliko je mogao izaći na kraj jedan čovik. Marvi kojoj je tribalo podrizivo je narasle papke da lakše ide. Napasivo je kad di: na ledini, strniki, u mlaki dola (travi na obodu rita), u jendecima i sl. Kod manji gazda liti je uporuzio dvi-tri mlikulje i napasivo ih na travi po jendecima, oputini (izmed kolotruga) litnji putova oko salaša.

[Bilo je gazda koji su imali stotinak pa i više rogate marve. U marvu se računa samo goveče kojem su izrasli rogovi.]

VOLAR

U malo većim salašima, a najviše oko sridine XIX. vika, volar je govedar koji se staro o odranjivanju, timarenju volova, a podigdi i o bivolima. S volovima i bivolima radio je sve poslove koji se rade vučom i to obično samo oko salaša, a najviše i ravni, oko odranjivanja litine. Volovi su spori, pod teretom el brez njeg idu oko 3 km/h, ko kad čeljade lagano tabana, zato su s njima ritko išli dobrim dalje od salaša. Oni nisu plašljivi, a jači su od konja i di god su mogli tj. di nije smetalo što su spori, odminili su konje. Vo u radu nije gubio na teženi, a kad je zašo u godine prodali su ga hentešu. Volujsko meso je bilo na cini. Za nji su pravili i parasnička kola duži lotra (stranica) čak do 15 šukova (1 š = ~ 32 cm) i plug za brazdu široku do 14-15 (coli, 1 = 2,54 cm.). Ako su prilike za vuču bile teže onda su ujarmili dva para, a katkad su u cug (kolonu) ufugovali (naučeni na jaram) i po tri para volova. Tušta nji su radili s više od jednog para volova zato jel su ih imali više el su na ujarmljivanje (vuču tereta u jarmu) učili sridnji par volova. U manjim gazdalucima, el sirotinja, radili su i s jednim volom, i za njeg s podesnim jarmom i dva oja, al ga je onda volar vodio.

Volovi su se dali naučit vuć teret u pravcu po glasnoj zapoviedi volara npr.: Gomboš (ime vola) hojs-ho-ho = skreni nalivo itd. Bivole je volar vodio. (Naučio sam i radio s volovima do 1947. kad su ih zabrali u obavezi.)

Ko je imo volove i tiro ih (išo) makadamskim putom (pokrov tucanik) potkovo je volove da se ne podbiju (nažulje papci). [Mi smo na salašu u Đurđinu imali jedan par potkovani volova, ako je tribalo vuć kola s teretom po somborskom putu s tucanikom (za Tavankut) el po topolskom (E-5, za Bačku Topolu) flasterovanom putu (asfalt el beton). Svaka polutka papka obaško je prisvučena potkovicom, iskovanom gvozdenom pločom].

Jaram i oje (u jarmu ruda za vuču) volar je posli hasniranja sklonio sa sunca i od kiše, pod šupu el pod naslam, da drvo ne popuca el se ne rasuši na sastavku. Ako bi puko donji dio ramenjače (gornjak) jarma vo bi mogao ožuljit el prožuljat vrat, a dok ga ne zaliče nije za jaram, a ni njegov parnjak. S volovima su radili najteže poslove: oranje, torenje (gnojenje) njiva đubretom (stajnjakom) i dovlačenje u salaš roda litine. Volovi su naučeni uvijek u podne ist (jesti) i pit vodu, zato su se volari malo prija kočijaša manjivali posla i s volovima došli na salaš. (Volar bliže podnu ne kreće s volovima od

salaša, jel ako se volovi site da bi tribali ić na salaš, onda za nji ne važi zapovjed, kadri su i plug okrenit u brazdi da bi išli ist.)

SVINJAR

Dite već od sedam-osam godina siromašniji roditelji bi znali izvaditi iz škole i pogoditi (iznajmit) za svinjara, da čuva (napasiva) svinje. Od Đurđeva (sv. Juraj, 23. IV.) čuvo je svinje na ledini, a od prve strnike (oko sv. Antuna, ječam) i dok se nisu počeli brat kuruzi (oko Male Gospojine, 15. IX.) čuvo je ujutro od zore do jačeg sunca dopodne i posli podne do svinjarske zvizde (Zvizda Danica tj. Planet Venera koja se prva i prija sumraka vidi u zviždu). To je prvi salašarski posao kojeg je deran sam obavljao. Kad je dopodne spratio svinje očistio je obore i omeo staze ispred svinjaka, a đubre u kolicima odguro u korlat (ispust za goveda). Prija svakog namirivanja omeo je alove. Ako je tribalo u podne je napojio mošlikom krmaču dojilju i surutkom (tečnost posli sirenja mlika) zaljučene prasice. Naspram snage radio je i druge poslove. Tako se upućivo u posao kočijaša, govedara, al i u druge poslove na salašu. Svinjara su manje gazde pogađali samo od Đurđeva do Mijolja (29. IX.), jel za njeg nije bilo posla u jesen i zimi.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Od kraljevine do moderne države

Piše: dr. Zsombor Szabó

U prošlom nastavku počeli smo se baviti temom koju nam je »ostavio u naslijeđe« taj »mračni srednji vijek«, tvrdeći kako korijene »velike francuske građanske revolucije« ipak trebamo tražiti tri stoljeća ranije, a to je konac XV. i početak XVI. stoljeća (u to vrijeme »naši narodi« su uveliko ratovali s Turcima). Jedan od pojmova čiji se nastanak isto vezuje uz ovu »revoluciju« je pojam države. U ovom radu riječ »država« koristili smo vrlo rijetko, ako i jesmo onda uvijek u navodnicima, iz razloga što »država« onakva kako se danas definira i rabi, u srednjem vijeku jednostavno nije postojala, niti je bilo adekvatne riječi za nju. Zato je potpuno deplasirano govoriti da je Crni Čovjek »bio srpski car, koji je stvorio kratkotrajnu neovisnu državu na području Vojvodine«.

SREDNJOVIJEKOVNE »DRŽAVNE FORME«

Srednjovjekovna »država« se zove kraljevina ili carevina, na čijem čelu je kralj (*rex*) ili car (*imperator*). Vladar je na čelu kraljevine (*regia*), to je teritorij nad kojim on vlada, regnuje (*regnum*). Zato se zove i npr. *rex Croatorum* (kralj Hrvata). Ako je netko vojno usvojio ili stekao trajni utjecaj na jednom teritoriju, on je svojim titulama »dopisao« vlast i nad tim teritorijem. Npr. u povelji danoj Subotici piše: »Mi **Marija Terezija** po milosti Božjoj kraljica Ugarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Rame, Srbije... itd.«¹ Adekvatna srednjovjekovna mađarska riječ za kraljevinu

je *úru-szág>ország* izvedeno od riječi *úr>gospodar*. Ovom pojmu najviše odgovara pojam i riječ *zemlja*. Današnja Republika Hrvatska se sastojala od triju

i gradovi na sjeveru Europe, koji formiraju uniju tzv. *Hansa gradova* koji će već u XIV. stoljeću kontrolirati trgovinu sjeverno od Alpa. To su prvi primjeri

Niccolo Machiavelli

godina kasnije, 1222. godine i u Ugarskoj se pojavljuje sličan dokument, tzv. Zlatna *bull*a, kojom sitno – vojno plemstvo osigurava određena svoja prava. Jedna od važnih stečevina je pravo na otpor (*Jus resistendi*) po kojem u slučaju kršenja prava od strane kralja, plemstvo ima pravo na oružani otpor. **Niccolo Machiavelli** početkom XVI. stoljeća, 1515. godine, prvi put govori o suvremenom shvaćanju pojma »države« (*la stato*). On razlikuje *republika* (republika) od *monarchije* (kraljevine). Srednjovjekovna kraljevina bi se mogla nazivati i »monarhistička republika«, jer iako je netko bio »kralj po Božjoj milosti«, ipak ga je birao skup visokog plemstva, odnosno parlament, zemaljski sabor itd. koji je »donosio i zakone«, a kralj je samo iste potvrđivao.

MACHIAVELLIJEVA RAZMATRANJA O »VLASTI«

Machiavelli 1513. godine razmatra i problem kako »zadržati« osvojene teritorije i kaže: »One kraljevine, koje su živjele pod svojim zakonom, u slobodi, ako ih osvojiš, jedan od načina je da ih pustiš da žive po svojim zakonima, ali primorati ih na plaćanje poreza... treba stvoriti vlast jedne manjine, koja je prijateljski nastrojena i tako osigurati vlast (i koja će ubirati poreze - *nap. aut.*)... ali najsigurniji način da zadržiš vlast je rušenje i ako postaneš gospodar grada koji je živio u slobodnom duhu, a ti ga ne uništiš, on će tebe uništiti«². Suvremenim riječima, »potpuna asimilacija stanovnika (ili uništenje) i brisanje materijalnih tragova prošlosti«.

² Niccolo Machiavelli: Vladalac. Citat iz Schneider Wolf: Városok Urtól Utópiáig. Gondolat Budapest 1973. 72. oldal.

zemalja: Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Npr. carstvo **Stefana Dušana** bilo je sastavljeno iz »srpskih« i »grčkih« zemalja. Srpska srednjovjekovna zemlja bila je Raška, latinski *Rascia*, čiji se stanovnici zovu lat. *Rasciani*, od čega potječe mađarski naziv *Rácok*. Ovo ne znači da nije bilo i drugih »državnih« organizacija. Mnogi autori već XIII. stoljeće smatraju prekretnicom u razvoju Europe i ovo stoljeće označuju krajem klasičnog feudalizma i početkom rađanja moderne Europe. Krajem stoljeća u Europi se formiraju i prve »državne« unije. Godine 1291. tri švicarska »pre-kantona« *Uri*, *Schwiz* i *Unterwalden* se ujedinjuju u »*Eidgenossenschaft*«, kao

da se i bez kralja određenim teritorijima može upravljati uspješno na »demokratski« način. Sjeme iz kojeg je nikla moderna Europa posađeno je u ovom stoljeću.

PARLAMENTARIZAM, OGRANIČENJE KRALJEVE VLASTI

U XIII. stoljeću plemstvo (koje je činilo »naciju«) prvi put pokušava ograničiti kraljevsku vlast preko institucije parlamenta. U Engleskoj se 1215. godine objavljuje *Magna charta libertatum*, koja će predstavljati osnovu parlamentarizma u Engleskoj Kraljevini (za vrijeme vladavine **Ivana Bezemljaša**). Sedam

¹ Koreni-Gyökerek. IAS, Subotica 1991. str. 45

Hodočašće Gospi Bunaričkoj

28. kolovoza (četvrtak) euharistijskim klanjanjem započela je trodnevnicu

29. kolovoza (petak) trodnevnicu – pobožnost križnog puta počinje u 19 sati

30. kolovoza (subota) trodnevnicu – bdijenje će započeti u 19 sati, a predslaviti će ga mons. dr. **Đuro Hranić**, đakovačko-osječki nasdbiskup i metropolit. Bdijenje završava svetom misom u 22 sata, koju će predvoditi katedralni župnik i biskupski vikar mons. **Stjepan Beretić** (za bdijenje je potrebno ponijeti svijeće).

31. kolovoza – Proštenje na Bunariću

- sveta misa za hodočasnike pješake počinje u 6,30 sati (dvojezična)
- biskupsku sv. misu na mađarskom jeziku, u 8 sati, predvodit će mons. **László Biro**, vojni biskup iz Mađarske
- biskupsku sv. misu na hrvatskom jeziku, u 10 sati, predvodit će mons. dr. Đuro Hranić, đakovačko-osječki nasdbiskup i metropolit

– svetu misu za bolesnike i djelatnike Caritasa, u 16 sati, predvodit će preč. **István Dobai**, direktor Caritasa Subotičke biskupije (dvojezična)

PRIJEVOZ

Prijevoz za hodočasnike bit će organiziran u župama kao i prijašnjih godina. Na teritoriju Subotice cijena karte je 86 dinara i za ovu vožnju ne vrijede nikakve pogodnosti i popusti, koje inače daje Subotica-trans.

U subotu autobus za Bunarić kreće u 18 sati i 20 minuta ispred katedrale sv. Terezije Avilske, a vraća se po završetku sv. mise u 23 sata.

I za nedjelju je određen raspored vožnje od Katedrale do Bunarića po sljedećoj satnici:

Katedrala – Bunarić		Bunarić – Katedrala	
6,00	10,15	7,00	10,30
7,00	10,45	7,30	10,45
7,15	11,00	7,45	11,15
7,30	11,25	8,00	11,30
7,45	11,35	8,15	12,00
8,00	11,50	8,55	12,10
8,30	12,10	9,20	12,30
9,00	12,20	9,25	12,45
9,15	13,00	9,50	14,15
9,30	15,15	10,10	17,15
9,50			

IN MEMORIAM

Stipan Lukić 1943.-2014.

Plemenito srce **Stipana Lukića**, člana UO, frontmena i basprimaša u tamburaškom sastavu, slikara i voditelja likovne sekcije KPZH *Šokadija* iz Sonte, otkazalo je u subotu, 23. kolovoza, a obitelj, brojna rodbina, prijatelji i Šokadinci u nedjelju su ispratili njegove zemne ostatke do vječnog počivališta. Samo pet dana ranije rekao je posljednje zbogom svojim tamburašima. Svirao je na probi folklorša, radovao se nastupu i susretu sa starim prijateljima na Pračkijadi u Radikovcima, radovao se skorašnjoj likovnoj koloniji u rodnoj Sonti. Samo nekoliko dana kasnije, noć prije iduće probe, podmukli udar je razorio njegovo srce. Obitelj i Šokadinci ostali su u šoku. Posljednje putovanje bilo mu je do somborske bolnice, potom do Instituta u S. Kamenici. U Sontu, koju je toliko volio, vratio se u snu iz kojega nema buđenja. Spasa nije bilo, suđeno mu je da umjesto u svojoj drugoj obitelji, Šokadiji, žice bas–prima prebire s anđelima. Svira im svoju omiljenu – *Tako je Stipa volio Anu*. Za sobom je ostavio neutješne suprugu **Anu** i kćerke **Biljanu** i **Jasminu**.

Reagiranje na tekst

Čudi me da ste bez provjere objavili u broju 594. u rubrici *Crkva* tekst *Blagdan Velike Gospe* u kojem se iznosi optužba da je zbor *Santa Maria* u Baču »narušio nazočnom pučanstvu povijest i tradiciju hrvatskog naroda.« Budući da se ne radi o nekom samozvanom zboru, već o službenom zboru franjevačke crkve, koji sve radi u dogovoru s predstojnikom samostana, pa se ta optužba odnosi i na njega. U Baču ne postoje nikakve »stare pučke pjesme« već se radi o tome da su poznate pjesme iz *Hrvatskog kantualu* postale drugačije to jest iskvarene, jer 30 godina nije bilo kantora-orguljaša. Žene su same pjevale, pa je uvijek bilo onih koje su nadglasavale i isticale se »svojim pjevanjem«.

Na sreću, već 3 godine imamo sposobnog orguljaša koji je formirao zbor koji 3 puta tjedno ima probe, a po potrebi i svaki dan. Pristup zboru je otvoren svima koji žele naučiti pjevati. Redovito nastupa na smotrama franjevačkih zborova Hrvatske franjevačke provincije i drži prigodne koncerte. Naravno da u zboru ne mogu doći do izražaja oni koji žele biti prvi, glavni i jedini u crkvi, pa bi najradije htjeli da utihnu orgulje i da opet imamo »starinsko pjevanje« ili bolje rečeno deranje!

Bolje bi bilo da se te dotične, nezadovoljne osobe vrate u zbor pod dirigentsku palicu našeg orguljaša-kantora i da nauče pravilno pjevanje po Hrvatskom kantualu. Poslije toga bi mogle i samostalno nastupati s ispravnim pjevanjem.

fra **Josip Špehar**, predstojnik samostana

VIJESTI

Misa mladih za mir

Misa mladih za mir, služiti će se 5. rujna u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu s početkom u 20 sati.

Mise na *Bunariću*

Blagdan blažene Majke Tereze iz Kalkute – 5. rujna, sveta misa je u 18 sati

Prva subota – 6. rujna, sveta misa je u 9.30 sati

Blagdan Male Gospe – 8. rujna, svete mise u 8 sati na mađarskom jeziku i u 10 sati na hrvatskom jeziku

Ime Marijino – 12. rujna, sveta misa je u 18 sati

U susret blagdanu

Jednom je jedan novinar pokušao isprovocirati Majku Terezu: »Majko Terezo, vi sada imate sedamdeset godina. Kada umrete, svijet će izgledati isto kao i prije vas. Nakon svega truda koji ste uložili što se promijenilo u svijetu?«

Bez imalo nestrpljenja i s osmijehom koji osvaja odgovorila mu je:

»Znate, nikada nisam htjela promijeniti svijet. Samo sam nastojala biti kapljica čiste vode u kojoj će se moći zrcaliti Božja ljubav. Čini li vam se to mala stvar?«

Kao što se često događalo, u prostoriji nastade tajac. Nitko se nije usudio ništa reći.

Majka se Tereza iznova okrenu prema novinaru pa mu reče:

»Zašto i vi ne pokušate biti kapljica čiste vode? Onda bi nas već bilo dvoje. Jeste li oženjeni?«

»Da, Majko Terezo.«

»Kažite ovo i svojoj supruzi. Onda će nas već biti troje. Imate li djece?«

»Da, troje.«

»Isprčajte to i svojoj djeci. Onda će nas već biti šestoro.«

Razmislimo i pokušajmo svi biti kapljica vode...

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Živjeti svoju vjeri znači hoditi za Isusom, biti na njegovu putu, ne tražiti prečica i zaobilaznica. No, naša je vjera na stalnoj kušnji hoditi svojim putem, ali nas Isus u svom evanđelju upozorava da je to pogubno.

U ČEMU JE PETAR POGRIJEŠIO?

Evanđelja nam spominju događaj prilikom kojeg Isus učenicima naviješta svoju muku i smrt u Jeruzalemu (usp. Mt 16, 21-27; Mk 8, 31 - 9, 1; Lk 9, 22-27). Prihvatiti ovaj Isusov navještaj i ostati uz njega i kada se to bude zbivalo značilo je za učenike prihvatiti njegov put i nasljedovati ga. Ali, to nije bilo ni malo lako. Već na sam navještaj Isusove muke i smrti Petra opet istupa ispred svih apostola odbacujući takvu mogućnost: »Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!« (Mt 16, 22) On želi Isusa zaštititi, ne shvaćajući da je muka i smrt dio Isusova ovozemaljskog puta, puta koji Isus za nas ucrtava i na kojemu ga on, Petar, a kasnije i cijelo kršćanstvo mora slijediti. Naravno da je Petru to bilo teško razumjeti i prihvatiti kad su Židovi njegova vremena iščekivali dolazak moćnog Mesije koji će ih izbaviti iz svih njihovih nevolja, prije svega od rimskog okupatora. Stoga mogućnost da Mesija trpi i umre kao mučenik savladan rukom okupatora od kojeg treba izbaviti svoj narod nije za njih postojala. No, Božji

Na Isusovu putu

je naum bio drugačiji, Mesijin put na zemlji nije se poklapao s putem koji su ljudi za njega zacrtali.

Upravo to je poruka strogih Isusovih riječi upućenih Petru: »Nosi se od mene, sotonno! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko« (Mt 16, 23). Mesija ne ide putem koji su mu zacrtali ljudi, nego ljudi trebaju slijediti Mesiju na njegovu putu. To je Isus htio reći Petru. Ne treba Petar njega braniti ni spašavati, nego ga poslušno slijediti i kad dođu dani njegove muke i smrti. To isto Isus poručuje i ostalim učenicima: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom« (Mt 16, 24).

IĆI ZA ISUSOM

Sve što je Isus rekao svojim učenicima mora biti aktualizirano u našem životu, jer ne može kršćanin živjeti svoju vjeru ako se ne usmjerava riječima svoga Učitelja kao što ne može biti vjernik ako ne nasljeduje Krista. Dakle, uzeti svoj križ i ići za Isusom to je ono što se od nas traži. Nema života bez križa, svatko ima svoj skrojen prema njemu, ni teži ni lakši od onoga što može nositi. Putovi koji nam izgledaju kao oni na kojima nema križa su slijepe ulice, ne vode nigdje. Pravi Kristov sljedbenik ide za njim i onda kada križ postaje težak i onda kada nastupe nevolje i patnje, ne gubi vjeru i ne odlazi od Krista. Ali, za to je potrebna i ljubav prema svome Bogu, Stvoritelju, Spasitelju. Ljubav može sve podnijeti, kao što je Krist iz ljubavi prema nama trpio i umro. Naša patnja i teškoće s kojima se susrećemo na putu kojim slijedimo Krista u vječnosti će nam

donijeti nagradu »tada će naplatiti svakomu po djelima njegovim« (Mt 16, 27).

Naša je vjera svakodnevno na kušnji. Svakodnevno nam se nude putovi koji nisu Kristovi, na kojima je križ mali ili ga nema, na kojima ne opterećuju Božje zapovjedi, vjerski propisi, na kojima nema brojnih zabrana, nego mnogo slobode, užitka i materijalnog dobitka. I kada na raskrižju takvog puta s Kristovim mi odaberemo onaj koji nudi Krist, a koji uključuje i križ, jer živjeti po volji Božjoj znači često odreći se svoje, mi tada pokazujemo svoju vjernost, pokazujemo da uistinu jesmo oni čije ime nosimo, kršćani. Jer, danas je mnogo onih koji sebe zovu tim imenom, ali ne idu Kristovim putem, nego stranputicama ovog svijeta, koje su naizgled sjajnije i glamurnije od onoga što nudi Krist. No, Krist nudi vječnost, sjaj koji nije prolazan, ali koji se ne može dobiti odmah, nego se treba strpljivo čekati u podnošenju križa ovog života.

»Hod za Isusom, unatoč svemu, iziskuje držanje s Isusom, onakvim kakav se očitovao: on je 'Sin čovječji', kojemu pripada eshatološka slava, ali u isto vrijeme u povijesnom zemaljskom trajanju on je 'Sluga patnik... Ustrajno, strpljivo, dosljedno stupanje za njim traži prihvatanje križa i hod 'noseći njegovu muku' (Heb 13, 13) i ne zdvajajući kad naiđu teškoće, šokovi, gubici... Uspjeti u tome odoljeti i ne sustati, ne klonuti, ne dati se – u tomu je kvaliteta kršćanske postojanosti, upornosti, strpljenja, nekoć i danas središnje kršćanske vrline, u konačnici 'dara Duha' (usp. Rim 5, 1-5).«¹

¹ Dvadeset druga nedjelja kroz godinu, u: *Služba riječi. Građa za obnovljenu liturgiju*, 21 (1990.) 181, 28.

NA ISTOM PUTU

Glazbena obitelj Antunić

*Emil Antunić profesionalno se glazbom bavi 30 godina,
a njegovim su stopama krenule i kćeri Ivana i Marina,
koje su završile glazbenu akademiju*

Za obitelj **Antunić** iz Sombora može se reći kako je prava glazbena obitelj. Otac **Emil** profesionalno je u glazbi tri desetljeća, kćeri **Ivana** i **Marina** poslije završene glazbene akademije predaju u glazbenim školama, sin **David** također pohađa glazbenu školu, a i Emilova supruga **Janja** talentirana je za glazbu i u osnovnoj školi je svirala gitaru.

Ovu našu priču počinjemo s Emilom, jer se prije njega u obitelji nitko nije bavio glazbom. Jest njegov otac svirao gitaru po igrankama kao momak, ali kada se Emil zainteresirao za glazbu nije na početku baš imao potporu roditelja. Više su njegovi roditelji bili za to da izučiti nekakav zanat, koji je sigurni kruh u rukama. Završio je Emil za elektrotehničara rashladno-termičkih uređaja, ali taj posao radi baš kad mora popraviti nešto u kući ili se naći u pomoći rođacima ili prijateljima. Ustrajao je u svom naumu baviti se glazbom, a kad su vidjeli njegovu želju i upornost, roditelji su popustili i angažirali mu privatnog učitelja. »U kući je bila jedna gitara i ja sam po njoj više udarao nego što sam svirao, jer svirati nisam znao. Nisu tim mojim interesom roditelji bili oduševljeni. No, pri kraju osnovne škole tijekom ferija krenuo sam u *metlice* kako bih

zaradio koji dinar, ali primali su samo one s osobnom iskaznicom i tako sam ostao bez posla. Uzeo sam tada svojih ušteđenih 308 dinara i kući se vratio sa svojom gitarom. Mislio sam, što je to za mene, pa ja znam svirati, ali nije bilo tako, pa sam uz pomoć mame, tate i majke kupio i knjigu za učenje gitare. Tako sam počeo polako sam učiti. Poslije pola godine dobio sam i privatnog učitelja gitare **Mišiku Majora**, koji me je naučio svirati gitaru, violinu i harmoniku«, priča o svojim glazbenim počecima Emil. U Hrvatskom domu počeo je svirati davne 1984. godine, gdje je naučio i narodnu glazbu. Vrlo brzo Emil je ušao i u profesionalne vode, jer malo je tada u Somboru bilo glazbenika, naročito mladih, koji su podjednako dobro svirali i rock i pop i narodnu i tamburašku glazbu. Dok priča ovo, Emil se s osmijehom prisjeća kako je glazba posredovala i njegovu poznanstvu sa suprugom Janjom, koju je upoznao na jednoj svirci.

TRI DESETLJEĆA UZ GLAZBU

Bio je Emilu učitelj i **Đura Parčetić**, koji ga je naučio svirati tamburu i tamburašku glazbu. Za ova tri desetljeća svirao je naš sugovornik u Njemačkoj, Italiji,

Mađarskoj, Hrvatskoj... Naročito je mnogo gostovanja od kada je Emil član tamburaškog sastava *Ravnica* iz Subotice. Tijekom ove ljetne sezone Emila se može čuti i u vrtovima nekoliko somborskih kafića. Pitamo ga i kada svira onako za svoju dušu i što tada prevladava u repertoaru. Odgovara kako se to godinama mijenjalo. Nekada su to bili *rock* i *straogradska glazba*, a danas *jazz*, **Arsen Dedić** i šansonjeri poput **Dragana Stojnića**. Pitamo ga i koliko je naporno svirati, noći provoditi na nastupima, u kavanama... »Kada je čovjek mlad ima i više živaca za to. U kavanu dolaze ljudi proveliti se, a kad malo popiju ne znaju što rade. Nekada je bilo i lakše svirati, jer se 45 minuta sviralo, pa je slijedila stanka. Recimo, u hotelu *Sloboda* svirali smo tako da se u prvom bloku svirala instrumentalna glazba, u drugom starogradska, u trećem zabavna i u posljednjem bloku pred ponoć narodnjaci i *fajront*. Sada se svira do besvesti, jer kriza je i novca nema, pa gazde gledaju zadržati i posljednjeg gosta, a to ovisi o tome koliko ćemo mi svirati, tako da stanke nema ili za četiri-pet sati imate samo jednu stanku«, kaže Emil i posebice ističe kako je za posao koji on radi važno razumijevanje u obitelji.

OČEVIM STOPAMA

Profesionalno se glazbom bave i Emilove kćeri Ivana i Marina i poslije završenih studija na Muzičkoj akademiji u Novom Sadu obje su se posvetile pedagoškom radu. Starija Ivana profesorica je u glazbenoj školi u Apatinu. »Uz tatu smo glazbu upoznale još kao malene curice. Kada sam krenula u osnovnu glazbenu školu znala sam kako će glazba biti moje zanimanje i već u četvrtom razredu osnovne škole govorila sam da ću upisati srednju glazbenu školu. U osnovnoj školi sam svirala flautu, ali solfedo mi je bio prioritet, mada sam u Novom Sadu upisala instrumentalni smjer u srednjoj glazbenoj školi. Kao učenica

Ivana, Emil i Marina na *Hosana*festu

sudjelovala sam na natjecanjima i osvajala prve nagrade, držala solističke koncerte«, priča nam Ivana Antunić, udana **Butković**. Upisala je i flautu na Muzičkoj akademiji u Beogradu, a onda je prevagnula ljubav prema solfeđu i studij je nastavila u Novom Sadu na solfeđu. »Radim treću godinu u Apatinu u glazbenoj školi. Nisam sebe nikada vidjela na koncertima, već me je uvijek više privlačio rad u nastavi, a ta želja mi se i ostvarila«, kaže Ivana. Sebe vidi posvećenu radu s djecom, a želja joj je sa svojim učenicima oprobati se i na natjecanjima, jer apatinski đaci godinama nisu išli na natjecanja iz solfeđa. Mlađa Marina, udana **Kovač**, u osnovnoj je glazbenoj školi svirala klavir, ali se u sred-

njoj školi u Subotici opredijelila za tamburicu i teoretski smjer. Završila je Muzičku akademiju u Novom Sadu, teoretski smjer, a ovih dana brani i završni rad na master studiju. Kao studentica bila je članica orkestra AKUD-a *Sonja Marinković*. »Želja mi je nastaviti rad u glazbenoj školi, vodim tamburašku sekciju i dječji zbor«, kaže nam Marina, koja se prije nekoliko mjeseci prihvatila nezahvalne uloge – ponovnog pokretanja tamburaške sekcije u HKUD *Vladimir Nazor*. I da ne zaboravimo, Marina svira i orgulje u karmelićanskoj crkvi u Somboru.

Ivana i Marina bile su cimerice tijekom studija i jedna drugoj potpora. Skromne su, pa od njih nismo ni čuli da je Marina

srednju glazbenu školu završila kao učenica generacije, dok je Ivana na posljednjoj godini studija koristila Dositejevu stipendiju, na koju ima pravo tisuću najboljih studenata u Srbiji.

TATA JE UVIJEK TU

Emil i njegova supruga još od malena djecu su usmjeravali ka glazbi. Glazbena škola, folklor, ali i sport područja su gdje su Ivana i Marina bile aktivne, ali su se ipak pronašle u glazbi. Danas istim tim putem ide i njihov brat David, a što će mu biti konačno opredjeljenje ovisi o njemu. »Djeci treba pružiti više mogućnosti da bi mogla napraviti pravi odabir«, kaže Emil. Često, kao vokalno instrumentalni sastav

Antunići nastupaju skupa, a u posljednje vrijeme s njima je i najmlađi David. *Hosana*fest, Božićni koncert, *Mikini dani* u Beregu... »Već nekoliko godina imamo ideju snimiti božićne pjesme i nadam se da ćemo tu ideju i realizirati«, kaže Ivana, koja je udana za glazbenika koji svira u orkestru *Mesečina*. To što je odrasla u glazbenoj obitelji Ivani je prednost, jer dobro zna što znači biti udana za glazbenika.

Na kraju recimo kako tata Emil ima razloga biti ponosan na svoje kćeri, a osobito mu je drago što one svoje znanje prenose na drugu djecu. Naravno, tata je uvijek tu kada treba dati neki savjet.

Zlata Vasiljević

Temeljem članka 6. stavak 1. Odluke o načinu i postupku raspodjele sredstava za financiranje programa udruga građana u području poljoprivrede iz proračuna Grada Subotice (Službeni list Grada Subotice, br. 7/2014), gradonačelnik Grada Subotice raspisuje:

NATJEČAJ

za financiranje programa udruga građana u području poljoprivrede iz proračuna Grada Subotice

Natječaj se raspisuje za financiranje programa udruga građana u području poljoprivrede u ukupnom iznosu od 3 800 000,00 dinara.

Sredstva će se koristiti za financiranje programskih aktivnosti i projekata po sljedećim prioritetima:

- programi/projekti koji su usklađeni sa Strategijom lokalnog održivog razvitka grada Subotice,
- programi/projekti koji unapređuju rad udruga (nabava opreme, tiskanje promidžbenog materijala, organiziranje manifestacija i seminara),
- programi/projekti koji su vezani za zaštitu geografskog porijekla poljoprivrednih proizvoda na području Grada Subotice i predstavljanje na sajmovima,
- programi/projekti koji predstavljaju inovaciju na polju organske poljoprivredne proizvodnje, i
- druge aktivnosti obuhvaćene strateškim razvitkom poljoprivrede na području Grada Subotice, a utvrđeni su programima korisnika.

Pravo i uvjeti za sudjelovanje na natječaju:

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju registrirane udruge građana iz područja poljoprivrede sa sjedištem na području grada Subotice. Jedna udruga može konkurirati s jednim projektnim prijedlogom, a maksimalni iznos odobrenih sredstava po prijavi iznosi 400 000,00 dinara. Udruge koje nisu ispunile ranije obveze iz ugovora, a ugovorena obveza je istekla, izuzete su od prava na dodjelu sredstava. Udruge kojima su odobrena sredstva po Natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede u 2014. godini, nemaju pravo sudjelovanja na Natječaju.

Natječajna dokumentacija:

Prijava na natječaj (obrazac koji se može preuzeti sa internetske adrese www.subotica.rs);
Preslik uvjerenja (potvrde, izvatka) o upisu udruge u registar Agencije za gospodarske registre (Agencija za privredne registre-APR);
Preslik PIB obrasca;
Preslik kartona deponiranih potpisa;
Preslik osobne iskaznice odgovorne osobe;
Preslik izvatka Statuta udruge građane u kojemu je utvrđeno da se ciljevi udruge ostvaruju u području u kojemu se program realizira.
Razmatranje prispjelih prijava vršit će Povjerenstvo za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Kriteriji za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju su sljedeći:

- duljina trajanja programa
- broj osoba koje se neposredno uključuju u program
- sufinanciranje iz drugih izvora
- mogućnost razvijanja programa i njegova održivost
- ciljevi koji se postižu: opseg zadovoljavanja javnog interesa, stupanj unaprjeđenja stanja u području u kojem se program provodi
- jesu li ranije korištena sredstva iz proračuna lokalne samouprave.

Nakon bodovanja projektnih prijedloga sukladno zadanim kriterijima, vršit će se rangiranje po navedenim prioritetima. Detaljni opis kriterija se nalazi na adresi www.subotica.rs/oglas.

Konačnu odluku o dodjeli sredstava donosi gradonačelnik, na temelju prijedloga Povjerenstva.

Prava i obveze između Grada Subotice i korisnika sredstava, regulirat će se ugovorom.

Razdoblje realizacije projekta ne može biti kraće od mjesec dana i dulje od četiri mjeseca od dana potpisivanja ugovora, odnosno najkasnije do 1. 02. 2015.

Korisnik sredstava je obavezan po završetku projekta, a najkasnije u roku od 30 dana po završetku projekta, dostaviti Povjerenstvu izvješće o realizaciji odobrenog projekta (obrazac izvješća se može preuzeti sa internetske adrese www.subotica.rs/oglas).

Rok za predaju natječajne dokumentacije je **22. 9. 2014. godine do 14,30 sati**. Nepravodobne i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Prijave na natječaj se podnose u **zatvorenoj kuverti** s naznakom:

Grad Subotica

Povjerenstvo za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede

Subotica, Trg slobode 1.

Prijava na natječaj za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede – NE OTVARATI

Prijave se dostavljaju osobno na šalteru 16 ili 17 Uslužnog centra Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1. Natječajna dokumentacija se ne vraća. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 024/626-871.

Ovaj oglas se objavljuje u listu *Subotičke novine, Magyar szó, Hrvatska riječ*, na internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.rs i u Službenom listu Grada Subotice.

GRADONAČELNIK
Jenő Maglai, dipl. pravnik

GOSPINA ŠPILJA U SOTU

Mjesto okupljanja vjernika

U staroj srijemskoj župi Sot, osim župne crkve svete Katarine nalazi se još jedno sveto mjesto gdje se već desetljećima okupljaju vjernici i vjeruju kako je to mjesto jedno od blagotvornih. Na jednoj od prelijepih visoravni u Sotu, u okruženju netaknute prirode, od 1928. godine postoji špilja Gospe Lurdske, koju je kao zavjet dala sagraditi jedna ugledna obitelj. Od tada je na tom mjestu počelo okupljanje vjernika i pobožnost Gospi uz njezine blagdane, a središnje slavlje bilo je ondje uvijek uz blagdan Imena Marijina, koji se slavio u nedjelju nakon 12. rujna. Vjernici iz ovih krajeva u Ilaču su hodočastili na Veliku Gospu, u Bapsku na Malu Gospu, a u Sot na Ime Marijino. Župljani Sota su primali goste na taj dan i slavili ga kao kirbaj. Na ovaj dan nekada su dolazile procesije vjernika iz mnogih župa, sve do šezdesetih godina kada su to komunističke vlasti zabranile, ali domaći vjernici i vjernici okolnih župa ipak su nastavili okupljanje. Tako nije zamrlo čašćenje Gospe na Ime Marijino. Gospina je špilja bila ratnih godina devastirana, ali brigom vjernika i tadašnjeg župnika **Petra Šokčevića**, ponovno je obnovljena. Na inicijativu sadašnjeg župnika vlč. **Nikice Bošnjakovića**, od prošle se godine na tom mjestu ponovno održava misa na dan Imena Marijina, koju je tada po prvi put u špilji predvodio biskup mons. **Đuro Gašparović**, i od tada se na taj dan u Sotu održava i manifestacija *Pokažimo svima što znamo i imamo*.

GOSPA ZAŠTITNICA SOĆANA

Soćani vjeruju kako je ovo mjesto zaštita njihova sela, s obzirom da u tom mjestu nikada nije bilo velikih oluja, grada,

leda, bujice, poplave... Pokraj Gospina kipa, na tom se mjestu nalazi i izvor gdje svakodnevno dolaze Soćani, ali i žitelji drugih mjesta. O Gospinoj špilji razgovarali smo s 80-godišnjom bakom **Katicom Sklenar**, koja već preko dvadeset godina skrbi o tom mjestu, održava ga i svake godine boji kipove, a ona je i popravila kip ratnih godina kada je pronađen pokidan: »Kada su se poslijeratnih godina odselili mnogi naši iz Sota, netko je

da sam odlučila sama to urediti. Gipsom i pijeskom sastavila sam Gospine ruke koje sam pronašla u blizini, cijeli sam kip oličila i sredila. Od tada, vjernici su ponovno počeli dolaziti«, kaže baka Katica.

NASTANAK GOSPINE ŠPILJE

Za Gospinu špilju Soćani pričaju kako ju je daleke 1928. godine izgradila imućna žena **Magdalena Parć**, za koju se priča

sveta misa na Veliku Gospu. Sada se misa održava na dan pred Veliku Gospu i na blagdan Imena Marijina. Tada bude puno ljudi, kako katolika, tako i pravoslava- ca, koji štiju Gospu«, priča baka Katica i, kako kaže, dok je noge služe sa zadovoljstvom će i dalje ići tamo i uređivati oltar.

Od prošle godine na ovom se mjestu okupio na svetoj misi na proslavi Imena Marijina veliki broj ljudi, a vjeruje se kako će ih ove godine biti još više, kada

iskidao Gospin kip, vrat i ruke, i mnogi su se plašili poslije tog ići na to mjesto. Ja sam ga nastavila posjećivati i kada sam vidjela iskidan Gospin kip, došla sam kući i mnogo razmišljala o tomu. Te sam noći sanjala kako bijelom bojom bojim Gospin kip i dok sam to u snu radila, počela je iz kipa teći krv. Gospa mi je u snu rekla: »Samo me maži«, tako

kako je također sanjala Gospu. Iz Lurda je donijela Gospin kip i Bernardicu, koje je kasnije na tom mjestu i uzidala. Poslije nje, prije nekoliko godina, jedna također imućna obitelj sredila je oltar koji je bio u vrlo lošem stanju. Danas na to mjesto odlaze Soćani, ali i župljani iz drugih mjesta: »Dok je u Sotu bio vlč. **Petar Šokčević**, tu je održavana

će Soćani ponovno pokazati što znaju i umiju, ali isto tako što imaju u svome selu i nesebično čuvaju od propadanja i zaborava. To sve potvrđuje da je ova župa jedna od rijetkih, barem na ovim prostorima, gdje župljani daju sve od sebe radi očuvanja svoje vjere, identiteta i kulturnog naslijeđa.

Suzana Darabašić

Kotrljanje s grede

Leteće kante

Još samo da poleti

Mi volimo Etno kamp

Etno kamp 2014.

Hrvatska čitaonica, koja je organizator sedmog po redu Etno kampa, nije mogla primiti svu zainteresiranu djecu, te se kamp održava u dvorištu župe sv. Roka u Subotici. Kamp je započeo u ponedjeljak, 25. kolovoza, i traje sve do danas, na radost svih 85 sudionika ovogodišnjeg kampa. Prvi dan su obilježile brojne radionice, izrada bunjevačkih papuča od papira, ples, pjesma, folklor, smijeh... a bilo je i onih koji nisu željeli ići doma.

Drugi dana Etno kampa djeca opisuju ovako: izlet, dva autobusa, Đurđin, salaš obitelji **Franje** i **Jelice Dulić**, crkva, etno salaš, ručak, sportske igre, druženje, folklor, ples, čašćenje, kuhani kukuruz, pletenje narukvica, nogomet, pjevanje, gluma i još mnogo toga...

Kakvo je ozračje u kampu i s kakvim oduševljenjem djeca dolaze ne možemo opisati riječima, stoga donosimo fotografije, pa procijenite sami. Ovo je samo dio onoga što se na Etno kampu radilo prva dva dana, a o ostalim danima, kao i o završnoj priredbi, pisat ćemo u reportaži u sljedećem broju.

Mali tenori

Slušamo, kao i uvijek

... i Pepeljuga bi poželjela ovakve papuče

Kampovci na Etno salašu

Bunjevačke papuče od papira

Uskači Zdenko!

Dogovor uz kuruze

Let, let bubamaro

Reciklirani avioni

Slatka užina

Radionica u prirodi

Ekipa za odmor

PETAK **29.8.2014.**

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:05 Sve će biti dobro, telenovela
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Kontinenti: Pogled iznutra - Euroazija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Znaj da te volim,
 13:10 Pošteno i prema zakonu
 13:50 Hrana kao lijek: Prehrana i kretanje
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:42 Ode dućan, dokumentarni film
 15:07 Pojanske bodulice, emisija pučke i predajne kulture
 15:35 Inspektor Vinko
 16:30 Čuvari tišine
 16:55 Eurovijesti
 17:00 Vijesti
 17:10 Vrijeme
 17:15 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info
 18:05 Seoska gozba: Sesevski Kraljevec
 18:50 Stipe u gostima
 19:30 Dnevnik
 20:05 zaba.hr
 20:06 Novo doba
 21:05 Baby Mama, film
 22:45 Dnevnik 3
 23:05 Sport
 23:08 Vrijeme
 23:10 Vijesti iz kulture
 23:20 Nitko to ne zna, japanski film - Filmski maraton
 01:15 Filmski maraton 2. film
 02:45 Filmski maraton 3. film
 04:15 Inspektor Vinko, TV serija
 05:10 Hrvatska uživo
 05:55 Sve će biti dobro

06:09 Vijesti iz kulture
 06:16 Prkosna ljubav
 07:41 Pustolovine Prudence Petitpas
 08:06 Živomir Gic
 08:16 Action Man
 08:41 TV vrtić: Balon
 08:51 Tajni dnevnik patke Matilde
 09:05 Papreni detektori
 09:32 Život s Derekom
 09:55 H2O! Uz malo vode
 10:20 Whistler, serija za mlade
 11:05 Mučke: A da nas vide

sad!, humoristična serija
 12:20 Okusi Australije s Lyndey i Herbiejem, dokumentarna serija
 12:45 Prijatelji za sva vremena, američki film
 14:15 Hot spot: TBF - Neću ti ništa
 14:20 Glee, serija za mlade
 15:05 Lovci na natprirodno
 15:45 U uredu
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola
 17:25 Genijalci
 18:00 Zaštitnica svjedoka
 18:41 Dokumentarni film
 19:31 Kruh i peciva Paula Hollywooda, dokumentarna serija
 20:00 Hot spot: 2 Cellos - I Will Wait For You
 20:05 Svaki dan dobar dan
 20:48 U zagrljaju neznanca, američki film
 22:20 Mamin sin
 23:20 Mamin sin, mini-serija
 00:20 Zločinački umovi
 01:05 Endeavour, mladi Morse
 02:35 Noćni glazbeni program

06.30 RTL Danas
 07.15 Moji džepni ljubimci
 07.30 Virus attack
 07.45 Villa Maria
 08.40 TV prodaja
 08.55 Inspektor Alex
 10.00 Voljeni dr. Martini
 11.40 Pet na pet
 12.45 Tog se nitko nije sjetio!
 13.45 JAG - nova serija
 14.40 JAG - nova serija
 15.30 Inspektor Alex - nova serija
 16.30 RTL Vijesti
 16.45 Voljeni dr. Martini
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20.00 Iron Man, igrani film, znanstveno-fantastični
 22.25 Terminator 3: Pobuna strojeva, igrani film, znanstveno-fantastični
 23.05 Eurojackpot
 23.10 Terminator 3: Pobuna strojeva, igrani film, znanstveno-fantastični
 00.35 Zamračenje - TV premijera, igrani film, horor
 02.05 RTL Danas

SUBOTA **30.8.2014.**

06:40 Eko zona
 07:12 TV kalendar
 07:25 Bubnjevi duž Mohawka, američki film - ciklus klasičnog vesterna
 09:05 Normalan život, emisija o obitelji i osobama s invaliditetom
 10:00 Vijesti
 10:15 Dražesni pupoljci svibanjski
 11:05 Damin gambit: Radojka Šverko
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Hrvatsko vođeno blago: Velebit
 13:15 Osnivači crkvenih redova: Ignacije Loyola, dokumentarna serija
 13:48 Prizma - multinacionalni magazin
 14:33 Kućni ljubimci
 15:08 Tajna Edwina Drooda, serija
 16:00 Tajna Edwina Drooda, serija
 16:55 Eurovijesti
 17:00 Vijesti
 17:10 Vrijeme
 17:11 HAK - promet info
 17:15 Dvorci i palače Europe: Pijemont
 18:08 I to je Hrvatska
 18:25 Lijepom našom: Drniš
 19:30 Dnevnik
 19:58 Sport
 20:12 Čuda života: Size Matters, dokumentarna serija
 21:10 Thelma i Louise, američki film
 23:20 Dnevnik 3
 23:55 Vladarica, serija
 00:38 Biutiful, meksičko-španjolski film - Filmski maraton
 03:00 Filmski maraton subota 2. film
 04:35 Filmski maraton subota
 06:15 Prizma - multinacionalni magazin

06:31 Rijeka: More
 07:01 Ritam džungle
 07:06 Fleks, crtani film
 07:16 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
 07:41 Živomir Gic
 07:51 Action Man
 08:16 TV vrtić: Ključ
 08:26 Krčić prikazuje: Metar, Šeširi, Cipele
 08:29 Vedranovi veliki: Ana, Lea, Toma i Lucija
 08:40 Dotaknuti sunce: Princeza Kate, film
 10:15 City Folk 2014.: Ponda Delgada
 10:40 Kuhajmo zajedno: Laganje s brokulom i rajčicom pelat

10:45 Udbina: Dan hrvatskih mučenika, prijenos mise
 12:25 Sevilla: Košarka, SP: Hrvatska - Filipini
 14:30 Hot spot: 2 Cellos - I Will Wait For You
 14:35 Glee, serija za mlade
 15:18 Lovci na natprirodno
 15:58 U uredu
 16:20 Večernja škola
 16:50 Genijalci
 17:25 Sevilla: Košarka, SP: Argentina - Portoriko,
 19:20 Upri muški
 19:35 Kruh i peciva Paula Hollywooda
 20:07 Ondine, film
 21:50 Festival dalmatinske šansone Šibenik 2014.
 23:20 Vegas, serija
 00:44 Noćni glazbeni program
 03:48 Noćni glazbeni program Goran Karan, koncert

06.20 RTL Danas, informativna emisija
 07.00 Moji džepni ljubimci
 07.20 Timon i Pumbaa
 07.45 Svemoguća Spiderman
 08.35 Sportske igre mladih
 09.05 Vatre ivanjske - nova serija
 10.00 Vatre ivanjske - nova serija
 11.05 Najveći hrvatski misteriji
 12.20 Faka poput Mikea, igrani film
 14.10 Iron Man, igrani film
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.50 Najveći hrvatski misteriji
 17.45 Lice s naslovnice
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.15 Tko će ga znati! - nove epizode
 20.00 Shrek 2, igrani film
 21.50 Asterix i Obelix: Misija Kleopatru, igrani film
 23.55 Kiklop, igrani film
 01.40 Astro show
 02.40 RTL Danas, informativna emisija

NEDJELJA **31.8.2014.**

07:10 Lijepom našom: Drniš
 08:12 TV kalendar
 08:24 Gavran, francuski film - Zlatna kinoteka
 09:51 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Vrijeme
 10:11 HAK - promet info

10:15 Umrstva u Midsomeru
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 I to je Hrvatska
 12:40 Plodovi zemlje
 13:35 Split: More
 14:07 Indijsko ljeto, dokumentarni film
 15:05 Mir i dobro
 15:38 Raj, serija
 16:30 Vrtlarica
 16:55 Eurovijesti
 17:00 Vijesti
 17:10 Vrijeme
 17:11 HAK - promet info
 17:15 Strana igrana serija
 18:15 Tijardović: Zagreb, Zagreb - dokumentarna serija
 19:30 Dnevnik
 20:13 Velo misto
 21:20 Osmanlije - muslimanski carevi Europe
 22:15 Dnevnik 3
 22:40 Vijesti iz kulture
 22:50 Klasika mundi: Ljetni koncert Bečke filharmonije u dvorskom perivoju Schonbrunn
 00:25 Gavran, francuski film
 01:52 Tijardović: Zagreb, Zagreb - dokumentarna serija
 03:02 Osmanlije - muslimanski carevi Europe, dokumentarna serija
 03:52 Osnivači crkvenih redova: Ignacije Loyola, dokumentarna serija
 04:22 Mir i dobro
 04:52 Plodovi zemlje
 05:42 Split: More
 06:12 Vrtlarica

06:14 Turistička klasa
 06:44 Zvonko u Zemlji igračaka, crtana serija
 06:54 Vatrogasac Sam, crtana serija
 07:04 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
 07:29 Živomir Gic, crtana serija
 07:39 Action Man, crtana serija
 08:04 Tajni dnevnik patke Matilde: Veliko pospremanje
 08:18 Laboratorij na kraju svemira: Naopaka voda
 08:27 Johnny i Johanna, serija za djecu
 09:05 Gladijatorska akademija, crtana serija
 10:10 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret Crkve i mjesta
 11:00 Udbina: Misa, prijenos
 12:05 14 gnjevnih, dokumentarni film

U tri riječi - **SVJEŽE**, **DOMAĆE**, **ZDRAVO** !

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

12:15 Krešo - čovjek ispred vremena, dokumentarni film
 13:05 Košarka, SP: Hrvatska - Argentina, emisija
 13:25 Sevilla: Košarka, SP: Hrvatska - Argentina
 15:30 Simpsoni
 15:50 Mama je mama
 16:15 Festival dalmatinske šansone Šibenik 2014.
 17:45 Čudnovate zgode šegrta Hlapića, animirani film
 19:05 Nedjeljom lagano: Jinx, Zabranjeno pušenje, Mayalles
 19:35 Kruh i peciva Paula Hollywooda
 20:10 Angélique, markiza
 21:50 Crvena stijena, film
 00:15 Noćni glazbeni program
 04:29 Noćni glazbeni program: Divas i Dive
 05:19 Noćni glazbeni program: Garaža - Kings

06:45 RTL Danas, informativna emisija
 07:25 Timon i Pumbaa
 07:50 Svemoguća Spiderman
 08:55 Vatre ivanjske - nova serija
 09:50 Vatre ivanjske - nova serija
 10:45 Lice s naslovnice
 11:35 Asterix i Obelix: Misija Kleopatra, igrani film
 14:00 Shrek 2, igrani film
 15:40 Markov trg, politička satira
 16:25 Mjenjačnica, zabavna emisija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:40 Lice s naslovnice, dokumentarna serija
 18:30 RTL Danas
 19:20 Tko će ga znati!
 20:00 Sammy na putu oko svijeta - TV premijera, igrani film
 21:50 Priče za laku noć, igrani film, obiteljska fantazija
 23:40 CSI: Miami
 00:35 CSI: Miami
 01:30 Astro show
 02:30 RTL Danas

PONEDJELJAK 1.9.2014.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Projekt: Zemlja - Mjesto

za stanovanje
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:15 Sport
 12:18 Vrijeme
 12:20 Jezik za svakoga
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Pošteno i prema zakonu
 14:10 I to je Hrvatska
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Libar Miljenka Smoje oli ča je život vengo fantazija: Dalmatinska pisma, dokumentarna serija
 15:45 Inspektor Vinko
 16:45 I to je Hrvatska
 16:55 Eurovijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:05 Večer na 8. katu: Ksenija Erker
 18:50 Stipe u gostima
 19:30 Dnevnik
 20:30 Fokus
 21:35 Cedar Cove, serija
 22:30 Dnevnik 3
 22:55 Vijesti iz kulture
 23:05 Daj što daš - ciklus hrvatskog filma
 00:40 Inspektor Vinko
 01:40 Fokus
 02:40 Libar Miljenka Smoje oli ča je život vengo fantazija: Dalmatinska pisma
 03:40 Vijesti iz kulture
 03:47 Drugi format
 04:27 Večer na 8. katu: Ksenija Erker
 05:12 Hrvatska uživo
 05:57 Sve će biti dobro

05:58 Vijesti iz kulture
 06:05 Prkosna ljubav
 07:30 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
 07:55 Živomir Gic
 08:05 Action Man
 08:55 Papreni detektivi
 09:20 Život s Derekom
 09:45 H2O! Uz malo vode
 10:10 Whistler, serija za mlade
 10:55 Mučke: Neznanci na obali, humoristična serija
 12:10 Košarka, SP: Hrvatska - Senegal, emisija
 12:25 Sevilla: Košarka, SP: Hrvatska - Senegal
 14:30 Glazba, glazba
 14:40 Glee, serija za mlade
 16:05 U uredu, humoristična serija
 16:25 Kuhajmo zajedno
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola
 17:25 Genijalci
 18:00 Zaštitnica svjedoka, serija
 18:45 Sevilla: Košarka, SP: Hrvatska - Senegal, snimka 70'

19:55 Hot spot
 20:00 Žuti marker, talk show
 20:25 Zakon!, humoristična serija
 20:57 Hanžekovićev memorijal - bacanje kugle
 22:00 Main Street, film
 23:32 Zakon i red
 00:13 Most
 01:08 Kalifornikacija, serija
 01:38 Bez oduševljenja, molim - serija
 02:08 Noćni glazbeni program - spotovi
 04:07 Garaža - Ivana Kindl
 04:36 Noćni glazbeni program: Doris Dragović

06:15 RTL Danas, informativna emisija
 07:00 Speed Racer
 07:25 Virus attack
 07:40 Villa Maria, dramska serija
 08:45 Inspektor Alex, kriminalistička serija
 09:55 Sulejman Veličanstveni
 11:30 Voljeni dr. Martini
 12:50 JAG
 13:45 Inspektor Alex
 14:40 Pet na pet
 15:30 Tko će ga znati!
 16:30 RTL Vijesti
 16:50 Sulejman Veličanstveni
 18:00 Sve u šest, emisija
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Pet na pet
 20:00 Vatre ivanjske
 21:15 X-men 3: Posljednja fronta, film
 23:10 RTL Vijesti
 23:30 Dr. House
 00:25 Southland
 01:20 Igre strasti, erotska serija
 02:10 Dr. House
 02:55 Astro show
 03:55 RTL Danas

UTORAK 2. 2.9.2014.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Projekt: Zemlja - Kako se krećemo, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Jezik za svakoga
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Gospodska kuća Eaton Place 165

14:10 I to je Hrvatska
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:43 Preko granice, dokumentarni film
 15:38 Tamburaši, TV serija
 16:43 I to je Hrvatska
 16:55 Eurovijesti
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info
 18:05 Večer na 8. katu: Uloga za cijeli život
 18:55 Stipe u gostima, humoristična serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 Dirigenti i mušičaši
 21:03 Turistička klasa
 21:35 Kulturni kolodvor
 22:10 Cedar Cove, serija
 23:05 Dnevnik 3
 23:30 Vijesti iz kulture
 23:40 Marin Držić: Hekuba
 01:15 Kulturni kolodvor
 01:45 Turistička klasa
 02:15 Pojanske bodulice, emisija pučke i predajne kulture
 02:41 Preko granice, dokumentarni film
 03:34 Vijesti iz kulture
 03:41 Drugi format
 04:21 Večer na 8. katu: Uloga za cijeli život
 05:06 Hrvatska uživo
 05:51 Sve će biti dobro

05:48 Vijesti iz kulture
 05:55 Prkosna ljubav
 06:37 Prkosna ljubav
 07:20 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
 07:45 Živomir Gic
 07:55 Action Man
 08:20 Mala TV
 08:45 Papreni detektivi
 09:12 Život s Derekom
 09:35 H2O! Uz malo vode
 10:00 Whistler, serija za mlade
 10:45 Mučke: Romanca u Peckhamu
 12:00 Okusi Australije s Lyndey i Herbiejem, dokumentarna serija
 12:25 Žuti marker: talk show
 12:55 Alabama Moon, američki film
 14:35 Hot spot
 14:40 Glee, serija za mlade
 15:25 Lovci na natprirodno, serija
 16:05 U uredu, humoristična serija
 16:25 Kuhajmo zajedno
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola: Umiranje
 17:25 Genijalci
 18:00 Zaštitnica svjedoka
 18:45 Atletski miting Zagreb 2014
 21:10 Zakon!

21:45 Zakon!, humoristična serija
 22:15 Honey, američki film
 23:45 Zakon i red: Zločinačke nakane
 00:26 Kalifornikacija
 00:55 Bez oduševljenja, molim
 01:25 Noćni glazbeni program - spotovi
 04:50 Noćni glazbeni program: Split - Blues festival

06:10 RTL Danas
 06:55 Speed Racer
 07:20 Virus attack
 07:35 Villa Maria
 08:40 Inspektor Alex
 09:50 Sulejman Veličanstveni
 10:50 Voljeni dr. Martini
 12:10 JAG
 13:10 Inspektor Alex
 14:05 Sve u šest, emisija
 14:30 Pet na pet
 15:20 Vatre ivanjske
 16:30 RTL Vijesti
 16:50 Sulejman Veličanstveni
 18:00 Sve u šest, emisija
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Pet na pet - nove
 20:00 Vatre ivanjske
 21:15 Plan B, igrani film
 23:10 RTL Vijesti
 23:30 Dr. House
 00:30 Southland
 01:20 Igre strasti, erotska serija
 02:15 Dr. House, dramska serija
 03:00 Astro show
 04:00 RTL Danas, informativna emisija

SRIJEDA 3.9.2014.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro
 10:00 Vijesti
 10:15 Projekt: Zemlja - Hrana
 11:05 Dr. Oz
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Jezik za svakoga
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Gospodska kuća Eaton Place 165
 14:10 I to je Hrvatska
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Obećana zemlja, dokumentarni film
 15:35 Tamburaši, TV serija
 16:40 Manjinski mozaik
 16:55 Eurovijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info

18:05 Večer na 8. katu:
Tri šarmera s pokrićem
18:55 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:11 Dirigenti i mužaški
21:08 Smrt morskog
čudovišta
22:00 Cedar Cove, serija
22:55 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:30 Izgon, ruski film -
Kino Europa
02:00 Obećana zemlja
02:50 Hrvatsko vođeno blago
03:40 Vijesti iz kulture
03:47 Drugi format
04:27 Večer na 8. katu:
Tri šarmera s pokrićem
05:12 Hrvatska uživo
05:57 Sve će biti dobro

06:28 Vijesti
06:35 Prkosna ljubav
07:17 Prkosna ljubav
08:00 Pustolovine Prudence
Petitpas
08:25 Živomir Gic
08:35 Action Man
09:00 Mala TV
09:25 Papreni detektivi
09:52 Život s Derekom
10:15 H2O! Uz malo vode
10:40 Whistler
11:25 Ubi me dosada
11:50 Ideje za uređenje
prostora
12:15 Okusi Australije s
Lyndey i Herbiejem
12:40 Confessions of an
Ugly Stepsister, film
14:10 Glazba, glazba...
14:15 Glee, serija za mlade
15:00 Lovci na natprirodno

15:45 U uredu
16:25 Kuhajmo zajedno
16:30 Regionalni dnevnik
16:55 Večernja škola:
Preživljavanje
17:25 Genijalci
18:00 Zaštitnica svjedoka
18:45 Dokumentarna serija
19:40 Košarka, SP:
Hrvatska - Grčka
19:55 Sevilla: Košarka, SP:
Hrvatska - Grčka
21:45 Košarka, SP:
Hrvatska - Grčka
22:05 Vatrene loptice,
američki film
23:35 Zakon i red:
Zločinačke nakane
00:16 Kalifornikacija (5), serija
00:46 Bez oduševljenja,
molim - humoristična
serija
01:16 Noćni glazbeni

06:10 RTL Danas
06:55 Speed Racer
07:20 Virus attack
07:35 Villa Maria
08:40 Inspektor Alex
09:50 Sulejman Veličanstveni
10:50 Voljeni dr. Martini
12:10 JAG
13:10 Inspektor Alex
14:05 Sve u šest, emisija
14:30 Pet na pet
15:20 Vatre ivanjske
16:30 RTL Vijesti
16:50 Sulejman Veličanstveni
18:00 Sve u šest
18:30 RTL Danas,
19:15 Pet na pet
20:00 Vatre ivanjske

21.15 Čvrsta ruka mira, film
23:00 RTL Vijesti
23:25 Dr. House
00:20 Southland
01:10 Igre strasti, erotska serija
02:05 Dr. House
02:50 Astro show
03:50 RTL Danas

ČETVRTAK 4.9.2014.

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:05 Sve će biti dobro
10:00 Vijesti
10:12 Pametni automobil
11:08 Dr. Oz, talk show
11:48 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Abeceda zdravlja:
Karotidna bolest
12:35 Znaj da te volim
13:20 Gospodska kuća Eaton
Place 165
14:10 I to je Hrvatska
14:45 Grebanje duše,
dokumentarni film
15:30 Punom parom,
TV serija
16:35 Manjinski mozaik
16:50 Eurovijesti
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:00 HAK - promet info
18:05 Večer na 8. katu:
Jadranka Ivaniš - Yaya
18:55 Stipe u gostima,
humoristična serija

19:30 Dnevnik
20:06 Dirigenti i mužaški
21:05 7 dana
21:55 Cedar Cove, serija
22:50 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:25 Bure baruta, srpski film
01:05 7 dana, politički
magazin
01:50 Grebanje duše,
dokumentarni film
02:35 Jezik za svakoga
03:35 Vijesti iz kulture
03:42 Drugi format
04:22 Večer na 8. katu
05:07 Hrvatska uživo
05:52 Sve će biti dobro

06:18 Vijesti iz kulture
06:25 Prkosna ljubav
07:50 Pustolovine Prudence
08:15 Živomir Gic
08:25 Action Man
08:50 Mala TV
09:15 Papreni detektivi
09:42 Život s Derekom
10:05 H2O! Uz malo vode
10:30 Whistler, serija za mlade
11:15 Ubi me dosada
11:40 Ideje za uređenje
prostora
12:05 Okusi Australije
s Lyndey i Herbiejem,
dokumentarna serija
12:30 Out of Woods,
američki film
14:20 Glee, serija za mlade
15:05 Lovci na natprirodno,
serija
15:45 U uredu,
humoristična serija
16:25 Kuhajmo zajedno

16:30 Regionalni dnevnik
16:55 Večernja škola: Začeće
17:25 Nick Praskaton
17:40 Košarka, SP: Hrvatska -
Porto Rico, emisija
20:03 Žuti marker
20:33 Zakon!
21:41 Čovjek sa zvijezda,
američki film
23:33 Zakon i red
00:14 Kalifornikacija, serija

06:10 RTL Danas
06:55 Moji džepni ljubimci
07:20 Virus attack
07:35 Villa Maria
08:25 TV prodaja
08:40 Inspektor Alex
09:50 Sulejman Veličanstveni
10:50 Voljeni dr. Martini
12:10 JAG
13:10 Inspektor Alex
14:05 Sve u šest, emisija
14:30 Pet na pet
15:20 Vatre ivanjske
16:30 RTL Vijesti
16:50 Sulejman Veličanstveni
18:00 Sve u šest, emisija
18:30 RTL Danas
19:10 RTL Vrijeme
19:15 Pet na pet
20:00 Vatre ivanjske
21:15 Nevolje u raju -
TV premijere, igrani film
23:30 RTL Vijesti
23:50 Dr. House
00:40 Southland
01:35 Igre strasti, erotska serija
02:25 Dr. House
03:15 Astro show
04:15 RTL Danas,
informativna emisija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom
od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića
emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom
u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija • Dogodilo se na današnji dan •
Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom)
• *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje
dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
• *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic
vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvodanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* - emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

ALEKSANDAR LAKATUŠ, ZRENJANIN

Zaljubljenik u prirodu i kuhanje

Ovoga tjedna retke naše rubrike *Tu oko nas* dije limo s **Aleksandrom Lakatušem**, predsjednikom Hrvatskog kulturnog udruženja *Antun Gustav Matoš* iz Zrenjanina. Aleksandar je uposlen u poduzeću koje se bavi pružanjem usluga fizičko-tehničkog osiguranja *Polar Security*, gdje je osnivač i izvršni direktor. Po struci je master menadžer sigurnosti.

OBVEZE U PODUZEĆU I UDRUZI

»Imam puno obveza u tvrtki u kojoj sam uposlen, ali i u udruzi. Uz pomoć najbližih suradnika uspijevam sve postići, ali nije lako. Jednostavno, niti jedan, niti drugi posao ne trpe neodgovornost i površnost, tako da se dogodi da na poslu provedem i po 12 sati«, govori Aleksandar. Po pitanju političke angažiranosti, predsjednik je MO DSHV-a u Zrenjaninu, jedine kao takve podružnice DSHV-a u Banatu. »Često putujem u zemlje u okruženju. Najčešće u Hrvatsku i Austriju. Srbija je jedina zemlja u okruženju koja je tek nedavno donijela zakon o privatnoj sigurnosti, pa sam često putujući pripremao implementaciju toga zakona u poduzeću, koristeći iskustva susjednih zemalja.«

Kako nam i sam kaže, puno vremena provodi na putu, gdje nerijetko pokušava spojiti poslove predsjednika udruge i direktora poduzeća, te mu je posao naporan i zahtjevan. »Obilazim poslovne suradnike po cijeloj Srbiji, gdje je angažirano naše poduzeće. S obzirom da sam u obvezi pratiti i događanja na polju sigurnosti, ponekad odvojim vrijeme za posjet nekome sajmu ili poduzeću iz naše dje latnosti u zemljama EU.«

Kada je u pitanju udruga, priča nam kako i tu sve funkcionira besprijekorno. »Postoji tim ljudi koji radi na realiziranju programa. Do sada smo uspjeli djelovati na više različitih polja. Organizirali smo izložbu fotografija, brojne književne večeri s poznatim hrvatskim umjetnicima, tiskali smo knjigu književnika **Nevena Ušumovića** *U stočnom vagonu*, a upravo smo ispratili goste prvog međunarodnog rukometnog turnira veterana. Sve to iziskuje puno rada, odricanja i, na kraju, sposobnost organiziranja. Svakako sam ponosan na moje suradnike! Dakako, bez suradnje, potpore, razumijevanja obitelji i suradnika, mnogo toga bi bilo teško provesti«, govori nam Aleksandar.

SLOBODNO VRIJEME

Ako i ima slobodnog vremena, Aleksandar ga provodi s obitelji i prijateljima. »Posjedujem čamac i kada vremenske prilike dopuštaju, volim se voziti po Tisi. Tisa je prelijepa rijeka i tek sam je upoznao kada sam kupio čamac. Za to mi uvijek manjka vremena. Nadam se da ću se uspjeti toj ljubavi posvetiti malo više. Naime, planiram kupovinu vikendice.«

ZAVIRIMO U KUHINJU

Volimo čuti kako naši sugovornici kuhaju. Što da ne, na koncu sve se često vrti oko kuhanja i recepata, voljeli mi to ili ne. Kako Aleksandar voli kuhati, zamolili smo ga da nam malo ispriča i o tome. »Obožavam kuhati i često pripremam razne vrste jela. Nekako mi je najljepše kada se ta jela pripravlja s mesom i lukom, kao što je nadeleko poznati čobanski paprikaš. Također, obožavam *rinflajš* koji

se u mojoj obitelji kuha svake nedjelje. *Rinflajš* je tradicionalno banatsko jelo. U prijevodu s njemačkog jezika, *rindfleisch* znači goveđe meso. Budući da

Aleksandar voli kuhati, zamolili smo ga da nam nešto ispriča o ovim jelima i, naravno, da podijeli recepte s nama – ovoga puta dijelimo dva recepta.

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

Rinflajš

Recept se sastoji od mesa kuhanog u juhi, obično goveđeg, ali može i neka druga vrsta. Kada je juha gotova, meso se izvadi i služi s kuhanim krumpirom i nekim sosom, kao što je sos od rajčica, višanja, hrena, bijelog luka...

Čobanski paprikaš

Čobanski paprikaš je po mogućnosti najbolje kuhati u kotliću i na otvorenoj vatri. Kuhati lagano, trećina luka u odnosu na meso, sve dobro posoliti i dugo kuhati. Može se dodati malo lovorova lista, papra, vegete i svježe slatke paprike, ali može i bez ovih začina.

STIPAN RALETIĆ, VELEMAJSTOR BUŠENJA JAJA

Biser rukotvorine

Nakon četiri sata pripreme, kreće crtanje za koje Stipan koristi šestar, budući da preferira simetrične motive. Slijedi predbušenje, isjecanje većih dijelova, obrađivanje ivica te poliranje s najfinijim brusnim papirom. Stipan nam priča da se ne može odrediti koliko je vremena potrebno za jedno jaje, jer je prije svega svako od njih različito i potrebno je za svako posebno isplanirati crtanje te da nije točna ona narodna izreka: »Sliča ko jaje jajetu.«

Stipan je svoje uratke do sada izlagao na brojnim izložbama, čemu svjedoči i zavidan broj pohvalnica i zahvalnica koje posjeduje. Prvu samostalnu izložbu imao je 2007. godine u Subotici, a nakon posjeta jednoj Stipanovoj izložbi 2010. godine akademski slikar **Flora Vioel** rekao je da bi svaki muzej u ovoj državi trebao sadržati po jedno ovakvo umjetničko djelo.

Ukoliko netko želi kupiti ovakvo jaje, ima priliku to učiniti u *Suvenirnici* u prostorijama Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*, gdje se ovi radovi prodaju po cijeni od 500 dinara, a kontaktiranjem Stipana može se doći i do vrijednih, ali i skupljih eksponata.

Je. D.

Jaje je izvor života, a njegovoj ljusci, dijelu koji ničemu ne služi i baca se, **Stipan Raletić** daje novu šansu – pretvara je biser rukotvorine. Vještim rukama, burgijama i brusilicama Stipan više od desetljeća razvija svoje umijeće, koje ga je dovelo do titule velemajistora 2005. godine u Budimpešti, priznanja Turističke organizacije Srbije za suvenir 2007. godine, kao i brojne druge pohvalnice.

Kako je to postigao čovjek koji je po profesiji vozač i koji se do svoje pedesete godine života nije bavio izradom rukotvorina, uz smijeh nam objašnjava: »Dosadilo mi je biti ženinin šegrtom! Moja supruga **Kata Sekulić** već dugo oslikava jaja i vječito sam joj morao pomagati bojiti onu crvenu stranu jajeta. Vidio sam u novinama jaje kakva ja sada pravim i privuklo mi je pozornost. Riješio sam pokušati. U početku je bilo teško jer nisam imao odgovarajući alat – počeo sam s obič-

nim burgijama i jaja su se često lomila.« Iako mu je motiv s početka bio i financijske prirode, kako nam svjedoči, sada se ne može živjeti od ovoga i

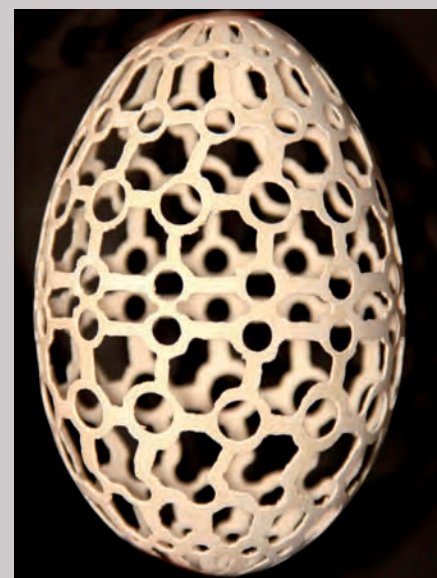

radi drugi posao da bi mogao uživati u ovome. »Obradivanje jaja mi služi samo zato da bih se pravio važan«, kaže Stipan.

S početka je na jajima predstavljao motive bijelog veza, da bi ih kasnije razvio u rozete

iz crkvi, a trenutačno radi na graviranju te se nada predstavljanju ovih jaja na Uskrsnoj izložbi. Stipan najčešće radi na gušćim jajima. Prvo se izmjeri obim ljuske, koja se prethodno na oba kraja izbuši kako bi se izvukao sadržaj jajeta. Čisti se ljuska od opne i polira se.

Jaje koje predstavlja Stipanova najveće postignuće nastalo je 2006. godine, a čuva ga u svojoj kući i nije za prodaju. Ima 130 otvora i simetrično je. »Interesantno je«, kako kaže Stipan, »da na izložbama najveću pažnju posjetitelja privuku jaja s puno sitnih rupica, a to je najlakše za napraviti.«

POGLED S TRIBINA

UMOR

Paralelno igranje na dva kolosijeka, u domaćem prvenstvu 1. HNL i kvalifikacijskim europskim duelima, počelo je ostavljati traga na tri vodeće momčadi. Dinamo je izborio mršavi domaći remi protiv povratnika *Zagreba*, dok su *Rijeka* i *Hajduk* porazima protiv *Lokomotive* i *Osijeka* platili danak teškim susretima protiv *Šerifa* odnosno *Dnipro*.

Ljeto se polagano bliži kraju, a hrvatski trojac je još od početka srpnja u žrvnju dugih i napornih europskih dionica koje prethode konačnom cilju i plasmanu u skupine Lige Europe. Ali, zbog još uvijek lošijeg koeficijenta, hrvatski predstavnici su primorani igrati već od rane faze kvalifikacijskog ciklusa, što opet u konačnici donosi mnogo više umora i vrlo kratko razdoblje odmora od prošle sezone. Automatski to znači raniji početak priprema za novu sezonu, a s obzirom na ubitačan ritam non-stop igranja četvrtak – nedjelja, kad tad mora doći do prvog posrtanja.

Na sreću, ono je došlo na domaćim travnjacima gdje još ima mnogo prostora za popravne, osobito kada su u pitanju *Dinamo* i *Rijeka*, koji su istina prekinuli niz stopostotne uspješnosti, ali su i dalje glavni favoriti za osvajanje naslova nogometnog prvaka Hrvatske. Jer, sjetimo se samo nedavnog kiksa *Dinama* u trećoj rundi kvalifikacija za Ligu prvaka, kada su u Maksimiru prokockali gostujuću pobjedu protiv Aalborga. Prilika za euro kikseve više nema. Igraju se posljednji, uzvratni susreti kvalifikacijskog ciklusa za plasman u Ligu Europe. Objektivno gledano, realnog dometa hrvatskih klubova.

I što sada dalje napisati.

Kada budete čitali ovaj tekst sve će biti poznato. Je li *Dinamo* doma potvrdio gostujuću pobjedu protiv *Petrolula*, a *Rijeka* uspjela sačuvati minimalnu prednost stečenu na Kantridi. I je li *Hajduk* uspio napraviti čudo na svom Poljudu i nadoknadio gol minusa iz Ukrajine. Plus, ima li *Split* snage za još jedan herojski pothvat protiv favoriziranog Torina.

Dalje nećemo pisati ništa.

Što je bilo - bilo je.

Umor više ne može biti opravdanje!

D. P.

NOGOMET

Kolo iznenađenja

Dinamo je samo remizirao protiv *Zagreba* (1:1), *Rijeka* je izgubila od *Lokomotive* (1:2) i *Hajduk* je poražen *Osijeka* (0:2). Niti jedna momčad više nema stopostotan učinak.

Ostali rezultati 6. kola: *Split* – *Slaven* 2:0, *Zadar* – *Istra* 1961 1:1.

Tablica 1. HNL: *Dinamo* 16, *Rijeka* 15, *Hajduk* 10, *Split* 8, *Istra* 1961, *Osijek* 7, *Lokomotiva* 6, *Zagreb*, *Zadar* 5, *Slaven* 4.

TENIS

Sjajni Borna Ćorić

Nakon prošlogodišnjeg osvajanja juniorskog US Opena, 17-godišnji hrvatski tenisač **Borna Ćorić** prvo je uspio proći kvalifikacije, a potom u prvom kolu zabilježio veliku pobjedu protiv 29. nositelja Čeha **Rosola** (6:4, 6:1, 6:2). Na startu posljednjeg Grand Slam turnira sezone uspješan je bio i **Ivo Karlović** uvjerljivom pobjedom protiv Finca **Nieminen** (6:4, 6:4, 3:6, 6:4).

KOŠARKA

Uspješna generalna proba

Košarkaška reprezentacija Hrvatske savladala je u zagrebačkoj Areni Litvu (94:80) u posljednjem pripremnom susretu pred odlazak na Svjetsko prvenstvo u Španjolsku. Momčad izbornika **Jasmina Repeše** predvodio je **Bojan Bogdanović** s 24 postignuta koša, a kapetan **Leni Roko Ušić** je upisao rekordni 164. nastup u majici s hrvatskim državnim grbom.

ATLETIKA

Treća Dijamantna liga za Perković

Najbolja svjetska i hrvatska bacačica diska **Sandra Perković** je pobjedom na mitingu u Stockholmu osigurala treći uzastopni naslov ukupne pobjednice Dijamantne lige u ženskom disku. Hitac od 66,74 m bio je dovoljan za prvo mjesto, a elitno atletsko natjecanje se završava posljednjim mitingom u Zurichu 28. kolovoza.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Tečajevi talijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar – kredenac za dnevnu sobu – sa stolom, stolicama i virangašima, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: lea-nikolas17@yahoo.com

Prodajem stare cigle – velikog formata, cijele polutke, povoljno (15 din/kom). Tel.: 024 532570.

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembriž valjak (2 m širok iz jednog dela) – vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavenska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Naprodaj: nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čakširama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marama, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kembriž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

Molim odgovornu i ozbiljnu obitelj bez predrasuda, koja bi prihvatila osobu u mirovini na doživotnu skrb, u vašem domu kao člana obitelji. Subotica-Osijek-Bjelovar-Darugar-Ivaničgrad. Tel.: 060/155-8667.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

Molim Zvonka Rođenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email:marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909

Kupujem poljoprivredno zemljište, u jednom komadu od cca 8 do 20 jutara obradive zemlje. Tel.: 064 1759512.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 5. 9. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: ZLATNU SVADBU PERUŠIĆIMA

Slavljenici iz Radničke ulice

Umirovljenici **Blaško** i **Jelica Perušić** vrlo su lijepo proslavili svoju zlatnu svadbu. 50. obljetnicu sklapanja braka **Blaško** i **Jelica** rođena **Kopilović** upriličili su uz pomoć svoje djece u restoranu *Majur* na Kelebiju.

Trećeg dana osmog mjeseca tekuće godine uz užnu na ovoj atraktivnoj turističkoj lokaciji družili su se s brojnim potomcima. Dvije kćeri, **Blaženka** i **Snežana**, te sin **Željko** sa svojim bračnim partnerima, uz sedam unuka, te praunikom – imali su razloga biti sretni.

Blaško i Jelica temelj su ove samozatajne grane Perušićeva roda. U svojem su životu podigli skromnost i marljivost na najvišu razinu. Takva su im i djeca, kojom se doista mogu ponositi. A i unuci su na najboljem putu izrasti u kvalitetne ljude koji se realiziraju kroz obitelj, marljivost, poštovanje tradicije, prijateljstvo. Ovaj par umirovljenika živi u Radničkoj ulici, što je doista više od simbolike, jer su predanim radom i takvim odgojem očeličili svoju djecu. Tko radi, ne boji se gladi – kaže stara poslovica i ona se doista odnosi i na ovu obitelj, jer usprkos krizama koje se nizaju kao na traci, oni stoje stabilno na svojim nogama, uživajući plodove svojega rada.

Za vrijeme onih starih vremena druženja su bila češća, a sadašnji brz tempo života ipak je umanjio održavanje srdačnih kontakata. No, zahvaljujući Facebooku, čestitkama su se pridružili znanci i obitelj od Subotice do Hrvatske.

Valja napomenuti kako tadašnja vjenčanja baš i nisu bila kao današnja. Naime, građansko sklapanje braka odigravalo se bez pompe par dana pred subotu. A subotom bi bila svadba uz crkveno vjenčanje. Tako su i Perušići u »maloj crkvi« na Somborskoj cesti prisegnuli jedno za drugo u subotu, da bi se veselo održalo u Blaškovo obiteljskoj kući u Gundulićevoj ulici. Goste su zabavljali tamburaši, sjećaju se uzvanici.

Ovaj put, svečanost u povodu zlatne svadbe upriličena je na način kako se to danas radi, zajedničkom užinom s potomcima. Kojih iz godine u godinu ima sve više!

N. Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Gledi u njive

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi, jevo mi smo se bome skupili, posidali na bicigle i lipo došli ode u kraj Ivković šora kaki je i red, da se zafalimo što su nam ponovo opravili našeg svetog Ivana nepomuka. Siroma, bijo je zdravo dugo svaljen s postolja i privrnut u kraj njive, al upornošćom našeg velečasnog i razumivanjem čeljadi iz Bunjavačkog puta križa opet na nas gleda kako radimo i kako se vladamo – naš Nepomuk. Samo što duže gledim u nj., sve mi se čini da je nikako tužan, zamišljeniji neg kad sam bijo dite, kugod da bi kazo: »Pa di ste vi čeljadi moja, di su svi oni salaši što su bili tute već od dola pa sve do somborskog drumu? Nema ni čobančića, ni svinjara, a ni guščara u dolu da čuvaje josag i veselo se sigradu kasalisice, trule bundeve, jal klisanja. Samo one velike mašinetine za čas pritrču priko zemlje, a ona sva pocrne odjedared.« Kugod da mi pročito miso moj rodo Joso pa će i on niki tužan, melankoličan: »A šta veliš Braniša, dobro, jal da da sveti Ivan ne mož da se obazre pa da vidi Frljazu, a u njoj nema više ni jedan salaš. Ode se još i nađe digdi koji, al onamo ni jedan do bajskog puta. Sičas se kadgod kad smo se išli sigrat u dva reda su bili salaši...« »A sad salaša ni od korova, svit se razišo iz države, a ne sa salaša«, veli Pere, a on kad je melankoličan oma mora bit i alkoholičan pa gledimo u nj. ne bil vidili odkud mu »inspiracija«, ko bog je dono digod pod kaputom bar po litre! Al izgleda da smo zakasnili – Periša je počo držat govore, a ondak je znak da je boca prazna. Prikrstili smo se pa svako na svoj salaš. Bome poso čeka, a nema nas više ko ni odmenit, kaka su vrmena došla morat ćemo radit i kad umremo! Božem prosti, dobro je dida Mika kadgod pivo nuz tamburu da gazdi niko nije naradijo, pijanim nasviro, a mrtvim naplako – baš da je tako. Neg čeljadi moja, jel vi imate čega novog, jel će bit i kod vas ovo vokšovanje priko Jelektora? Kod nas bome oće, jevo već sad se osti. Po sela ne divani s ono drugo po sela, jedni su za ove, a drugi su za one druge. Kaže Pere da on neće ni ić: »Kad ne mož bit ljudski, nek ne bude nikako.« Ovo je, veli on, kugod kad se dva čobana tuku priko magarca, a znađe se ko će izvuć deblji kraj, pa čeljad dabome. Tako je to kad nema sloge, sloga svugdi triba, a do nje je teško doć. Jevo na priliku mi ode šorošani kad triba vuć đubre, brat kuruze, jal digod drugdi zapet, ondak nikako da damo jedni drugima puta, a kad triba štogod slavit, otić u mijan, ondak smo svi složni ko jedan. Još nam i iz varoši, jal čak iz bilog svita dođe sva rodbina i svi smo na jedared složni. E pa ne mož uvijek tako bome! Triba bit složan i kad triba navalit na rudu i zapet radit, ondak nam neće ni tribat jelektori, znat ćemo i sami šta triba i di triba. Dobro su kazli naši stari: sto babica falično dite. Neg, čeljadi moja, dosta sam mlijo u vitar, idem malo se baviti kunkretnim problemom, a to je namirivanje i čišćenje ispod josaga. Za to mi ne triba potpis oviren kod biližnika. Samo dobre vile i gumene čizme.

Ajd zbogom do drukput.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Nema više Stipe

Bač Iva je vi dana nikakki kako još nikad ni bijo. Jedva i uzme koji zalogaj, a vode pije priko svake mire. Jako je tužan, tako je bijo još samo ka su saranili pokojnoga dadu. A kako i ne bi bijo, u nedilju bijo ukop njegovomu velikomu pajte, tamburašu **Stipi**. Istina, Stipa bijo dvanajst godina stariji od njega, al ji zbližilo no što su zajedno radili. A ruku na srce, Stipine godine baš i nisu za umiranje, istom prošlo sedamdesetu. A posljednji dvanajst puno toga su prošli. U isti dan su stupili u društvo koje su nosili u srcu. Stipa je sviro u tamburu, kasnije se do i na crtanje. Bač Iva najviše trukovo. Društvo bilo mlado, istom se te godine stvorilo. Znali su ko su i šta su, to su i natrukovali u imenu. Znali su nosit šešir i pokazat šta su to oduvik radili njevi stari. Slušali su pripovijčke dida i baka, gledali kako stariji cigru i učili mlađe, pa bome, to lipo prikazivali i drugima. Zoti dvanajst godina i navandrovali su se. Cigrali su se i to u ljopa, gaća i pulanki i na moru i u brda i u selu i u varoši i u ve države i u drugi. I nji dva su nikako uvik bili jedan blizu drugoga, uvik su imali nikakoga divana obaška. Prvač jim društvo bilo kod Gospe, tamo i noćili, nji dva su dilili sobu. I ispriopovidali se. Ispriopovidali se ko nikada, ko da su znali da će jim to bit posljednje. Voljijo se Stipa divanit o svačega, najviše o paoršaga i o politike. Taj put ne. Istina, bilo malo divana i o toga, nije da ni, al se najviše raspripovido o njegovi cura. »Jeste da su posvršavale velike škole i jedna oma dobila posla, a vada će skoro i druga i to u varoši u koje su i škole svršile. Samo, nikako bi više voljijo da otidu što dalje od ve države. Vidim ja da u varoši, a i tamo di radu, baš i nisu na cine sprom svoje škole, da bolje prolazu ni što su se na vrime ujavili u koikake partije, a najbolje ni koji su ošli međ ve što vladu«, otvorijo mu Stipa dušu. Bač Iva ni zno šta bi mu odvratio. Puno put je, još zovoga zadnjega rata, na svoje kože ositijo da ni lako bit drugači, a vidi da su još i danas dica o drugači isto tako drugača. »Stipo moj, ne znam šta bi ti reko. Vo što divaniš za tebe i tvoje cure, mene istom čeka. Pravo da ti kažem, ne bi ni ja baš voljijo da ostanu tude. Vidim da svako ko se krenijo malo dalje, živi puno bolje neg mi što tvrdoglavo ostajemo. Jeste da je lipo ka otidemo očistit grobove naši stari, al š druge strane, ope, ti grobovi nam neće kruva zaradit«, odvratio mu je. Teško su izdanili obadva, još se malo divanili od politike, pa su tako i zaspali. Sve mu to proleto krož glavu dok je prid lisom molijo posljednji očenaš za pajtaša Stipu. U grlu ga steglo ko da ni mogo progunit gomboc, a ka je krajičkom oka pogledo ženu i cure za lisom, otkačila mu se jedna teška, muška suza. I eto, vi dana nikako da dojde sebe.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Pasteur: Znanost ne zna za zemlju, jer znanje pripada čovječanstvu

Franklin: Uspavana lisica neće uhvatiti kokoš

Dostojevski: Prijatelje imam, a neprijatelji su se sami odabrali

KVIZ

Ante Šupuk

Koje godine i gdje se rodio hrvatski izumitelj Ante Šupuk?

Kakvu je tehničku naobrazbu imao?

Koje godine je napravio prvu hidroelektranu u Hrvatskoj?

Gdje se nalazila prva elektrana za naizmjeničnu struju?

Tko je konstruirao turbine koje su ugrađene u prvu hrvatsku hidroelektranu?

Po čemu je bio još poznat u svom Šibeniku?

Po čemu je Ante Šupuk još bio pionir u Dalmaciji?

Kada i gdje je umro Ante Šupuk?

Rodio se 21. kolovoza 1838. godine u Šibeniku
Nikakvu
1895. godine
Na Skradinskom buku rijeke Krke
Nikola Tesla
Bio je prvi Hrvat izabran voljom naroda za gradonačelnika
Uveo je prvu parobrodsku liniju, vodovod i kanalizaciju u Šibeniku
Umrlo je 1904. godine u Šibeniku

FOTO KUTAK

Maknite drvo!

VICEVI

Traži sin od oca 400 dinara

- 300? Šta će ti 200 dinara?

Pozvoni dječak susjedi na vrata.

Pita dječak susjedu:

-Mogu li uzeti svoju strijelu?

- A gdje ti je strijela?

- Eno je tamo u vašom kauču!

JAVNI POZIV

Za dokazivanje prava prvenstva najma poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu na području Grada Subotice za 2015. godinu

Sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik RS, br. 62/06, 65/08 – dr. zakon i 41/09) i Instrukciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, broj: 320-11-5512/2009-06 od 3. 11. 2010. godine, Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta Grada Subotica, upućuje javni poziv svim pravnim i fizičkim osobama, vlasnicima funkcionalnih sustava za navodnjavanje i odvodnjavanje, ribnjaka, višegodišnjih zasada starijih od tri, a mlađih od 15 godina u rodu, vinograda starijih od tri godine, a mlađih od 30 godina, u rodu, funkcionalnih poljoprivrednih objekata (u daljnjem tekstu: infrastruktura), a koji se nalazi na poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu na području Grada Subotica, objekata za uzgoj i držanje životinja, a koji se bave uzgojem i držanjem životinja na području Grada Subotice, da dostave potrebnu dokumentaciju radi dokazivanja prava prvenstva najma na poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu na području Grada Subotice za 2015. godinu, do dana 30. listopada 2014. godine.

DOKUMENTACIJA O DOKAZIVANJU PRAVA PRVENSTVA NAJMA

I. Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva na infrastrukturi:

Zahtjev za priznavanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva na infrastrukturi;

Izvadak iz javne knjige o evidenciji nekretnine, a u slučaju da infrastruktura nije uknjižena u javne knjige o evidenciji nekretnine potrebno je dostaviti dokaz o vlasništvu na infrastrukturi (građevinska, odnosno uporabna dozvola, odnosno izvadak iz prospekta privatizacije kojim se dokazuje da je ta infrastruktura ušla u procjenu vrijednosti društvenog kapitala, odnosno izvadak iz popisa osnovnih sredstava); Zapisnik Republičke poljoprivredne inspekcije o stanju i funkcionalnosti infrastrukture (višegodišnji zasadi moraju biti „u rodu“, a objekti „u funkciji“), s navedenim katastarskim česticama na kojima se nalazi infrastruktura.

Dokaz da je podnositelj zahtjeva nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva (u aktivnom statusu);

Suglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na investicijska ulaganja za infrastrukturu koja je podignuta nakon srpnja 2006. godine i dokaz o vlasništvu te infrastrukture (faktura);

Vodna dozvola za ribnjake izdana od nadležnog tijela.

II. Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju uzgoja i držanja životinja:

Zahtjev za priznavanje prava prvenstva najma na temelju uzgoja i držanja životinja;

Dokaz o registriranoj farmi – Rješenje o utvrđivanju veterinarsko sanitarnih uvjeta ili dokaz o Registriranom poljoprivrednom gospodarstvu sa 15 umatičenih mliječnih krava - Potvrda o umatičenim životinjama izdana od Instituta za stočarstvo Beograd, a za AP Vojvodinu od Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu – departman za stočarstvo (s pripadajućim listingom brojeva životinja na koje se odnosi umatičenje);

Dokaz o zdravstvenom stanju životinja – pribavlja se od veterinarske stanice iz koje se vidi vrsta, kategorija i brojno stanje životinja;

Dokaz da je podnositelj zahtjeva nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva (u aktivnom statusu).

Osobe zainteresirane za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju infrastrukture trebale bi Povjerenstvu za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta na području Grada Subotica dostaviti Zahtjev za izlazak Republičke poljoprivredne inspekcije u što kraćem roku, a najkasnije do 15. listopada 2014. godine, s navedenim katastarskim česticama koje su predmet zahtjeva, radi pravodobnog izlaska inspekcije na teren i izrade Zapisnika Republičke poljoprivredne inspekcije, koji je sastavni dio dokumentacije koju treba dostaviti do 30. listopada 2014. godine.

Napomena:

Sva dokumentacija mora glasiti na istu pravnu ili fizičku osobu, koja ne može biti nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva (u aktivnom statusu), ovjerena i potpisana od strane nadležnog tijela koje izdaje ispravu.

Za osobu za koju Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta grada Subotice utvrdi da je dostavila pravodobnu i ispravnu dokumentaciju za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju uzgoja i držanja životinja, Republički veterinarski inspektor na zahtjev Povjerenstva za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta grada Subotice, utvrđuje broj uvjetnih grla zapisnički.

Obrazac zahtjeva može se preuzeti svakog radnog dana od 7³⁰ do 14³⁰ sati, u Uslužnom centru Grada Subotice (pult broj 16 i 17) ili s internetske stranice www.subotica.rs.

Rok za dostavljanje zahtjeva i potrebne dokumentacije iz ovog javnog poziva je 30. listopada 2014. godine. Zahtjev prispio po isteku datuma određenog u ovom javnim pozivu smatrat će se nepravodobnim i Povjerenstvo će ga vratiti podnositelju neotvoren.

Zahtjev sa potrebnom dokumentacijom se podnosi neposredno u Uslužnom centru Grada Subotice (pult broj 16 i 17) ili poštom, u zatvorenoj kuverti s naznakom na prednjoj strani: »Zahtjev za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva na infrastrukturi za 2015. godinu« ili »Zahtjev za za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju uzgoja i držanja životinja za 2015. godinu«, za Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta na području Grada Subotice, na adresu: Gradska uprava grada Subotica, Ured za poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu, Trg slobode 1, Subotica. Na poledini kuverte navodi se naziv/ime i prezime i adresa podnositelja zahtjeva.

Sve informacije u svezi s ovim javnim pozivom mogu se dobiti osobno u Uredu za poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu (Gradska kuća, ured 200/II) ili na telefon 024/626-871.

Ovaj javni poziv objaviti u listu Subotičke novine, Magyar Szó i Hrvatska riječ, na internetskoj stranici www.subotica.rs, oglasnoj ploči Gradske uprave i na oglasnim pločama mjesnih ureda.

MARKO BERBEROVIĆ, PREDSJEDNIK NK TAVANKUT

Najvažnije je izboriti ostanak u ligi

Na popisu imamo 22 nogometaša i bit će velika konkurencija za mjesto u prvoj momčadi

I skoristivši šansu u doigravanju, NK *Tavankut* je izborio plasman u Bačku ligu i nakon dugogodišnjeg tavorjenja u nižem ligaškom rangu ponovno ima mogućnost natjecati se u kvalitetnijem nogometnom razredu. Nova liga donijela je i zahtjevnije vođenje kluba, pa je formirana nova uprava na čijem se čelu onedavno nalazi novi predsjednik **Marko Berberović**.

Tavankučani su na otvorenju prvenstva poraženi od Zadrugara u Srpskom Miletiju, a prošle nedjelje su na svom stadionu remizirali protiv favorizirane momčadi Mladosti iz Apatina.

»Na susret protiv Zadrugara smo otišli bez osmorice nogometaša s kojima smo izborili plasman u Bačku ligu, uz određene probleme oko sastavljanja najbolje momčadi ipak smo uspjeli i povesti, držali neodlu-

raju za plasman u vrhu, pa će biti još mnogo prilika za osvajanje novih bodova. Prva je već u sljedećem kolu, kada gostujemo kod *Bačke* iz Pačira«, sve nam je pojasnio novi predsjednik NK Tavankuta **Marko Berberović**.

POVRATAK U SPORTSKI RAD

Novi predsjednik je prije trideset godina također bio aktivan u radu tavankutskog nogometnog kluba, ali samo kao član uprave, a sada je prihvatio ponuđeno mjesto čelnika kluba.

»Do mog postavljenja na mjesto predsjednika kluba je došlo nakon održane skupštine kluba koja se dogodila nakon zajedničkog razgovora s prijašnjim predsjednikom, koji je iz osobnih razloga odlučio o stupiti. Prihvatio sam se zadaće

INTERES ZA NOGOMET

Nakon plasmana u Bačku ligu realno je očekivati da i tavankutska publika počne dolaziti na domaće susrete u većem broju. Na pitanje je li sada u selu povećan interes za nogomet, predsjednik kluba Berberović odgovara:

»Osjeća se mnogo više interesiranja za nogomet i NK *Tavankut* je sada predmet brojnih lokalnih priča. Klub je po pitanju igračkog kadra vrlo stabilan, na popisu kandidata za prvu momčad imamo čak 22 imena, pa je za prvu domaću utakmicu bilo i manjih problema i nedoumica kojih 18 će ući u protokol. U klubu aktivno djeluju četiri natjecateljska pogona, od toga su dva za one najmlađe i kadetsku selekciju, sve ukupno više od šezdeset mladih nogometaša, što je izuzetno važno za razvijanje budućnosti i baziranje na domaćim snagama. Konkretno, što se sastava prve momčadi tiče, imamo samo jednog igrača koji nije iz Tavankuta, a to već samo po sebi govori koliko se vodi računa o razvoju nogometa u našem mjestu.«

PLANOVI

Jamačno najvažniji plan Tavankuta u ovoj novoj sezoni je izboriti ostanak u društvu

momčadi Bačke lige, a što je još zacrtano pokraj toga pitamo na koncu razgovora prvog čovjeka kluba:

»Ostanak je želja svih u klubu i vjerujem kako ćemo uspjeti ostvariti ovaj primarni cilj. Pokraj ligaških rezultata nastojat ćemo konsolidirati financije, jer smo natjecanje započeli na osnovi određenih pozajmica. Nadamo se da ćemo uz pomoć općinskih struktura zaduženih za sport iz posebnog programa namijenjenog za doigravanje dobiti određena sredstva. Nije lako, ali vjerujem da možemo istrajati, uz zajedničko zalaganje svih u klubu«, naglasio je predsjednik NK *Tavankut* Marko Berberović.

Dražen Prčić

DERBI SUSRETI

Već u trećem kolu slijedi nam prvi lokalni derbi protiv Bačke iz Pačira, a posebno zanimljivi dueli će biti protiv Žednika i Subotice.

čeno sve do 86. minute, no na koncu smo nesretno poraženi. Što se tiče domaćeg duela protiv *Mladosti*, nekadašnjeg prvoligaša, i tu smo imali priliku za više, no promašili smo penal i ostalo je neodlučenih 0:0. Tako iz dva uvodna susreta imamo samo jedan bod, ali prema ostalim rezultatima jasno se vidi kako je cijela liga veoma izjednačena, uz nekoliko momčadi koje objektivno pretendi-

vođenja Nogometnog kluba *Tavankut*, što u ovim vremenima akutne besparice i brojnih problema koji prate sva sportska događanja uopće nije jednostavno, ali sada u klubu postoji čvrsta struktura ljudi koji zajednički žele učiniti nešto dobro i nastojat ćemo ujedinjenim snagama učiniti sve kako bi opstali u Bačkoj ligi. To je i naš primarni cilj u ovoj debitantskoj sezoni u višem rangu natjecanja.«

Etno kamp 2014., Hrvatska čitaonica

